

AASTAARUANNE 2019

LUMINOR HOLDING AS

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE

AASTAARUANNE 31. DETSEMBRIL 2019 LÕPPENUD

MAJANDUSAASTA KOHTA

SISUKORD

ÜLDINE TEAVE JA KONTAKTANDMED	3
TEGEVJUHI PÖÖRDUMINE	4
TEGEVUSARUANNE.....	5
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE 31. DETSEMBER 2019 LÕPPENUD MAJANDUSAASTA KOHTA.....	22
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD	28
SÕLTUMATU AUDIITORI ARUANNE.....	134
KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK	137
JUHATUSE ALLKIRJAD 2019. MAJANDUSAASTA ARUANDELE	138

ÜLDINE TEAVE JA KONTAKTANDMED

LUMINOR HOLDING AS

Aadress:	Liivalaia 45, 10145 Tallinn, Eesti Vabariik
Registrikood:	14723133
Telefon:	+372 628 3300
Faks:	+372 628 3201
Koduleht:	www.luminor.ee
Põhitegevus:	Valdusfirma
Audiitor:	AS PricewaterhouseCoopers
Aruandeperiood:	01.01.2019 – 31.12.2019

TEGEVJUHI PÖÖRDUMINE

Luminor Holding AS on 2019. aasta septembris Eestis asutatud finantsvaldusettevõtja, mille eesmärk on omada Luminor Bank AS-i aktsiaid - pank, mis on otseselt Euroopa Keskpanga (EKP) järelevalve all. Samuti otsustas EKP, et Luminor Holding AS on samuti EKP otsese järelevalve all ja ta peab järgima vastavaid seaduseid ja regulatsioone.

Luminor Bank AS-il on üksnes üks liik aktsiaid (nimelised lihtaktsiad), millest kõik kuulusid 2019. aastal ühele aktsionärile, kõigepealt Luminor Group AB-le kuni 23. septembrini 2019, mil vastloodud finantsvaldusettevõtte Luminor Holding AS omandas kõik aktsiad.

Aktsionäride üldkoosolek on valdusfirma kõrgeim otsustusorgan, mille kaudu saavad aktsionärid kasutada aktsiatest tulenevaid õigusi. Aktsionäride üldkoosolekul valitakse nõukogu, kelle põhikohustused on aktsionäride huvide esindamine, järelevalve juhatuse tegevuse ja Luminori tegevuse üle ning otsuste tegemine strateegilistes küsimustes.

2019. aasta septembri lõpus toimusid muutused Luminor Holding AS-i nõukogus ja juhatuses. Määrati Luminor Holding AS-ile uus nõukogu ning Nils Melngailis valiti uueks nõukogu esimeheks. Lisaks kutsus nõukogu tagasi kogu senise juhatuse ning määras Mari Möisa uueks tegevjuhiks ning juhatuse liikmeks.

Luminor Holding AS on võtnud oma kohustuseks järgida usaldusväärse ühingujuhtimise põhimõtteid, et järjepidevalt hoida ja arendada oma väärtusi ja oma tegevuse jätkusuutlikkust ning toetada Luminor Bank AS-i tema tegevustes.

Luminor Bank AS on kaasaegne laiapõhjaline baltikumiülene jae- ja korporatiivpanganduse pank, mis on pühendunud Balti regiooni edasise arengu toetamisele finantseerimise ja muude pangateenuste, panganduse lihtsamaks ja kättesaadavamaks muutmise ning Balti riikide üldises arengus osalemise kaudu.

Luminori Bank AS-il on mitu tütarettevõtjat Eestis, Lätis ja Leedus, sealhulgas pensionifondi valitsejad, liisinguettevõtted ja eriotstarbelised ettevõtted, kellele kuuluvad tagasinõutud varad.

Luminori ärimudel toetab regionaalset mastaapi, äritegevuse arendamist ja efektiivsust, etendades samas olulist rolli kohalikus elus ja olles klientidele lähedal.

Luminor Holding AS on pühendunud toetamiseks Panka strateegiliste eesmärkide saavutamisele ning pühendunud jätkusuutliku kasvu toetamisele Balti regioonis, pakkudes ettevõtetele ja üksikisikutele pikaajalist tuge.

Jälgime ennetavalt koronaviirushaiguse (Covid-19) arengut ning meie prioriteet on kolleegide ja klientide tervis ja heaolu. Teadvustades Covid-19 määramatut mõju maailmamajandusele ja finantsturgudele, rakendame ennetavaid meetmeid, et minimeerida potentsiaalset riski kolleegidele ja klientidele ning äritegevuse järjepidevusele. Meie fookus pakkuda pangandusteenuseid nii Luminori praegustele kui ka tulevastele klientidele jääb samaks.

Mari Möis

Juhatuse esimees

TEGEVUSARUANNE

ÜLDINE TEAVE

Luminor Holding AS asutati 14. mail 2019 Eestis ja on uus emaettevõtte Luminor Bank AS-ile alates 23. septembrist 2019. Luminor Holding AS ainsaks äritegevuseks on Panga aktsiate omamine. Kuni 23. septembrini 2019 oli Luminor Bank AS emaettevõtte Luminor Group AB (asutatud Rootsis).

Käesolevas majandusaasta aruandes nimetatakse Luminor Holding AS-i koos Luminor Bank AS-i ja tema tütarettevõtetega Kontserniks või Luminor Grupp ja Luminor Bank AS-i koos tütarettevõtetega Pank või Luminor.

30. septembril 2019 viidi lõpuni 13. septembril 2018 DNB Bank ASA (viidatud ka kui DNB), Nordea Bank AB (asutatud Rootsist Soome ja reorganiseeritud Nordea Bank Abp-ks alates 1. oktoobrist 2018) (edaspidi ka Nordea) ja USA päritolu erakapitalifond Blackstone vahel allkirjastatud tehing, mille tulemusena Blackstone'i hallatavate erakapitalifondide juhitud konsortsium omandas Luminor Holding AS 60.1% enamusosaluse. Panga senised omanikud Nordea ja DNB säilitavad kumbki 19.95% osaluse Luminor Holding AS-is, kuid Blackstone ja Nordea on allkirjastanud lepingu Nordea järelejäanud osaluse omandamiseks järgnevatel aastatel.

Luminor on Baltimaades suuruselt kolmas finantsteenuste osutaja, kellel on 2019. aasta lõpu seisuga ligi 0.9 miljonit klienti, 2 489 töötajat, 16.6% turuosa hoiuste turul ja 18.7% turuosa laenuturul. Luminori omakapital kokku moodustab 1.6 miljardit eurot, mis tagab kapitaliseerituse 19.7% ulatuses esimese taseme põhiomavahendite arvestuses (CET1). Luminori põhitegevus on ettevõtlike inimeste teenindamine Baltikumis, keskendudes peamiselt kohalikele ettevõtetele ja finantsiliselt aktiivsetele inimestele.

Luminor pakub oma klientidele laias valikus tooteid ja teenuseid kõikide pangakanalite, sealhulgas digikanalite ja füüsiliste kanalite kaudu – Luminoril on 34 klienditeeninduskeskust, millest kaheksa on kohtumispunktid Lätis, Leedus ja Eestis. Luminoril on Balti riikides 357 sularahaautomaati, täiendavalt pakub pank teenuseid 100 sularahaautomaadis koostöös teiste finantsteenuste pakkujatega.

31. detsember 2019				
	Eesti	Läti	Leedu	Kokku
Klientide arv	~134 000	~229 000	~577 000	~940 000
Turuosad				
Laenud	13.9%	23.0%	20.3%	18.7%
Hoiused	9.9%	17.5%	21.2%	16.6%
Klienditeeninduskeskuste arv, sealhulgas kohtumispunktid	8	10	16	34
Töötajate arv	577	887	1 025	2 489

MAKROMAJANDUSLIK ÜLEVAADE

Gloaalne kasv. 2019. aasta domineeriv makroteema ja peamine kasvuoht oli globaalse kaubanduse järsk aeglustumine ja kasvavad kaubanduspinged, mis põhjustasid sünkroniseeritud aeglustumise ja suurendasid majanduslikku volatiilsust nii arenenud kui ka arenevatel turgudel. Gloaalne tootmine ja kaubandus olid oodatult majanduse aeglustumise keskmes, samal ajal kui tarbijad pidasid vastu tänu tugevale tööjõuturule ja palgatõusule. Teenused näitasid endiselt paremaid tulemusi kui tootmine, toetatuna sisenõudluse kasvust.

2019. aasta riskid tulenesid USA ja Hiina vahelistest kaubanduspingetest ning leppeta Brexiti ohust, ülemaailmsete väärtusahelate muudatustest ja arenevate turgude, sealhulgas Hiina, India ja Brasiilia, majanduste väljavaadete nõrgenemisest. Arenenud riikide hulgas aeglustus kasv enim nendes riikides, mis sõltuvad rohkem ülemaailmsest kaubandusest ja kapitalikaupade tootmisest,

sealhulgas autotööstus, kus raskusi põhjustasid nii nõudluse langusest tulenev tsükliline nõrkus kui ka fossiilkütusega autodelt elektriautodele üleminek. COVID-19 puhang on põhjustanud järgmise 12 kuu kaubandusväljavaadete osas märkimisväärset ebakindlust.

Kasv Balti riikide peamistel eksporditurgudel, sealhulgas euroalal ja Põhjamaades aeglustus ning kasvuväljavaated olid tagasihoidlikud. Balti majanduste ekspordi peamise sihtkoha - euroala kasv aeglustus märkimisväärselt - SKP kasvas aastaga vaid umbes 1.2% ja 2019. aasta teises ja kolmandas kvartalis 0.2%, peegeldades tööstuse ja kaubanduse negatiivset mõju. Leppeta Brexiti risk suurendas Ühendkuningriigi ja sellega seotud EL-i riikide majanduslikku ebakindlust. Vaatamata töötleva tööstuse olulisele negatiivsele mõjule vältisid euroala majandused tehnilist langust, ehkki globaalsele kaubandusele rohkem avatud majandused, sealhulgas Saksamaa, aeglustusid samuti.

Baltimaad on jõudsalt kasvanud, ületades selgelt euroala keskmist, kusjuures SKT aastane reaalkasv alates 2017. aastast on Eestis keskmiselt 5% ning Lätis ja Leedus umbes 4%, samas kui euroalal keskmiselt on 2%. Arvestades väliseid takistusi ja peamiste eksporditurude nõrgenemist, on kasv hakanud järk-järgult aeglustuma, ehkki kõrgelt võrdlustasemelt, samas kui tööturud on endiselt kindlad ja pingelised. Majandused on integreeritud, nii et kõik Euroopa majandused läbivad kaubanduses praegu eri määral aeglustuvat tsüklit ja ekspordinõudlus on langemas.

Balti riigid on siiani üllatuslikult hästi pidanud vastu häiretele kaubanduses ning säilitasid kolmandas kvartalis mõnevõrra aeglasema, kuid siiski laiapõhjalise majanduskasvu, mis toetus põhiliselt tarbimisele ja investeeringutele, aga ka ekspordile.

Eesti majanduskasv aeglustus tugevalt 4.8%-lt 2018. aastal 4.3%-le 2019. aasta esimese kolme kvartali arvestuses. Lätis on taastumine jätkunud tänu tugevale sisenõudlusele ning laienenud ehitussektoris ja jaekaubandusse. 2019. aasta esimese kolme kvartali kasv aeglustus 2.5%-le võrreldes 2018. aasta 3.5%-ga. Mitmed baltikumiülesed tegurid, nagu ilm, madalad puidu- ja kivisõehinnad ning finantsspektori mainehud mõjutasid Lätit rohkem selle ekspordistruktuuri tõttu. Leedu 2019. aasta esimese kolme kvartali majanduskasv oli keskmiselt 3.9%, ületades prognoositud 2.8% ja 2018. aasta 3.6% kasvu. Kaubanduspartnerite tunduvalt aeglasem kasv ja euroala töötleva tööstuse majanduslangus mõjutavad eeldatavasti ekspordituluseid ja avatud majanduse kasvuväljavaateid.

COVID-19 puhang kujutab endast olulisi uusi riske kõigile majanduses osalejatele. See mõjutab majandusi kogu maailmas, sealhulgas kogu Baltikumis, tekitades kõigi mõjutatud riikide jaoks märkimisväärset lühiajalist majanduslikku stressi. Euroala riigid saavad kasu keskpangade ja valitsuste tugevast toetusest. Balti riikide valitsused kavandavad ja rakendavad erinevaid meetmeid, et leevendada COVID-19 kriisi mõju majandusele. Luminor jälgib tähelepanelikult majandusarengut ja kasutab erinevate stsenaariumide jaoks ettevalmistamiseks oma tiptasemel eksperte.

Eesti SKP kolmanda kvartali kasv 4% oli laiapõhjaline toetatuna olulisel määral murrangulise IKT (info- ja telekommunikatsiooniteenused), teaduse ja tehnoloogia ning eksporditava töötleva tööstuse poolt. Töötleva tööstuse lisandväärtuse kasv on endiselt tugev, kuigi eksporditellimuste nõrgenemine viitab tagasihoidlikule väljavaatele lähitulevikus. Ootuspäraselt toetavad tarbimist endiselt tugev tööturg, kus palgad tõusevad 7.9% aastas ja töötuse määr püsib eelmise aasta esimese kolme kvartali jooksul allpool 5%. Hüpoteeklaenude mahu stabiilne kasv kajastab tarbijate jätkuvat nõudlust elamispingade järele, samas kui ehituse kasv on ühtlustunud, ehkki kõrgel võrdlusbaasil. Viimase aja positiivne areng on olnud see, et inflatsioon on Eestis lõpuks langenud 2% piirimaile 2018. aasta 3.4%-lt, peamiselt energiahindade ja alkohoolsete jookide aktsiisimaksu alandamise tulemusena eelmise aasta keskpaigast.

Läti 2019. aasta tulemus on segu kontrastidest. Põua ja suure hüdroenergiavõimsuse kombinatsiooni tulemusena langes energia-, kaevandus- ja kommunaalteenuste sektor esimese kolme kvartali jooksul 4.6%. Karmim rahapesuvastane võitlus mõjutas finantsteenuste sektorit, mis kahanes 6%. Transpordisektori lisandväärtus vähenes 2.4%, kuna toorainete voog idast läände vähenes. Töötleva tööstuse tagasihoidlik 3%-line kasv peidab teravaid kontraste. Masinatööstus, s.t metallitööstus, masinaehitus ja elektroonikatööstus, kasvas 2019. aastal umbes 8%, mis oli valitsevaid globaalseid olusid arvestades suur kasv. Seevastu puidutöötlemine vähenes 1%. Sarnaselt naaberriikidele on Läti majandust elavdanud äriteenuste tugev kasv. Äriteenuste eksport kasvas esimese kolme kvartaliga isegi 31%, tarkvara eksport kasvas 12%. Nagu teisteski Balti riikides, oli eratarbimise kasv üsna kiire - 3.6% kolme kvartali jooksul - ning prognooside kohaselt kasvab see keskmisest kiiremini ka 2020. aastal, kuna Suur-Riias, kus asub kaks kolmandikku majandusest, jääb tööturg pingeliseks. Üldiselt kasvas majandus 2019. aastal 2.2%, kuid väljavaade majanduskasvule on halvenenud COVID-19 mõju tõttu.

Leedu majanduskasv ei ole mitte ainult tugev, vaid ka väga tasakaalustatud – sellesse annavad oma positiivse panuse kõik majanduskasvu põhikomponendid nagu eratarbimine, investeeringud ja eksport. Suurima positiivse üllatuse pakkus eksport, kasvades 2019. aasta esimese kolme kvartali jooksul koguni 11% võrreldes sama perioodiga 2018. aastal, hoolimata rahvusvahelise kaubanduse suurenevatest pingetest, Brexitiga seonduvast ebakindlusest ning nõrgast ekspordikasvust Venemaale ja teistesse tärkava turumajandusega riikidesse. Ekspordi kasvu on hoogustanud nii välis- kui ka kodumaise kapitali investeeringud töötlevasse tööstusesse ja teenuste ekspordi kiire kasv. Väärib märkimist, et kõrge lisandväärtusega teenuste eksport on viimase kolme aasta jooksul kahekordistunud. COVID-19-i on eeldatavasti lähikuudel oluline mõju. Euroala majandused saavad kasu finantsturvavõrgust, fiskaalstiimulite pakettidest ja EKP märkimisväärselt toetusest.

Pinged USA ja Hiina vahel leevenesid hiljuti, sest välditi 15. detsembril 2019 jõustuma pidavaid tariife ning esimese etapi kaubandustehing vähendas veelgi ebakindlust kaubanduse osas. Kuigi COVID-19 täieliku majandusliku mõju suhtes on endiselt ebakindlust, sisenesid Balti riigid sellele keerulisele ajale tugeva majanduse põhialustega ja on saanud kasu euroala koordineeritud reageerimisest kriisile. EKP on koos teiste keskpankadega suurendanud märkimisväärset tuge majanduste ja turgude stabiilsusele. Maksuametid kavandavad ja rakendavad stabiliseerimispakette, et veelgi leevendada mõju maailmamajandusele.

ETTEVÕTTE ÜLEVAADE

TEGEVUSED

2. jaanuaril 2019 viis Luminor lõpule oma piiriülese ühinemise ning jätkab tegevust kõigis kolmes Balti riigis läbi Eesti peakontoriga panga ning Läti ja Leedu filiaalide. Pärast ühinemise jõustumist läksid kõik Luminor Bank AS (Läti) ja Luminor Bank AB (Leedu) varad, õigused ja kohustused üle Luminor Bank AS-ile Eestis. Pank jätkab tegevust Lätis ja Leedus läbi oma kohalike filiaalide. Kehtestati ka uus organisatsiooni- ning juhtimisstruktuur, samuti nimetati ametisse uued juhtorganite liikmed.

Luminor Bank AS Läti filiaali ja Luminor Bank AS Leedu filiaali hoiustajate hoiused ning investeerimisteenuste klientide finantsinstrumendid on tagatud hoiuste tagamise ja investorikaitse skeemi alusel, mille on loonud ja mida haldab Eesti Tagatisfond.

2019. aasta alguses alustas Luminor järgmise ümberkujundamise etapiga, mille käigus muutis Pank oma tegevusmudelit, lihtsustades selle ülesehitust ja otsustusprotsessi, ühendades ja tõhustades IT süsteeme, tugevdades oma kontrollimehhanisme ning muutudes efektiivsemaks ja rohkem lahendustele suunatumaks. Ümberkujundamise tulemusena vähenes Luminori meeskond 2019. aastal umbes 500 töötaja võrra.

2019. aastal tegi Luminor suure sammu DNB ja Nordea infosüsteemidest eraldumisel. Luminori-sisesed suhtlusvahendid, nagu sisevõrk, e-posti kontod ja Skype for Business, hakkasid esimesel poolaastal töötama meie enda platvormil. Suve alguses viis Luminor lõpule SEPA maksevoogude eraldamise Nordea süsteemist ja kui novembriks tehti sama DNB süsteemiga, oli Luminor muutunud SEPA maksevoogude osas iseseisvaks. Kõik SEPA maksed suunatakse ja nendega arveldatakse nüüd läbi Luminori maksekeskuse ja Läti keskpanga.

2019. aastal lõi Luminor ka oma korrespondentpankade võrgustiku ja eraldas rahvusvahelised maksevood, mis suunati ja millega arveldati läbi DNB panga süsteemide korrespondentpankade kontode. Töös on ka Nordea süsteemidest eraldumine 2020. aasta lõpuks.

Lätis ja Leedus viidi lõpule klientide Nordea süsteemidest Luminori infosüsteemidesse üleviimise esimene etapp, mille käigus viidi edukalt üle ligi 30% kõigist Läti ja 24% Leedu üle viidavatest klientidest.

Luminor on viinud lõpule oma liisingu-, faktooringu- ja pensioni infosüsteemide eraldamise Nordea süsteemidest.

TEGEVUSPÕHIMÕTTED

Luminor on kaasaegne laiapõhjaline baltikumiülene jae- ja korporatiivpanganduse pank, mis on pühendunud Balti regiooni edasise arengu toetamisele finantseerimise ja muude pangateenuste, panganduse lihtsamaks ja kättesaadavamaks muutmise ning Balti riikide üldises arengus osalemise kaudu.

Luminori ärimudel toetab regionaalset mastaapi, äritegevuse arendamist ja efektiivsust, etendades samas olulist rolli kohalikus elus ja olles klientidele lähedal.

Luminor soovib muuta elu paremaks ja omada ühiskonnas häält ning kujundada majanduskeskkonda tulevikku silmas pidades. Ühendades ülemaailmse oskusteabe kohalike teadmistega, tahame oma klientidele olla parim partner rahaasjades. Selleks oleme kättesaadavad, kiired ja etteaimatavad.

Luminor usub, et kasv ja areng saavad alguse uudishimust. Usume, et tugevus peitub koostöös ja just nii tegutseme oma organisatsioonis kui ka klientide ja partneritega. Oleme samuti veendunud, et saavutuste ja tipptaseme võti on fookuses püsimine. Meie tähelepanu keskmes on kliendid ja kodupiirkond.

Baltikumiüleseks pangaks olemine annab meile suuruse ja jõu omada suuremat mõju, jäädes samas kohalikuks pangaks.

Luminoril on tugev ja võimekas meeskond, kes on pühendunud meie strateegiliste eesmärkide saavutamisele. Oleme pühendunud jätkusuutliku kasvu toetamisele Balti regioonis, pakkudes ettevõtetele ja üksikisikutele pikaajalist tuge.

RISKIJUHTIMINE JA SISEKONTROLL

Luminor on juurutanud jõulise riskijuhtimise raamistiku ja sisekontrollisüsteemi. Riskijuhtimise eesmärk on saavutada pikaajalises ja keskpikas perspektiivis optimaalne tasakaal Luminori kahjumiriski ja kasumiteenimise potentsiaali vahel. Luminor järgib ettevaatuse, konservatiivsuse ja ettevaatlikkuse põhimõtteid.

Luminori riskijuhtimise raamistik sisaldab eeskirju, protseduure, riskilimiite ja kontrole, mis tagavad kõikide oluliste riskide adekvaatse, ajakohase ja jätkusuutliku identifitseerimise, hindamise, mõõtmise, monitoorimise, leevendamise ja raporteerimise. Üksikasjalik teave riskihindamise ja -juhtimise kohta on toodud käesoleva aruande jaotises „Üldised riskijuhtimise põhimõtted”.

Aruande perioodi jooksul peeti kinni rangetest riskijuhtimise põhimõtetest. Lisaks täiendatakse Luminori riskijuhtimise protsesse jooksvalt, et olla vastavuses nii uute regulatiivsete nõuete kui ka arenevate turupraktikatega.

Sisekontroll on organisatsiooniliste meetmete, toimingute ja siseprotseduuride süsteem, mis tagab efektiivse ja tulemusliku tegevuse ning heaperemeheliku äritegevuse, seaduste, määruste ja järelevalve nõuete täitmise, riskide piisava ja pideva tuvastamise, mõõtmise, jälgimise, juhtimise ja maandamise ning usaldusväärse, finants- ja mittefinantsteabe edastamise ja õigeaegse esitamise.

Nii Luminor Holding AS kui ka Luminor Bank AS üle teostab otsest järelevalvet Euroopa Keskpank.

Andmed usaldatavusnõuete järgimise kohta seisuga 31 detsember 2019:

Suhtarv	Nõue	Luminor Bank AS koos tütarettevõtetega
Likviidsus (likviidsuskattekindluse LCR)	>100.0%	150.0%
Kapitali adekvaatsuse suhtarv (kogu kapitali suhtarv)	>15.3%	19.7%
Suurim positsioon ühe laenuvõtja suhtes (% kõlblikust kapitalist)	<25.0%	8.6%

Andmed usaldatavusnõuete järgimise kohta seisuga 31 detsember 2018:

Suhtarv	Nõue**	Luminor Group*
Likviidsus (likviidsuskattekindluse LCR)		189.0%
Kapitali adekvaatsuse suhtarv (kogu kapitali suhtarv)		18.0%
Suurim positsioon ühe laenuvõtja suhtes (% kõlblikust kapitalist)		6.9%

* Luminor Group AB kogu aasta konsolideeritud näitajad.

** kuna 31. detsembril 2018 seisuga olid regulatiivsed nõuded kohaldatavad igas riigis ainult eraldiseisvate pankade tasandil, siis Luminori grupi ühiseid nõudeid ei kohaldatud

MAJANDUSAASTA OLULISED SÜNDMUSED

Mais 2019 asutati Eestis Luminor Holding AS kahetasandilise juhtimisstruktuuriga osaühinguna, mille nõukogu koosseisu kuuluvad kolm liiget, kes on nimetatud omaniku Luminor Group AB poolt, ja juhatus, mis koosneb kahest liikmest.

Aksionäride koosolek otsustas 3. septembril muuta Luminor Holding AS põhikirja ja vähendada aktsiate nimiväärtust 10 eurolt aktsia kohta 0,10 eurole aktsia kohta ilma aktsiakapitali muutmata.

2019. aasta septembris sai Luminor Holding AS EKP-lt otsused loa saamiseks Luminor Group AB-lt 100% Luminor Bank AS-i aktsiate omandamiseks mitterahalise sissemakse teel, põhikirja muutmiseks ning nõukogu ja juhatuse uute liikmete määramiseks.

30. septembril 2019 kiitis Luminor Holding AS aktsionäride koosolek heaks uue põhikirja, kutsus nõukogu täielikult tagasi ja nimetas Nils Melngailis, Tryge Young, Michael Jackson, Björn Erik Naess, Jörgen Christian Andersen, Nadim Diaa El Din El Gabbani, Johan Pedersson Lilliehöök ja Jerome Mourgue D'Algue nõukogu uuteks liikmeteks.

30. septembril 2019 valis äsja ametisse nimetatud nõukogu uueks nõukogu esimeheks Nils Melingailise, kutsus juhatuse täies mahus tagasi ning nimetas Mari Mõisa Luminor Holding AS-i juhatuse liikmeks.

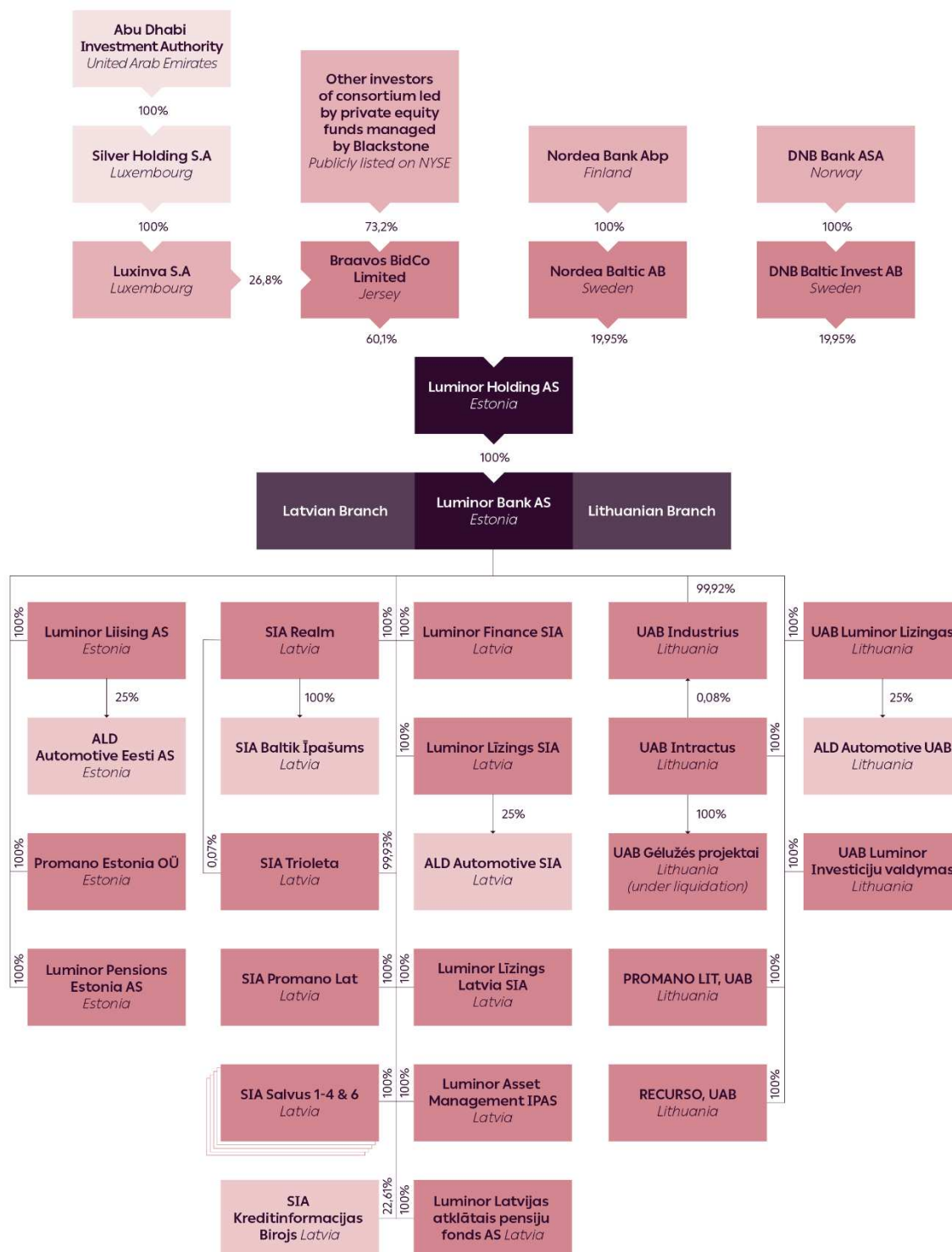
30. septembril 2019 jõuti lõpule Nordea, DNB ja Blackstone'i hallatavate erakapitalifondide juhitud konsortsiumi vahelise tehinguga. Luminor Holding AS-i uued omanikud olid Braavos BidCo Limited (60,1%), Nordea Baltic AB (19,95%) ja DNB Baltic Invest AB (19,95%).

ORGANISATSIOONI STRUKTUUR 31. DETSEMBER 2019 SEISUGA

Luminor oma filiaalidega Lätis ja Leedus kuulub Eesti ettevõttele Luminor Holding AS. Luminoril on Balti riikides 24 tütarettevõtet, mille hulgas on pensionifondide fondihaldurid, liisingufirmad ja eriotstarbelised üksused, mis haldavad tagasinõutud varasid.

Pärast DNB, Nordea ja USA päritolu erakapitalifondi Blackstone vahelise tehingu kinnitamist 30. septembril 2019 omandas Blackstone hallatavate erakapitalifondide juhitud konsortsium ettevõtte Braavos BidCo Limited kaudu 60.1%-lise enamusosaluse Luminor Holding AS-is, samal ajal kui Nordea säilitas läbi Rootsi tütarettevõtte Nordea Baltic AB 19.95% ja DNB läbi Rootsi tütarettevõtte DNB Baltic Invest AB 19.95% osaluse Luminor Holding AS-is. Luminor Holding AS otsene emaettevõtte on Braavos BidCo Limited, mille üle on lõplik kontroll BCP VII-I, mis on Blackstone Group Inc sidusettevõtte poolt juhitud investeerimisfond.

Luminor Holding AS omanikud ja organisatsiooniline struktuur

TOOTE- JA DIGIARENDUS

Luminori eesmärk on saada oma sihtklientidele kodupangaks. Igapäevapanganduse teenuste juures on olulisel kohal sujuv ja terviklik klienditeenindus ning tänapäevased digitaalkanaliid. Luminor soovib saada oma klientidele esmaseks kontaktiks kõigis finantsasjades.

2019. aastal alustas Luminor klientide üleviimist kahe panga süsteemidest ühtsele mudelile, eesmärgiga teenuseid ja kliendipakkumisi lihtsustada.

Ühtlasi jätkas Pank pakutavate teenuste digitaliseerimise ja lihtsustamise ettevalmistamist, jätkates tööd uue keskse digitaalplatvormiga, mis võimaldab töötada välja uusi digitaalkanaleid. Kõigi tulevaste digitegevuste jaoks ühtse integreeritud platvormi olemine viib tõhusama kliendisuhtluse ja lihtsustab teenuste ja toodete kasutamise protsessi. Platvorm loob aluse kõigi meie poolt hetkel pakutavate digiteenuste integreerimiseks. Lahendus aitab meil oma kliente paremini teenindada ning täiustada pakutavat teenust.

JAEPANGANDUSE SEGMENT

Luminori kaubamärgi väärtus seisneb tihedates suhetes klientidega ja professionaalsete teenuste osutamises. Luminoril oli 2019. aasta lõpuks umbes 862 000 jaeklienti.

Jaepanganduse tegevusmudelit kohandati aasta jooksul nii, et see toetaks kõrghariduse kliendikogemuse saavutamist ja kliendivajaduste rahuldamist. Jaanuaris teatas Luminor oma strateegilise algatuse osana klienditeeninduskeskuste võrgu ümberkujundamisest. Selle ümberkujundamise käigus konsolideeriti mõned klienditeeninduskeskused ühte asukohta, muudeti klienditeeninduse mudelit, tugevdati panga digiteenuste pakkumist ja tutvustati klientidele sularahavabu platvorme ja maksesüsteeme.

Selle ümberkujundamise käigus tutvustati uut klienditeeninduskeskuste kontseptsiooni ja uut teeninduskoha asukohta - kohtumispunkti. Klienditeeninduse füüsiliste asukohtade koguarvu vähendati 17 võrra. Aasta lõpus teenindas pank oma kliente kokku 34 asukohas, 26 klienditeeninduskeskuses ja kaheksas kohtumispunktis.

Sularahavabu lahendusi tutvustati aruandeperioodil Leedu ja Eesti kliendikeskustes sularahakäitlemise automatiseerimise protsessi osana. Kõik Luminori klienditeeninduskeskused muutusid aasta jooksul sularahavabaks ja teenindavad praegu kliente alternatiivsete töövahendite abil, nagu maksekaardid ja sularahaautomaadid.

Tarbijalaenude tsentraliseerimine viidi lõpule aasta jooksul, seega on pangal nüüd ühtne lähenemine tarbijalaenude toodetele, nende tingimustele ja klientidele laenu andmise korrale kõigis Balti riikides. Samuti tsentraliseeriti Baltikumiülel hüpoteeklaenude otsuste tegemine, et see toimiks kiiremini ja ühtlase kvaliteediga.

Baltikumiüleste müügi- ja turunduskampaaniate korraldamise ning müügikanalite parema haldamisega õnnestus jaepanganduse meeskonnal võrreldes 2018. aastaga kasvatada hoiuseportfelli 17.6%.

KORPORATIIVPANGANDUSE SEGMENT

Korporatiivpanganduse segment tegeleb keskmise suurusega ettevõtetega, mis on keskendunud peamiselt kohalikele turgudele ja suuremate korporatiivklientidega, kes tegutsevad ülemaailmselt. Spetsiaalselt kohandatud finantstooted ja -teenused võimaldavad panga klientidel oma ettevõtteid tõhusalt juhtida ja kasvatada.

Luminoril oli 2019. aasta lõpuks umbes 13 000 äriklienti. Baltimaade üldiselt positiivse majanduskeskkonna toel kasvas äriklientide hoiuseportfell 8%.

Korporatiivpanganduse kliendid konsolideeriti 2019. aastal Baltikumiülel korporatiivpanganduse divisjoni. Selle muudatuse raames teenindab väiksemaid ärikliente jaepanganduse divisjon. See muudatus võimaldas korporatiivpangandusel muutuda efektiivsemaks ja parandada meie suurimate korporatiivkliendide teenindamise kvaliteeti.

Meeskond pani 2019. aastal palju rõhku meie laenusuhete kasumlikkuse parandamisele ja hoiuseportfelli suurendamisele. Fookuses olid ka klienditeeninduse kvaliteet ja kliendisuuhete parandamine hoides klientidega tihedat vahetut kontakti ning tutvustades mitmete kliendiürituste raames panga uudiseid ja arenguid.

VARAHALDUSE SEGMENT

Privaatpanganduse klientide segmendis on keskendunud klientide igapäevapangandusele ning nende säästu- ja investeerimisportfelli kasvatamisele.

Aitame kõrge netoväärtusega inimestel ja nende peredel oma vara kasvatada, juhtida ja säilitada ning eesmärkideni jõuda.

Luminoril oli 2019. aasta lõpuks umbes 3 800 privaatpanganduse klienti. Luminori privaatpanganduse kliendisegmendi hallatavad varad kasvasid aasta jooksul ja ulatusid 1.42 miljardi euroni, mis oli 19% rohkem kui 2018. aastal.

Pärast uue privaatpanganduse kaubamärgi turule toomist keskendus meeskond turul nähtavuse ja teadlikkuse suurendamisele eesmärgiga meelitada Luminori privaatpanganduse teenust kasutama rohkem kliente.

Eesmärk saavutada kõrge kliendirahulolu täideti edukalt ja selle tulemuseks oli rahulolu positiivne suundumus.

Lätis toodi turule VISA Infinite kaart, millel on privaatpanganduse klientide jaoks väärtuslikud lisafunktsioonid. Leedus ja Eestis jõuab see turule 2020. aastal.

Luminor osutab oma tütarettevõtete kaudu kõigis kolmes Balti riigis oma klientidele teise ja kolmanda samba ning tööandja pensionifondide haldusteenuseid.

2019. aastal keskendus pensionimeeskond tööandjate pensionide edendamisele, üldise teadlikkuse tõstmisele elanikkonna vananemise, pikema pensionile jäämise ning tuleviku heaolu toetavate pensioniskeemide võimaluste kohta. Selle eesmärgi toetamiseks korraldati mitmesuguseid teadlikkuse tõstmise tegevusi, näiteks kohtumised reguleerivate asutuste ja meediaga, otseülekanded ning klientidele mõeldud seminarid ja üritused.

2019. aastal toimus Leedus pensionireform ja meeskond valmistus selleks intensiivselt ette. Ettevalmistustöid tehti ka Eestis 2020. aasta oodatava pensionireformi jaoks.

2019. aasta lõpuks ulatus hallatavate pensionivarade maht 1.45 miljardi euroni, kasvades 20% võrreldes 2018. aastaga. 2019. aasta lõpuks oli Luminoril pensionifondidel umbes 357 000 klienti.

ETTEVÕTJA SOTSIAALNE VASTUTUS

Luminor soovib kujundada majanduskeskkonda tulevikku silmas pidades ja anda panus oma kodupiirkonda. Oleme pühendunud sellele, et toetada jätkusuutlikku kasvu Baltikumis, pakkudes pikaajalist partnerlust nii ettevõtetele kui ka eraisikutele ning ettevõtja sotsiaalne vastutus on selle tegevuse lahutamatu osa.

Luminor on pühendunud oma tegevuses keskkonna, sotsiaalse ja ärijuhtimise (ESG) põhimõtete järgimisele. See pühendumus kajastub nõukogu poolt vastu võetud ettevõtte sotsiaalse vastutuse põhimõtetes, samuti erinevates asjakohastes protseduurides ja juhendites, mis moodustavad meie tegevuse aluse. Luminor seisab jätkusuutlikkuse, mitmekesisuse ja võrdsete õiguste eest. Luminor ei luba inim- või tööõiguste rikkumist, korruptsiooni, keskkonnakahju ega muid ebaeetiliseks peetavaid tegevusi. Luminor vaatab pidevalt üle oma ESG põhimõtteid, protseduure ja juhiseid.

Kanname vastutust ühiskonna ja keskkonna ees ning nõuame seda ka oma partneritelt. Oleme vastu võtnud kolmandate isikute käitumisjuhendi ja hanketegevuse jätkusuutlikkuse saavutamiseks on tarnijatega sõlmitud lepingutele alates 2019. aastast lisatud sotsiaalse vastutuse reeglid.

Luminor on pühendunud ka töötajate heaolu tagamisele. Eelmisel aastal pöörati erilist tähelepanu tööohutusele, töötajate töö- ja keskkonnaga seotud rahulolu uuringutele, samuti töö- ja eraelu tasakaalu edendamisele neljatasandilise integreeritud programmi „Halda oma energiat“ kaudu.

Luminor on otsustavalt vastu korruptsioonile ja altkäemaksule ning tagab igati oma tegevuse ja suhtluse läbipaistvuse. 2019. aastal jätkati jõupingutusi teadlikkuse tõstmisel - selle eesmärgi saavutamiseks viidi Luminori töötajate seas läbi mitmeid asjakohaseid koolitusi ja ülevaatusprotsesse.

Luminor peab oluliseks olla kogukonnas mõjukas ja panustada mõju avaldavatesse aruteludes. 2019. aastal pöörasime suurt tähelepanu pensioni- ja vanaduspensioni teemadele ning panustasime erinevate küsitluste, seminaride ja ürituste kaudu ühiskonnas

toimuvatesse aruteludesse eesmärgiga tõsta üldist teadlikkust tulevikuks valmistumisel. Kõigis kolmes Balti riigis viidi läbi ka uuring, et teha kindlaks, kuidas väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted suhtuvad Brexitisse ja kuidas nad selleks ette valmistuvad.

Selleks, et anda omapoolne panus ühiskonda, jätkasime eelmisel aastal pingutusi finants- ja digitaalse kirjaoskuse edendamiseks ning jätkusuutliku ettevõtluse ja kohaliku ettevõtluse toetamiseks. Luminori töötajad pidasid kooliõpilastele mitmesuguseid finantskirjaoskuse koolitunde ja ettekandeid ning kõrgkoolide üliõpilastele peeti loenguid hoiustamise ja pensionide teemal. Toetati digitaalse kirjaoskuse ja küberturvalisuse edendamise algatusi, sealhulgas koostööd riigiasutustega küberturvalisuse edendamisel ja arendamisel.

Luminor korraldas oma klientidele seminaride seeria, et toetada ettevõtlusvalmidust ja jagada parimaid praktikaid jätkusuutliku karjääri või äritegevuse kujundamisel ja säilitamisel, kus nõuandeid jagati marketingi, kindlustuse, rahanduse ning töö- ja eraelu tasakaalu teemal. Parimaid kohalikke ettevõtjaid tunnustati Eesti Luminori Arenguhüppe auhinna, millele lisandus võimalus saada nõu Luminori tippjuhtidelt võitja poolt valitud valdkonnas.

Ettevõtluse edendamiseks mõeldud hariduse toetamine on meie ettevõtte sotsiaalse vastutuse alaste jõupingutuste lahutamatu osa. 2019. aastal müüs Luminor oksjonil 28 kunstiteost, millest saadud tulu annetati interdistsiplinaarse infotehnoloogia kursuse loomiseks Balti IT juhtimise bakalaureuseprogrammis, mille käivitasid Riia Tehnikaülikool ja Läti ülikool koostöös USAs Buffalos asuva ülikooliga State University of New York. Programmi juhib Riia Tehnikaülikooli Riia Ärikool ja see annab 22 noorele võimaluse alustada uuel kursusel õpinguid.

Lisaks sellele anti Luminori stipendium välja ühele Eesti üliõpilasele, et edendada kohalikku tehnoloogiat ja kohalikku majandust puudutavaid uusi ideesid ning aidata vähendada ökoloogilist jalajälge.

RAHAPESUVASTANE TEGEVUS

Luminor on jätkuvalt pühendunud rahapesu ja finantskuritegude tõkestamisele ja avastamisele, vaadates regulaarselt üle oma rahapesuvastaseid tegevusi ning investeerides vajaminevasse inim- ja tehnoloogilisse võimekusse selles vallas. Töötame pidevalt selle nimel, et oma kliente ja nende tehinguid paremini mõista ning võimaliku finantskuritegevuse riski hallata ja sellest teatada. Kuna Luminor on erinevate seadustest tulenevate nõuete subjektiks, tegutseb Luminor täie läbipaistvusega ning koostöös kõigi asjakohaste järelevalve ja reguleerivate asutustega. Luminor teenindab peamiselt Eesti, Läti ja Leedu residentide ning kliente, kellel on Balti riikidega tihe isiklik või ärisuhe.

2019. aastal täiustas Luminor veelgi oma finantskuritegevuse riski juhtimise raamistikku, et ennetada, avastada, juhtida ja teatada võimalikest finantskuritegevuse riskidest, mis toetavad Luminori konservatiivset lähenemisviisi rahapesule ja finantskuritegevusele. Raamistik hõlmab finantskuritegevuse avastamise tehnoloogiat, põhjalikke reegleid ja protseduure, riskide hindamist, koolitust ja teadlikkuse tõstmist ning uute ja arenevate finantskuritegevuse riskide pidevat jälgimist. Lisaks järgib ja rakendab Luminor rahvusvahelisi suuniseid, soovitusi ja standardeid, mille on kehtestanud kohalikud seadusandjad ja järelevalveorganid, asjakohased rahvusvahelised organisatsioonid ning iga Balti riigi kohalik pangaliit ja rahapesu andmehüüde.

Luminor investeerib pidevalt oma süsteemidesse ja protsessidesse, et kohaneda pidevalt muutuva keskkonnaga. 2019. aastal tutvustus Luminor kõigis kolmes Balti riigis ühist seirelahendust koos täiendavate arendustega, mis viiakse ellu 2020. aastal.

2019. aastal jätkas Luminor vastavuse alast teadlikkuse tõstmist organisatsioonis. Aasta jooksul korraldati 172 teadlikkuse tõstmise üritust 41 teemal kokku 16 834 osalejaga. Keskenduti rahapesuvastasele võitlusele (AML), terrorismi rahastamise tõkestamisele (CFT) ja finantskuritegude ennetamisele. Käivitati kuus e-õppe moodulit, mis hõlmasid kliendi tuvastamist, sanktsioone, tehingute jälgimist ja Luminori äritegevuse põhimõtteid. Teadlikkuse tõstmise ja täiendõppe tegevused klienditeendinduskeskustes, millega alustati 2019. aastal ja jätkatakse 2020. aastal, katavad AML nõudeid, tunne-oma-klienti nõudeid, kahtlasest tegevusest teatamist (SAR), füüsilist turvalisust ja pettuste ennetamist. Lisaks käivitati mitu koolitusüritust ja e-õppe kursust siseteabe käsitlemise, turu kuritarvitamise tõkestamise ja finantsinstrumentidega tehtavate isiklike tehingute kohta.

OLULISED SÜNDMUSED PÄRAST 31. DETSEMBER 2019

13. jaanuaril 2020 andis Moody's Investors Service esialgse (P) Aa1 pikaajalise reitingu Luminor Bank ASi poolt välja antavatele hüpoteegipandikirjadele, mille suhtes kohaldatakse Eesti Pandikirjaseadust. Moody's arvestas muu hulgas pandikirju tagavate varade head krediitkvaliteeti, emitendi tegevust reguleerivat ja järelevalvet puudutavat õiguslikku raamistikku Eestis ning tagatisvara avatust tururiskile ja ületagatuse määra.

4. märtsil 2020 emiteeris Luminor Bank AS oma esimesed viie-aastased pandikirjad 500 miljoni euro väärtuses Euroopa keskpika tähtajaga võlakirjade (EMTN) ja pandikirjade programmi raames. Võlakirjad on noteeritud liri börsil.

Lähitulevikus püsib märkimisväärne ebakindlus COVID-19 mõju osas maailmamajandusele, rahvusvahelisele kaubandusele ja finantsturgudele. Luminor on asutanud spetsiaalse töörühma, et jälgida arenguid igapäevaselt ning Panga tiptasemel eksperdid analüüsivad regulaarselt majandusväljavaateid, et tagada äritegevuse valmisolekut erinevateks stsenaariumiteks. Viimase kuu jooksul rakendas Luminor ennetavaid meetmeid, et minimeerida äritegevuse katkestusi ja potentsiaalset ohtu töötajatele ja klientidele, juhul kui COVID-19 levib laiemalt kogu piirkonnas. Oleme omaks võtnud paindliku töökorralduse, mis võimaldab võimalikult suurel hulgal inimestel töötada distantsilt ning tagada sotsiaalse distantseerumise jätkamise kontoris töötavatele töötajatele. Klienditeeninduskeskustes töötavad nõustajad eemalt ja kliendid suunati võimaluse korral kaugteenuseid kasutama. Erilist tähelepanu pööratakse desinfitseerimisele ja ohutusele, regulaarselt teostatakse täiendavat puhastust ja desinfitseerimisvahendid on saadaval nii klientidele kui töötajatele. Töötajatele antakse kaitsetõkked, näokaitse, maskid ja kindad. Luminor on kasutusele võtnud ka uusi toetusmeetmeid klientide jaoks COVID-19 mõjuga tegelemisel, sealhulgas põhiosamaksete vaba perioodi pakkumine hüpoteeklaenudele, laenu- ja liisingmaksetele, samuti Luminori e-kaubanduse makselahenduse tasuta kasutamise pakkumine, et toetada ettevõtteid nende äri veebipõhiseks viimisel. Praegust olukorda silmas pidades peab haldusnõukogu mõistlikuks mitte teha ettepanekut dividende välja maksta enne, kui majandus- ja finantsväljavaated on paremini nähtavad.

FINANTSTULEMUSED

PÕHINÄITAJAD JA SUHTARVUD

Tuhandetes eurodes / %	31. detsember 2019	31. detsember 2018
Puhaskasum	53 962	123 447
Keskmine omakapital	1 714 681	1 755 672
Omakapitali tootlus (ROE), %	3.1	7.0
Keskmsed varad	14 522 255	15 199 943
Varade tootlus (ROA), %	0.4	0.8
Neto intressitulu	244 167	259 409
Intressi kandvate varade keskmine maht	14 192 831	14 844 146
Neto intressimarginaal (NIMI), %	1.7	1.7
Kulude ja tulude suhtarv, %	77.6	63.0
Laenukahjumi suhtarv %*	0.22	-0.05
Laenud klientidele	10 222 547	11 472 138
Klientide hoiused	10 235 419	9 069 885
Laenude ja hoiuste suhtarv, %	99.9	126.5
CET1 (esimese taseme omavahendite) suhtarv, %	19.7	18.0**
NPL (viivislaenude) osakaal (bruto), %	3.8	5.3**
Neto intressitulu ja laenude suhtarv, %	2.4	2.3

*Kui laenude tagasimaksed on suuremad, siis on suhtarv negatiivne

** Luminor Group AB täisaasta konsolideeritud andmed

Selgitused

Luminor Holding AS omanikele kuuluv keskmine omakapital = (omakapital aruandeperioodi lõpus + omakapital eelmise perioodi lõpus) / 2

Omakapitali tootlus (ROE) = puhaskasum / keskmine omakapital * 100%

Keskmsed varad = (varad aruandeperioodi lõpus + varad eelmise perioodi lõpus) / 2

Varade tootlus (ROA) = puhaskasum / varad, keskmine * 100

Intressi kandvate varade keskmine maht = (intressi kandvate varade keskmine maht aruandeperioodi lõpus + intressi kandvate varade keskmine maht eelmise aruandeperioodi lõpus) / 2

Neto intressimarginaal (NIM) = $\text{neto intressitulu} / \text{intressi kandvate varade keskmine maht} * 100$

Kulude ja tulude suhtarv = $\text{tegevuskulud kokku} / \text{neto tegevustulud kokku} * 100$

Laenukahjumi suhtarv = $\text{kliientidele antud laenude neto allahindlus või tühistamine} / \text{netolaenu, keskmine} * 100$

Laenude ja hoiuste suhtarv = $\text{laenu} / \text{hoiused klientidelt} * 100$

1. taseme omavahendite suhtarv = $\text{1. taseme omavahendid} / \text{riskiga kaalutud varad}$

Viivislaenu suhtarv = $\text{viivislaenu bruto (3. faasi laenu)} / \text{brutolaenu} * 100$

2019. aastal toimus Luminori ümberkujundamise järgmine etapp, kus muudeti tegevusmodelit eesmärgiga kiirendada ümberkujundamist ja luua võimalused suurepäraseks kliendikogemuseks. Keskendutakse tehnoloogiliste platvormide ühendamisele, ettevõtte kulude optimeerimisele, toote- ja teenuseportfelli lihtsustamisele ning rahastamisstruktuuri parandamisele. Selle tulemusena mõjutavad majandustulemusi erakorralised ümberkujundamisega seotud kulud.

Neto intressitulu vähenes 2019. aastal 6% ja klientidele antud laenu vähenesid 11% võrreldes eelmise aastaga. Intressitulu 3%-line kasv on tingitud planeeritud töödest, et tagada õiglane riskihindamine ning parandada kasumlikkust, samas kui intressikulude 48%-line kasv on seotud jätkuvate jõupingutustega, et saavutada finantssõltumatus. Finantseeringute mahtude muutused ja nõrgemad varahalduse tulemused mõjutasid neto komisjoni- ja teenustasusid, mis vähenesid 8% võrreldes 2018. aastaga.

Tegevuskulud moodustasid 2019. aastal 289.8 miljonit eurot, mis on 22% rohkem kui eelmisel aastal, mille tulemusena suurenes kulude ja tulude suhtarv 63.0%-lt 77.6%-le. Seda tulemust mõjutasid peamiselt ümberkujundamisega seotud kulud, mis olid 2019. aastal 76.7 miljonit eurot võrreldes 26.0 miljoni euroga 2018. aastal. Suurem osa erakorralistest kuludest olid IT kulud, mille osakaal erakorralistest kuludest oli 75%, sellele järgnesid personalikulud 10% ja muud ümberkujundamisega seotud kulud 15%-ga. Äritegevus oli 2019. aastal endiselt tugev, mida peegeldab kulude ja tulude suhtarv ilma ümberkujundamisega seotud kuludeta 57.1% võrreldes 56.1%-ga eelmisel aastal.

Netotulu oli 2019. aastal 54 miljonit eurot, mis oli 69.5 miljonit eurot vähem kui 2018. aastal. Klientidele antud laenu ja muude varade allahindlused moodustasid 2019. aastal 24 miljonit eurot, mis oli 30.3 miljonit eurot suurem kui eelmisel aastal. 2018. aasta tulemus sisaldas klientidele antud laenu tagasimakseid, samas kui 2019. aasta tulemust mõjutas peamiselt ajaloolise portfelli mitme suure positsiooni ülevaatamine. Kogu krediitportfelli kvaliteet on endiselt stabiilne.

Luminori rahastamispositsioon paranes tunduvalt, kuna laenu ja hoiuste suhtarv langes 126.5%-lt 2018. aastal 99.9%-le 2019. aastal. Rahastamispuudujäägi vähenemist aastases võrdluses mõjutasid positiivselt hoiuste 1.2 miljardi euro suurune kasv ja laenu 1.2 miljardi euro suurune vähenemine.

LAENUPORTFELL

Klientidele antud laenu moodustasid 2019. aasta lõpus 10.2 miljardit eurot võrreldes 11.5 miljardi euroga eelmisel aastal. Langus tulenes fookusest täpsemast riskiga kaalutud nii vana kui ka uue portfelli hinnastamisest ning soovist parandada finantseerimispositsiooni. Eraklientidele antud laenu moodustasid 55% ja äriklientidele laenu 43% laenuportfelist. Luminori turuosa laenuurul on viimase 12 kuu jooksul Baltikumis vähenenud 21.5%-lt 18.7%-le.

HOIUSED JA SÄÄSTUD

Klientide hoiused ulatusid 2019. aasta lõpus 10.2 miljardi euroni võrreldes 9.1 miljardi euroga 2018. aastal. Äriklientide hoiused moodustasid 41% Luminori hoiuste portfelist, millele järgnesid eraklientide hoiused 39% ja avalik sektor 16%-ga. Luminori turuosa Baltikumi hoiuseturul kasvab jätkuvalt, ulatudes 16.6%-ni võrreldes 16.4%-ga eelmisel aastal.

VARADE KVALITEET

Luminoris on kehtestatud aktsepteeritavad riskikriteeriumid, mida kasutatakse laenuotsuste tegemisel ja toimub regulaarne krediitkvaliteedi parameetrite jälgimine tagamaks seda, et laenu tegevus toimub kooskõlas kehtestatud kvaliteedinõuetega. Luminor ei tee kompromisse krediitkvaliteedi osas turuosa nimel ega võta vastu kiiremaid laenuotsuseid.

2019. aastal keskenduti jätkuvalt heale krediitkvaliteedile ja laenuportfelli probleemsete laenu juhtimisele. Positiivseid suundumusi portfelli kvaliteedis toetab viivislaenu väiksem osakaal. Allahinnatud või viivislaenu (NPL) summa vähenes aasta jooksul 230 miljoni euro võrra ja langenud väärtusega laenu osakaal kogu laenuportfellis, s.t NPL suhtarv langes 1.5 protsendipunkti võrra 5.3%-lt 2018. aastal 3.8%-e 2019. aasta lõpus. Vaatamata langenud väärtusega laenu väärtuse vähenemisele püsis nende allahindluse tase peaaegu muutumatuna, seetõttu tõusis 3. faasi allahindluste suhtarv 23.2%-lt 2018. aastal 36.7%-le 2019. aastal.

Kogu laenuportfelli allahindluste suhtarv aasta jooksul oluliselt ei muutunud ja see oli 2019. aasta lõpus 1.8% võrreldes 1.6%-ga 2018. aastal.

RAHASTAMINE

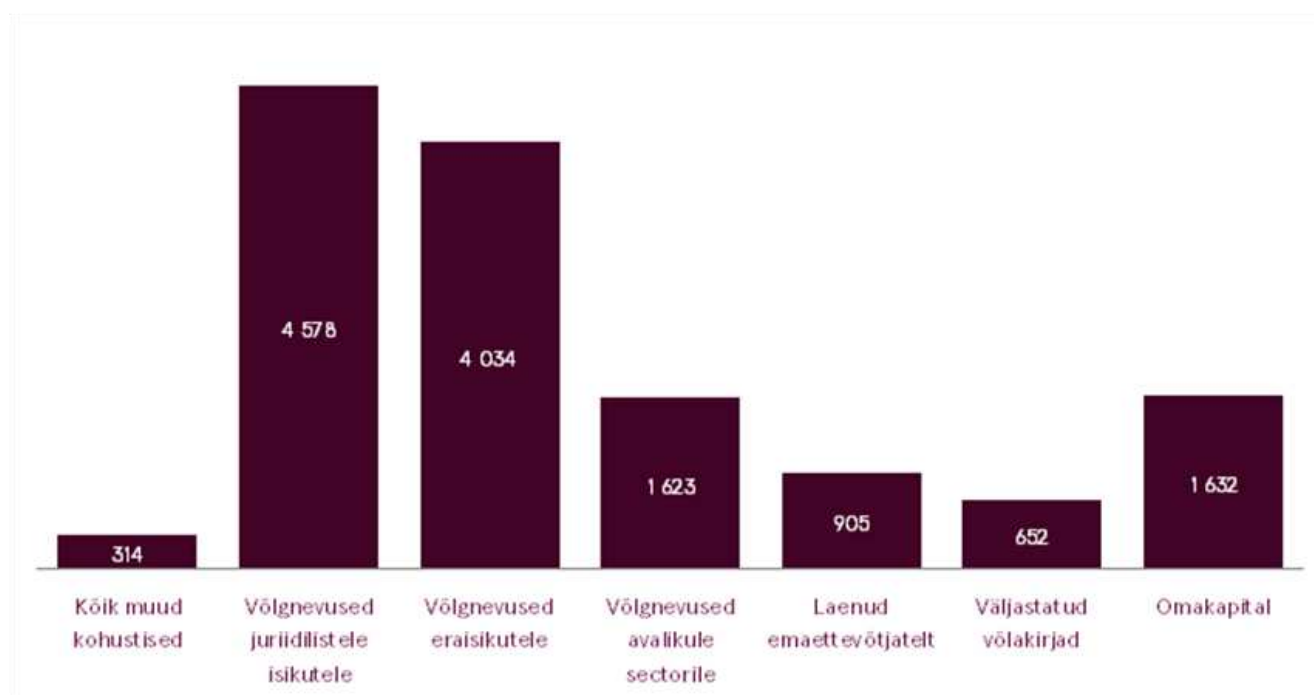
Luminori üks põhieesmärke on luua iseseisev ühendatud panganduskontsern. Selle saavutamise üks põhieeldusi on emaettevõtjalt saadud laenude (laenu DNB ja Nordea poolt) järkjärguline asendamine muude rahastamise vormidega nagu hoiused ja turupõhine rahastus kolmandatelt isikutelt.

Luminor on iseseisvalt rahastatud panganduskontserniks muutumisel saavutanud märkimisväärsed tulemusi. Aastases võrdluses suutis Luminor suurendada oma klientide hoiusebaasi 1 165 miljoni euro võrra 10 235 miljonilt euronil võrreldes 9 070 miljoni euroga 31. detsembril 2018. 2019. aasta neljanda kvartali lõpu seisuga oli keskpika tähtajaga eurovõlakirjade programmi (Euro Medium Term Note, EMTN) raames emiteeritud Panga võlakirjade väärtus kokku 652 miljonit eurot, kusjuures 2018. aasta oktoobris toimunud esmaemissioonil oli võlakirju emiteeritud 350 miljoni euro väärtuses. Moody's kinnitas EMTN-programmi raames emiteeritud tagamata võlakirjade reitinguks Baa2.

Luminor on samuti täitnud pandikirjade esmaemissiooni tingimused. 19. detsembri andis Euroopa Keskpang (ECB) Luminorile loa pandikirjade emiteerimiseks. 13. jaanuaril 2020 andis Moody's Luminori poolt kooskõlas Eesti tagatud võlakirjade seadusega emiteeritavatele hüpoteekpandikirjadele esialgse (P) Aa1 reitingu.

Lisaks klientide hoiustele ja turgudelt kaasatud võlakirjadele on Pangal võimalik kasutada ka endiste emaettevõtjate DNB ja Nordea antud krediidiiliini. 2019. aasta neljandas kvartalis oli endiste emaettevõtjate poolt finantseeritud kogusumma 905 miljonit eurot, mis saadi sündikaatlaenuuna, kus kummagi sündikaadipartneri panus on 50%. 2019. aasta septembris toimunud Blackstone'i tehingu tulemusena Luminori osaluses toimunud muudatuste järgselt sõlmiti 2019. aasta neljandas kvartalis uus laenuleping. Uue lepingu kohaselt vähendati DNB ja Nordea poolt saadud laenu limiiti (kasutatud ja kasutamata kokku) 4 604 miljonilt eurolt (seisuga 31. detsember 2018) 2 837 miljoni euronil (seisuga 31. detsember 2019). Leping on sõlmitud viieks aastaks (kolmeks aastaks koos Luminori poolse kahe aastase pikendamise võimalusega) alates 1. oktoober 2019 ja finantseeringut on võimalik kasutada tähtajaga üks, kaks või kolm aastat.

Lisaks on uus krediidiiliin osaliselt tagatud, kuna Pangal on laenu tagatiseks pantinud hüpoteeklaene bilansilise väärtusega 1 929 miljoni eurot. Tagatise väärtus seisuga 31. detsember 2018 oli 0 eurot ja hüpoteeklaenude pant jõustus alates 25. september 2019. Uue DNB ja Nordea krediidiilepingu üldlimiidi vähendamine tähendab, et võetud, kuid kasutamata krediidisumma oli 2019. aasta neljandas kvartalis 1 932 miljonit eurot, mis oli 896 miljonit eurot rohkem kui seisuga 31. detsember 2018.

LIKVIIDSUS

Luminori struktuurne likviidsusrisk on konservatiivne ja tasakaalustatud ning nõuetekohaselt kohandatud praeguse majandus- ja õigusloomekeskkonnaga. Luminor kasutab likviidsusriski mõõtmiseks erinevaid mõõdikuid, millest üks on likviidsuskattekindajaga (Liquidity Coverage Ratio, LCR). Vastavalt kapitalinõuete määruse (Capital Requirements Regulation, CRR) definitsioonile oli Luminori LCR neljandas kvartalis 150% võrreldes 189%-ga seisuga 31. detsember 2018. Likviidsuspuhver koosneb ülikviidsustest keskpanga poolt aktsepteeritavatest väärtpaberitest ja sularahast. Pikaajalist likviidsusriski mõõdetakse stabiilse netorahastamise kordajaga (Net Stable Funding Ratio, NSFR). 2019. aasta neljandas kvartalis oli Luminori NSFR 123% võrreldes 114%-ga 31. detsembril 2018.

KAPITAL

Luminori kapitaliseerimine on piisav, et tagada finantsstabiilsus ja võimaldada äristrateegia elluviimine. Luminori koguomavahendite suhtarv oli 31. detsembril 2019 19.7% (31. detsember 2018: 18% Luminor Group AB konsolideeritud tasemel), mis ületab piisavalt pangasisest sihtmäära 17.0%.

Seisuga 31. detsember 2019 olid Luminori omavahendid 1 572 miljonit eurot ja 31. detsember 2018 oli see summa 1 661 miljonit eurot. Omavahendid koosnesid täies ulatuses esimese taseme põhiomavahenditest (Common Equity Tier 1, CET1). 28. mail 2019 kiitis Luminor Bank AS-i ainuosanik Luminor Group AB heaks Luminor Bank AS-i omakapitali vähendamise, konverteerides aktsiate ülekursi summa 216 miljonit eurot aktsiakapitaliks fondiemissiooni teel. Sellele järgnes aktsiakapitali vähendamine samas summas omakapitali vähendamiseks. 2019. aasta lõpuks oli omakapitali vähendamise tehing lõpule viidud ja aastalõpu omavahendid peegeldavad olemasolevat kapitali pärast selle vähendamist.

Krediidi- ja tururiski arvutamiseks kasutab Luminor kapitali adekvaatsuse arvutustes standardmeetodit. Riskiga kaalutud varade operatsioonirisk arvutatakse baasmeetodi alusel.

31. detsembril 2019 oli kooskõlas CRR-iga arvutatud finantsvõimenduse määr 10.9%; 31. detsembril 2018 oli vastav näitaja 10.4%. Finantsvõimenduse määr leitakse panga esimese taseme omavahendite kogusumma jagamisel koguriskipositsiooniga (sealhulgas varade ja bilansiväliste kohustiste riskipositsioon).

Luminori kapitali suhtarvud

Positsioon	31. detsember 2019	31. detsember 2018*
CET 1 (esimese taseme põhiomavahendite) suhtarv	19.66%	18.04%
T1 (esimese taseme omavahendite) kapitali suhtarv	19.66%	18.04%
Kogu omavahendite suhtarv	19.66%	18.04%

* Luminor Group AB konsolideeritud arv näitajad

2020. AASTA PRIORITEEDID

Luminori põhitegevus on Balti riikide ettevõtlike inimeste teenindamine, keskendudes peamiselt nii kohalikele ettevõtetele kui ka finantsmaailmas tegusatele inimestele.

Soovime luua panga, mille klientideks sooviksime ise olla. See on pank uudishimulikele, aktiivsetele ja tulevikku vaatavatele inimestele, kes hoolivad kirklikult oma kogukonnast ja soovivad luua paremat tulevikku. See on pank, mis põhineb teenuste kõrgel kvaliteedil ja ettevõtlikkusel.

COVID-19 on tekkinud ootamatult ja ettearvamatult, kutsudes finantsasutusi kogu maailmas üles reageerima tõsistele isiklikele ja rahalistele riskidele. Luminori jaoks on ülimalt oluline kaitsta meie töötajaid ja kliente COVID-19 kahjulike mõjude eest.

Luminori 2020. aasta teised prioriteedid on:

- ◆ Viia lõpule klientide üle toomine Luminori ühtsele IT-platvormile
- ◆ Täiendavalt parandada kliendikogemust

- ◆ Jätkata töö tegemist keskendunult ja tõhusalt
- ◆ Luua uusi ärisuhteid, mis toetaksid kasumlikkuse kasvu Luminori riskiisu piires
- ◆ Suurendada rahastamise ja kapitali tõhusust

ÜHINGUJUHTIMISE ARUANNE

Ühingujuhtimise aruanne on koostatud kooskõlas Eesti raamatupidamise seaduse nõuetega ning sisejuhtimist käsitlevate Euroopa Pangandusjärelevalve suunistega (edaspidi: EBA suunised)¹.

Luminor on võtnud oma kohustuseks järgida usaldusväärse ühingujuhtimise põhimõtteid, et järjepidevalt hoida ja arendada oma väärtusi ja oma tegevuse jätkusuutlikkust. Luminori ühingujuhtimise põhimõtted tagavad selguse otsustusprotsessides ja vastutusvaldkondades ning loovad raamistiku sisekontrolliks ja riskijuhtimiseks. Äriühingu üldjuhtimise eeskirjad aitavad tagada, et Luminori tegevust juhitakse tõhusal ja kasumlikul viisil ning klientide, aktsionäride, töötajate ja kõikide teiste pangasiseste ja -väliste sidusrühmade parimates huvides.

Äriühingu üldjuhtimise põhimõtete koostamisel olid Luminori lähtepunktideks ettevõtte visioon ja keskendumine Balti turgudele – äriühingu üldjuhtimine peab toetama meie tegevusmudelit, mille eesmärk on toetada piirkondlikku tegevushaaret, äriarendust ja tõhusust, aga ka kohalikku tasandit ja isiklikku suhet klientidega.

Luminor otsib pidevalt võimalusi oma tõhususe ja jätkusuutlikkuse parandamiseks ning sellest tulenevalt vaadatakse Luminori üldjuhtimise ja haldamise põhimõtteid korrapäraselt üle ja neid uuendatakse. 2019. aastal vaatas Luminor üle oma üldjuhtimise eeskirjad ja Luminor Bank AS-i nõukogu võttis vastu uuendatud üldjuhtimise põhimõtted, mille muudatusi põhjustasid järgmised asjaolud:

- ◆ ettevõttesisene ümberkujundamine, kus jaanuaris 2019 toimus piiriülene ühinemine Luminor Bank AS-i (Läti) ja Luminor Bank AB (Leedu) vahel Luminor Bank AS-iks (Eesti);
- ◆ uue tegevusmudeli kasutusele võtmine märtsis 2019; ja
- ◆ Luminori uus omanike struktuur Blackstone'i tehingu lõpule viimise järgselt septembris 2019.

KONTSERNI ÕIGUSLIK STRUKTUUR

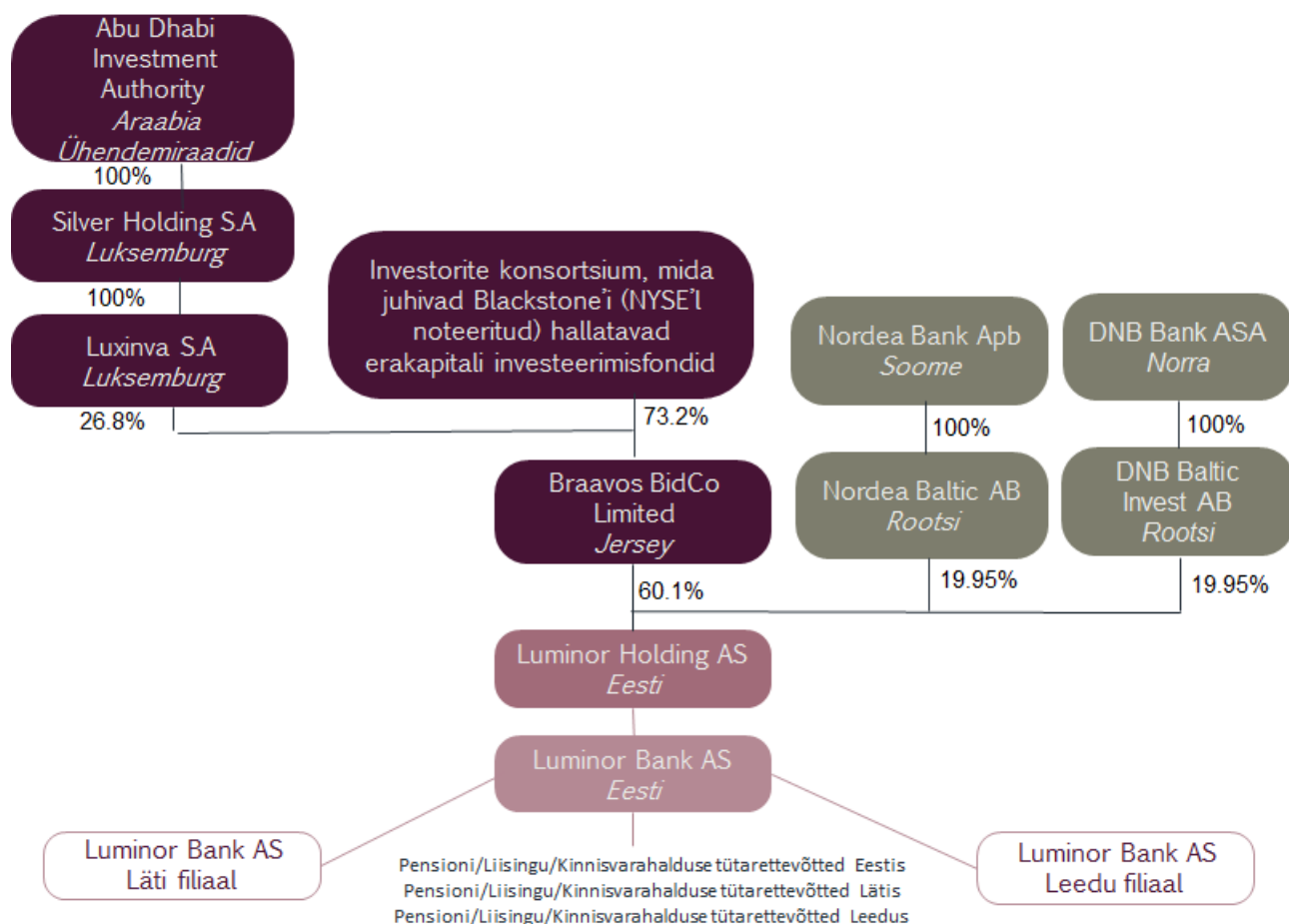
Luminori tegevus Balti riikides on koondatud Eesti finantsvaldusettevõtja Luminor Holding AS-i alla, kes on Luminor Bank AS-i ainuaktsionär.

Luminor Bank AS-il on üksnes üks liik aktsiaid (nimelised lihtaktsiad), millest kõik kuulusid 2019. aastal ühele aktsionärile, kõigepealt Luminor Group AB-le kuni 23. septembrini 2019, mil vastloodud finantsvaldusettevõtte Luminor Holding AS omandas kõik aktsiad. Iga Luminor Bank AS-i aktsia nimiväärtus on 10 eurot ja annab üldkoosolekul ühe hääle ning igal aktsionäril on õigus osaleda üldkoosolekul ja kasumi jaotamisel.

Luminori Holding AS-i põhikirja muutmine on üldkoosoleku ainupädevuses ja selleks on vaja vähemalt 2/3 üldkoosolekul esindatud häältest.

Luminoril on mitu tütarettevõtjat Eestis, Lätis ja Leedus, sealhulgas pensionifondi valitsejad, liisinguettevõtted ja eriotstarbelised ettevõtted, kellele kuuluvad tagasinõutud varad. Allpool on esitatud üldise õigusliku struktuuri skeem 2019. aasta lõpu seisuga:

¹ Lõplik raport sisejuhtimise suuniste kohta, Euroopa Pangandusjärelevalve, EBA/GL/2017/11. Saadava lingilt: <https://eba.europa.eu/documents/10180/1972987/Final+Guidelines+on+Internal+Governance+%28EBA-GL-2017-11%29.pdf/eb859955-614a-4afb-bdcd-aaa664994889>

13. septembril 2019 sõlmisid DNB, Nordea, Luminor Group AB ja Blackstone-i sidusettevõtete poolt juhitud investeerimisfondide konsortsium aktsiate ostu-müügilepingu, mille tulemusel omandas Blackstone 60.1% Luminori aktsiatest. Enamusosaluse omandamine viidi lõpule 30. septembril 2019. Luminor Holding AS-i otsene emaettevõtte on Braavos BidCo Limited, mille üle on lõplik kontroll BCP VII-l, mis on Blackstone Group Inc sidusettevõtte poolt juhitud investeerimisfond.

JUHTIMISSTRUKTUUR

Luminor Holding AS-i juhtimisstruktuur

Luminor Holding AS-i põhikirja kohaselt täidavad Luminor Holding AS-i juhtimisülesandeid kolm juhtorganit: aktsionäride üldkoosolek, nõukogu ja juhatus.

Aktsionäride üldkoosolek on Luminor Holding AS-i kõrgeim otsustusorgan, mille kaudu saavad aktsionärid kasutada Luminor Holding AS-i aktsiatest tulenevaid õigusi. Üldkoosolekud toimuvad vähemalt kord aastas. 2019. aastal toimusid mitmed Luminor Holding AS-i üldkoosolekud.

Luminor Holding AS-il on kaheastmeline juhtimisstruktuur, kus:

- ◆ (tegevülesanneteta) järelevalvefunktsiooni täidab nõukogu ja
- ◆ (tegevülesannetega) juhtimisfunktsiooni täidab juhatus.

Juhatuse liikmed ei saa samal ajal tegutseda nõukogu liikmetena. Samas võivad juhatuse liikmed nõukogu kutsel osaleja või vaatlejana osaleda nõukogu koosolekutel või neid koosolekuid vaadelda.

Juhatuse või nõukogu liikmeks võib valida või määrata vaid isikuid, kellel on vajalikud teadmised, oskused, kogemused, haridus, kutsealane sobivus ja laitmatu ärialane reputatsioon.

Juhtide valimisel või määramisel tagab Luminor Holding AS, et juhtorganite koosseis on piisavalt mitmekesine ja kooskõlas pangas kehtestatud mitmekesisuse põhimõtetega. Sõltumatute arvamuste ja kriitiliste mõtlemise toetamiseks valitakse panga juhtorganitesse liikmeid, kes erinevad nii ea, soo, geograafilise päritolu kui ka haridusliku ja kutsealase tausta poolest, et esindatud oleksid erisugused arvamused ja kogemused.

Ametikohtade ülemineku kavandamise korra loomise kaudu tagab Luminor, et kehtestatud on kõik vajalikud kavad ja tegevuskorrad, mis aitavad toime tulla juhtorganite liikmete äkilise või ootamatu puudumise või lahkumise korral. Ametikohtade ülemineku kavandamisega tagatakse otsuste tegemise järjepidevus ning samuti välditakse seeläbi olukorda, kus liiga palju juhatuse liikmed tuleb välja vahetada korraga.

Luminori kõikide juhtorganite, komiteede ja foorumite otsused tuleb nõuetekohaselt dokumenteerida ja salvestada.

AUDIITORID

Luminor Holding AS-i audiitor on 2019. aastast (Luminor Bank AS-i alates 2018. aastast) PricewaterhouseCoopers AS. Juhtivaudiitor on Ago Vilu. Luminor Holding AS täidab audiitori rotatsiooni nõuet.

Lisaks kohustuslikule auditile on Luminor Holding AS-i audiitor pakkunud täiendavaid teenuseid Kontserni ettevõtetele, mis on nõutavad Eesti, Läti ja Leedu seadusandluse kohaselt ja muid kindlustandvaid teenuseid, mis on lubatud Eesti Vabariigi audiitorteenuse seaduse alusel.

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE 31. DETSEMBER 2019 LÕPPENUD MAJANDUSAASTA KOHTA

KONSOLIDEERITUD KOONDKASUMIARUANNE 31. DETSEMBER 2019 LÕPPENUD MAJANDUSAASTA KOHTA

Tuhandetes eurodes	Lisad	2019	2018
Intressitulu efektiivse intressimäära meetodil	6	244 765	236 169
Muu samalaadne tulu	6	56 912	62 031
Intressikulu ja samalaadne kulu	6	-57 510	-38 791
Neto intressitulu	6	244 167	259 409
Komisjoni- ja teenustasutulu	7	105 827	109 578
Komisjoni- ja teenustasukulu	7	-28 441	-25 817
Neto komisjoni- ja teenustasutulu	7	77 386	83 761
Netotulu õiglasel väärtuses määratletud finantsvaradelt ja kohustustelt läbi kasumiaruande		852	-659
Netotulu õiglasel väärtuses kajastatavatelt võlainstrumentidelt läbi kasumiaruande		5 315	0
Netotulu kauplemiseks hoitavatelt finantsvaradelt ja kohustistelt		5 683	5 048
Netotulu tuletisinstrumentidest		10 736	10 403
Netotulu valuutatehingutelt		11 344	14 238
Dividenditulu		90	89
Muud tegevustulud	11	17 749	4 531
Muu tegevuskasum (neto)		51 769	33 650
Palgad ja muu tööjõukulu	8	-111 296	-111 292
Muud üldhalduskulud	9	-147 495	-103 844
Materiaalse ja immateriaalse põhivara kulum ja väärtuse muutus	20, 21	-13 177	-8 760
Muud tegevuskulud	10	-17 889	-13 372
Tegevuskulud kokku		-289 857	-237 268
Kasumiosa investeeringutelt sidusettevõttesse	19	1 066	860
Klientidele antud laenude neto allahindlus (-)/ tühistamine	15	-24 015	6 313
Muud põhitegevusega mitte seotud kulud		-1 289	-7 134
Kasum enne maksustamist		59 227	139 591
Tulumaksukulu	26	-5 265	-16 144
Aruandeperioodi kasum		53 962	123 447

Kirjed, mida võib edaspidi ümber klassifitseerida kasumisse ja kahjumisse			
Õiglasest väärtuses läbi muu koondkasumiaruande kajastatud võlainstrumentide õiglase väärtuse muutus		0	-4
Kirjed, mida võib ümber klassifitseerida kasumisse ja kahjumisse kokku		0	-4
Kirjed, mida ei klassifitseerita ümber kasumisse või kahjumisse			
Õiglasest väärtuses läbi muu koondkasumiaruande kajastatud omakapitali instrumentide õiglase väärtuse muutus		-55	1 515
Muus koondkasumiaruandes kajastatud tulumaksukulu	26	0	85
Kirjed, mida ei klassifitseerita ümber kasumisse või kahjumisse kokku		-55	1 600
Muu koondkasum		-55	1 596
Koondkasum kokku		53 907	125 043

Arvestuspõhimõtted ja lisad lehekülgedel 28-133 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD FINANTSSEISUNDI ARUANNE SEISUGA 31. DETSEMBER 2019

Tuhandetes eurodes	Lisa	31. detsember 2019	31. detsember 2018
Varad			
Sularaha ja nõuded keskpangale	12	2 924 019	3 293 090
Nõuded teistele krediitiasutustele	13	141 645	185 346
Laenuklendidele	15	10 222 547	11 472 138
Kauplemiseks hoitavad finantsvarad	32	3 021	1 006
Finantsvarad õiglases väärtuses läbi kasumiaruande	16, 32	227 896	143 758
Tuletisinstrumentid	14	59 217	44 352
Finantsvarad õiglases väärtuses läbi muu koondkasumiaruande	32	140	8 872
Investeeringud sidusettevõtetesse	19	5 639	6 256
Immateriaalne põhivara	20	8 199	7 414
Materiaalne põhivara ja kasutusõiguse vara	21	67 472	16 383
Kinnisvarainvesteeringud	22	2 427	23 970
Tulumaksu vara		0	886
Edasilükkunud tulumaksu vara	26	3 031	908
Muud varad	17	73 328	76 132
Müügiootel põhivarad ja müügigrupid	18	71	25 347
Varad kokku		13 738 652	15 305 858
Kohustised			
Krediitiasutuste laenuklend ja hoised	23	980 692	3 939 396
Klientide hoised	24	10 235 419	9 069 885
Väljastatud võlakirjad	25	651 716	351 235
Tuletisinstrumentid	14	58 304	41 255
Maksukohustised		3 845	8 850
Rendikohustised	21	57 051	0
Muud finantskohustised	27	45 303	27 914
Muud kohustised	28	69 814	64 308
Eraldised	29	4 248	5 914
Kohustised kokku		12 106 392	13 508 757
Omakapital			
Aktiivkapital	30	25	34 912
Ülekurs	30	0	1 628 274
Jaotamata kasum		202 912	129 455
Muud reservid		1 429 323	4 460
Panga aktsionäridele kuuluv omakapital kokku		1 632 260	1 797 101
Kohustised ja omakapital kokku		13 738 652	15 305 858

Arvestuspõhimõtted ja lisad lehekülgedel 28-133 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE 31. DETSEMBER 2019 LÕPPENUD MAJANDUSAASTA KOHTA

Tuhandetes eurodes	Aktsiakapital	Ülekurs	Muud reservid	Eelmiste perioodide jaotamata kasum	Omakapital kokku
Korrigeeritud algsaldo seisuga 01. jaanuar 2018 (Lisa 1 Ühinemise arvestus)	34 912	1 628 274	4 125	4 747	1 672 058
Aruandeperioodi kasum (kahjum)	0	0	0	123 447	123 447
Muu koondkasum	0	0	1 596	0	1 596
Koondkasum kokku	0	0	1 596	123 447	125 043
Kohustusliku reservkapitali suurendamine	0	0	373	-373	0
Liikumised muudes reservides	0	0	-1 634	1 634	0
Omakapital kokku seisuga 31. detsember 2018	34 912	1 628 274	4 460	129 455	1 797 101
Omakapital kokku seisuga 31. detsember 2018	34 912	1 628 274	4 460	129 455	1 797 101
Muutused seoses IFRS 16 rakendamisega (Lisa 3)	0	0	0	-2 514	-2 514
Korrigeeritud algsaldo seisuga 01. jaanuar 2019	34 912	1 628 274	4 460	126 941	1 794 587
Aruandeperioodi kasum (kahjum)	0	0	0	53 962	53 962
Muu koondkasum	0	0	-55	0	-55
Koondkasum kokku	0	0	-55	53 962	53 907
Ümberklassifitseerimine koondkasumist jaotamata kasumisse	0	0	-3 194	3 194	0
Aktsiakapitali suurendamine*	216 031	-216 031	0	0	0
Aktsiakapitali vähendamine*	-216 031	0	0	0	-216 031
Kontserni reorganiseerimine*	-34 887	-1 412 243	1 428 112	18 815	-203
Omakapital kokku seisuga 31. detsember 2019	25	0	1 429 323	202 912	1 632 260

*vt Lisa 30 Aktsiakapital

Kontserni reorganiseerimisel arvestati eelkäija arvestusmeetodiga, seega on Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne jätkuks Luminor Bank AS-i konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele. Seetõttu tähistab Kontserni omakapitali struktuur kuni reorganiseerimiseni konsolideeriva üksuse Luminor Bank AS omakapitali (sealhulgas 2. jaanuaril 2019 toimunud üle-Baltilise ühinemise mõju); alates reorganiseerimisest esindab omakapitali struktuur Kontserni uue konsolideeriva üksuse Luminor Holding AS oma.

Arvestuspõhimõtted ja lisad lehekülgedel 28-133 konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE 31. DETSEMBRIL 2019 LÕPPENUD MAJANDUSAASTA KOHTA

Tuhandetes eurodes	Lisad	2019	2018
Äritegevuse rahavood			
Kasum enne tulumaksu		59 227	139 591
Kirjete korrigeerimine:			
-Klientidele antud laenude neto (allahindlus)/tühistamine	15	24 015	-6 313
-Dividenditulu		-90	-89
- Kasumiosa investeeringutelt sidusettevõttesse	19	-1 066	-860
- Sidusettevõtete väärtuse langus	19	20	70
- Kahjum/(kasum) välisvaluutakursi muutustest		-428	232
- Kulum, amortisatsioon ja väärtuse langus		13 177	8 760
- Kasum/kahjum materiaalse põhivara müügist	11	-624	220
- Kasum/kahjum kinnisvarainvesteeringute müügist	11	-959	-702
- Kasum tütarettevõtete ja sidusettevõtete müügist	11	-8 962	0
- Kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse muutus	22	1 653	3 722
- Muud korrigeerimised		1 289	7 464
- Intressitulu	6	-301 677	-298 200
- Intressikulu	6	57 510	38 791
Rahavood äritegevusest enne äritegevusega seotud varade ja kohustiste muutust		-156 915	-107 314
Varade ja kohustiste muutus			
Laenud klientidele kasv (-) / vähenemine (+)	15	1 258 980	158 053
Muude varade kasv (-) / vähenemine (+)	17	-56 478	215 715
Klientide hoiuste kasv (+) / vähenemine (-)		-1 796 297	-610 328
Kohustiste kasv (+) / vähenemine (-)	27, 28	47 334	10 349
Saadud intress		314 015	306 471
Makstud intress		-61 775	-36 085
Makstud tulumaks	26	-11 507	-14 167
Rahavood äritegevusest kokku		-305 728	30 008
Rahavood investeerimistegevusest			
Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamine	20, 21	-9 385	-8 938
Kinnisvarainvesteeringute soetamine		0	-204
Materiaalse ja immateriaalse põhivara mahakandmine		5 160	1 424
Kinnisvarainvesteeringute võõrandamine		30 138	23 059
Saadud dividendid		1 754	89
Rahavood investeerimistegevusest kokku		27 667	15 430

Finantseerimistegevused			
Väljastatud võlakirjad	25	298 809	284 326
Rahavood riskimaandamistegevusest		8	0
Rendikohustise põhiosa tagasimaksed	21	-5 965	0
Omakapitali sissemakse		25	0
Väljamakse aktsionärile	30	-216 031	0
Rahavood finantseerimistegevusest kokku		76 846	284 326
Neto raha ja selle ekvivalentide muutus			
		-358 130	222 450
Raha ja raha ekvivalendid aasta algul	12, 13	3 310 517	3 088 299
Valuutakursside mõju rahale ja raha ekvivalentidele		428	-232
Neto raha ja selle ekvivalentide muutus		-358 130	222 450
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpul	12, 13	2 952 815	3 310 517
Raha ja selle ekvivalendid koosnevad			
Kassa	12	140 518	178 440
Nõuded keskpangale ilma kohustusliku reservita	12	2 670 701	2 986 626
Likviidsed hoiused teistes krediitiasutustes tähtajaga kuni 3 kuud	13	141 596	145 451
Kokku		2 952 815	3 310 517

Arvestuspõhimõtted ja lisad lehekülgedel 28-133 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

1. OLULISED ARVESTUSPÕHIMÕTTED

TEAVE ETTEVÕTTE KOHTA

Luminor Holding AS on kohalik haldusfirma, mille emaettevõtteks on Braavos BidCo Limited. Luminor Holding AS üle on lõplik kontroll BCP VII-l, mis on Blackstone Group Inc sidusettevõtte poolt juhitud investeerimisfond. Luminor Holding AS teisi aktsionäre - Nordea Bank Abp ja DNB BANK ASA - loetakse Luminor Holding AS-i üle olulist mõju omavateks üksusteks. Luminor Holding AS-i ametlik juriidiline aadress on Liivalaia 45, 10145, Tallinn, Eesti Vabariik.

14. mail 2019 loodi uus ettevõtte Luminor Holding AS, mis on alates 23. septembrist 2019 Luminor Bank AS-i (edaspidi viidatud kui Pank või Luminor) uus emaettevõtte. Kuni 23. septembrini 2019 oli Panga emaettevõtteks Luminor Group AB.

02. jaanuaril 2019 viis Luminor lõpule oma piiriülese ühinemise ning jätkab tegevust kõigis kolmes Balti riigis peakontoriga Eestis - Luminor Bank AS ja filiaalidega Lätis ja Leedus. Vaata täpsemalt kirjeldust arvestuspõhimõtete kohta sektsioonis "Ühinemise arvestus".

30. septembril 2019 omandas konsortsium, mille eesotsas on Blackstone-i poolt hallatavad erakapitalifondid, 60.1% enamusosaluse Luminor Bank AS-i omaniku Luminor Holding AS-i aktsiatest. Luminor Group AB endised omanikud Nordea Bank Abp (Nordea) ja DNB BANK ASA (DNB) omavad mõlemad 19.95% Luminor Holding AS-i aktsiatest nende otseste tütaretevõtete Nordea Baltic AB ja DNB Baltic Invest AB kaudu.

Käesolevas aastaaruandes tähendab sõna „Pank“ (või Luminor) ettevõtet Luminor Bank AS ja „Kontsern“ viitab Luminor Holding AS ja selle tütaretevõtjate konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele.

31. detsember 2019 seisuga omas Luminor Holding AS Luminor Bank AS-i (100%) ning Luminor Bank AS omas otse või kaudselt enamusosalust järgmistes tütaretevõtetes (100%):

Registreeritud Eesti Vabariigis:

- ◆ Luminor Liising AS
- ◆ Luminor Pensions Estonia AS
- ◆ Promano Estonia OÜ

Registreeritud Läti Vabariigis:

- ◆ Luminor Asset Management IPAS
- ◆ Luminor Finance SIA
- ◆ Luminor Latvijas atklātais pensiju fonds AS
- ◆ Luminor Līzings SIA
- ◆ Luminor Līzings Latvija SIA
- ◆ Promano Lat SIA
- ◆ Realm SIA
- ◆ Salvus SIA
- ◆ Salvus 2 SIA
- ◆ Salvus 3 SIA
- ◆ Salvus 4 SIA
- ◆ Salvus 6 SIA
- ◆ Trioleta SIA
- ◆ Baltic Īpašums SIA

Registreeritud Leedu Vabariigis:

- ◆ Industrious UAB
- ◆ Intractus UAB
- ◆ Promano Lit UAB
- ◆ Recurso UAB
- ◆ Luminor Investicijų Valdymas UAB
- ◆ Luminor Lizingas UAB
- ◆ Gėlužės projektai UAB (likvideerimisel)

31. detsember 2019 seisuga omas Luminor Bank AS järgmisi sidusettevõtteid (25%):

- ◆ ALD Automotive AS
- ◆ ALD Automotive SIA
- ◆ ALD Automotive UAB
- ◆ SIA Kredītinformācijas Birojs.

31. detsembril 2019 lõppenud majandusaasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on avaldamiseks heaks kiidetud Luminor Holding AS juhatuse poolt ning esitatakse 20. aprillil 2020 aktsionäridele kinnitamiseks. Aktsionäridel on õigus jätta Luminor

Holding AS juhatuse koostatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kinnitamata ja nõuda uue konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist. Luminor Holding AS aktsionäridel või teistel ei ole õiguseid muuta aastaaruannet peale selle esitamist.

KOOSTAMISE ALUSED

Luminor Holding AS-i raamatupidamise aastaaruanne ja kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Euroopa Liidu poolt vastu võetud rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS ehk International Financial Reporting Standards). Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud soetusmaksumuse printsiibil, välja arvatud finantsinstrumendid, mida hinnatakse õiglaselt väärtuses läbi kasumiaruande (FVTPL ehk fair value through profit or loss) ja õiglaselt väärtuses läbi muu koondkasumi (FVOCI – fair value through other comprehensive income).

Käesolev konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab Luminor Holding AS kontserni 31. detsembril 2019 ja 31. detsembril 2018 lõppenud majandusaastate tulemusi. Enne Luminor Holding AS-i asutamist 2019. aastal tegutses kontsern emaettevõtte Luminor Bank AS-i all.

2019. aastal viis Panga ainuaktsionär Luminor Group AB läbi ümberkorralduse, mille käigus asutati 2019. aasta mais Luminor Holding AS ja 2019. aasta septembris võõrandati neile kuuluvad Panga aktsiad Luminor Holding AS-ile mitterahalise sissemaksena, suurendades Luminor Holding AS-i reservi. See ümberkorraldus oli ühise kontrolli all olev tehing ja seda arvestati eelkäija arvestusmeetodi kohaselt tagasiulatuvalt. Seetõttu on käesolevad konsolideeritud finantsaruanded sisuliselt Panga konsolideeritud finantsaruannete jätk ja ümberkorralduse mõju on kajastatud omakapitalis.

Olulisemad konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes kasutatud arvestuspõhimõtted on toodud allpool. Neid põhimõtteid on järjepidevalt kasutatud kõikide esitatud perioodide kohta, kui ei ole teisiti märgitud. See ei kehti arvestuspõhimõtete muutuste kohta, mis tulenevad 1. jaanuaril 2019 jõustunud standardist IFRS 16.

Kui asjakohastes arvestuspõhimõtetes pole sätestatud teisiti, liigitatakse konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kirjade esitusviisi või liigitamise muutmisel ümber ka asjakohased eelmiste perioodide summad.

Panga arvestus- ja aruandlusvaluuta on euro ja kõik summad on esitatud tuhandetes eurodes, kui ei ole teisiti märgitud.

Käesoleva raamatupidamise aastaaruande koostamise ajaks on avaldatud uued IFRS-id ning teatud standardite muudatused ja tõlgendused, mille rakendamine on Luminor Holding AS-ile 1. jaanuaril 2020 või hiljem algaval aruandeperioodil kohustuslik. Nende standardite ülevaade ja Luminor Holding AS-i juhatuse hinnang uute standardite ja tõlgenduste rakendamise mõju kohta on toodud lisas 3.

Luminor Holding AS-i eraldiseisvates aruannetes kajastatakse tema tütarettevõtet soetusmaksumuses, millest on maha arvatud allahindlused. Muud põhimõtted on samad, mis konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes.

ÜHINEMISTE ARVESTUS

02. jaanuaril 2019 viis Pank lõpule oma piiriülese ühinemise ning jätkab tegevust kõigis kolmes Balti riigis läbi Eesti peakontoriga panga ning Läti ja Leedu filiaalide. Pärast ühinemise jõustumist läksid kõik Luminor Bank AS (Läti) ja Luminor Bank AB (Leedu) varad, õigused ja kohustised üle Luminor Bank AS-ile Eestis. Pank jätkas tegevust Lätis ja Leedus läbi oma kohalike filiaalide.

Peale piiriülese ühinemise tehingu lõpule viimist 02. jaanuaril 2019, on kõik Luminor Bank AS, Luminor Bank AS (Läti) ja Luminor Bank AB (Leedu) varad ja kohustised konsolideeritud tagasiulatuvalt.

2019. aastal viis Luminor Panga ainuaktsionär Luminor Group AB läbi reorganiseerimise, mille käigus asutati Luminor Holding AS 2019. aasta maikuu ja võõrandas oma aktsiad Luminor Pangas Luminor Holdingule mitterahalise sissemaksena 2019. aasta septembris, suurendades Luminor Holding AS-i reservi (lisateave on esitatud Lisas 30 Emiteeritud kapital).

Ülalkirjeldatud tehingud olid ühise kontrolli all olevad tehingud ning neid arvestati eelkäija raamatupidamismeetodi kohaselt tagasiulatuvalt.

ÜHISE KONTROLI ALL OLEVAD TEHINGUD

IFRS ei näe ette ühise kontrolli all olevate äriühenduste arvestamise meetodit.

Vastavalt IAS 8 standardile on juhtkond otsustanud, et ühise kontrolli all olevate majandusüksuste vahelisi tehinguid arvestatakse eelkäija arvestusmeetodi kohaselt sarnaselt *pooling*-meetodile. Selle meetodi kohaselt on kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitatud nii, nagu oleks majandusüksused konsolideeritud kõige varasema esitatud perioodi algusest või kui see on hilisem, siis kuupäevast, mil ühinevad üksused viidi esmakordselt ühise kontrolli alla. Ühise kontrolli all viidud tütarettevõtete varad ja kohustused on kajastatud eelkäija majandusüksuse bilansilises väärtuses. Eelkäija raamatupidamises uut firmaväärtust ei teki. Kõik erinevused makstud tasu ja omandatud majandusüksuse varade ja kohustuste bilansilise koguväärtuse vahel tehingu kuupäeval kajastatakse omakapitali korrigeerimisena. Omandatud majandusüksuse tulemused lisatakse konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes tagasiulatuvalt, ehkki ümberkorralduse tehing toimus alles käesoleval aastal.

KONSOLIDEERIMISE ALUSED

Tütarettevõtjad on investeerimisobjektid, sealhulgas struktureeritud üksused, mida kontsern kontrollib, sest i) kontsernil on õigus juhtida investeerimisobjektide olulist tegevust, mis mõjutab märkimisväärselt nende kasumit, ii) kontsern on avatud või tal on õigused investeerimisobjektides osalemisest tulenevale muutuva kasumile ning iii) kontsern saab kasutada oma mõjuvõimu investeerimisobjektide üle, et mõjutada investori tootluse suurust. Kui hinnatakse, kas kontsernil on mõjuvõim teise üksuse üle, võetakse arvesse sisuliste õiguste, sealhulgas võimalike sisuliste hääleõiguste, olemasolu ja mõju. Õigus on sisuline, kui selle omanikul on investeerimisobjekti olulise tegevuse juhtimist käsitlevate otsuste tegemisel reaalne võimalus seda õigust kasutada. Kontsernil võib olla mõjuvõim investeerimisobjekti üle ka siis, kui talle ei kuulu investeerimisobjektis hääleõiguste enamus. Sellisel juhul hindab kontsern oma hääleõiguste suurust hääleõiguste teiste omanike osaluste suuruse ja jaotuse suhtes, et määrata kindlaks, kas tal on faktiline mõjuvõim investeerimisobjekti üle. Teiste investorite kaitsva olemusega õigused, näiteks õigused, mis on seotud investeerimisobjekti tegevuse põhjapanevate muutustega või mida kohaldatakse üksnes erandlikel asjaoludel, ei takista kontsernil investeerimisobjekti kontrollimast. Tütarettevõtjad konsolideeritakse alates kuupäevast, mil kontroll läheb üle kontsernile, ning konsolideerimine lõpetatakse alates kuupäevast, mil kontroll peatub.

Tütarettevõtjate (välja arvatud need, mis omandatakse ühise kontrolli all olevatelt osalistelt) omandamise kajastamiseks kasutatakse omandamismeetodit. Äriühenduses omandatud eristatavaid varasid ning ülevõetud kohustisi ja tingimuslike kohustisi mõõdetakse nende õiglases väärtuses omandamise kuupäeva seisuga, olenemata võimaliku mittekontrolliva osaluse suurusest.

Kontsern mõõdab mittekontrollivat osalust, mis moodustab olemasoleva osaluse ja annab selle omanikule likvideerimise korral õiguse netovara proportsionaalsele osale, üksikute tehingute kaupa kas a) õiglases väärtuses või b) mittekontrollivast osalusest tuleneva netovara proportsionaalse osana, mis kuulub omandatavale. Mittekontrollivat osalust, mis ei moodusta olemasolevat osalust, mõõdetakse õiglases väärtuses.

Firmaväärtust mõõdetakse omandatava netovara mahaarvamise teel omandatava eest ülekantud kogutasust, omandatava mittekontrolliva osaluse suurusest ja vahetult enne omandamise kuupäeva omandatavas hoitud osaluse õiglasest väärtusest. Negatiivset summat (negatiivset firmaväärtust) kajastatakse kasumiaruandes pärast seda, kui juhtkond on uuesti hinnanud, kas ta on tuvastanud kõik omandatud varad ning kõik võetud kohustised ja tingimuslikud kohustised, ning läbi vaadanud nende mõõtmise asjakohasuse.

Omandatavale ülekantud tasu mõõdetakse loovutatud varade, emiteeritud kapitaliinstrumentide ja kantud või võetud kohustiste õiglases väärtuses, sealhulgas tingimuslikest tasukokkulepetest tulenevate varade ja kohustiste õiglases väärtuses, kuid mõõtmisest jäetakse välja omandamisega seotud kulud, näiteks nõustamis-, õigus-, hindamis- ja sarnaste kutseteenuste kulud. Kapitaliinstrumentide emiteerimisega kaasnevad tehingukulud arvatakse maha omakapitalist, võlakirjade emiteerimisega kaasnevad tehingukulud arvatakse maha nende bilansilisest jääkmaksumusest ning kõik muud omandamisega seotud tehingukulud kantakse kulusse.

Ettevõtete vahelised tehingud ning kontserni äriühingute vaheliste tehingute saldod ja realiseerimata kasum elimineeritakse. Samuti elimineeritakse realiseerimata kahjum, kui kulu pole võimalik sisse nõuda. Pank ja kõik selle tütarettevõtjad kasutavad ühtseid arvestuspõhimõtteid, mis on kooskõlas kontserni põhimõtetega.

Sidusettevõtjad on üksused, mille üle kontsernil on (otsene või kaudne) märkimisväärne mõju, kuid mille üle kontsernil puudub kontroll. Üldjuhul on kontsernil sidusettevõtjas 20–50% hääleõigustest. Investeeringuid sidusettevõtjatesse kajastatakse kapitaliosaluse meetodil ning need võetakse algselt arvele soetusmaksumuses. Sidusettevõtjate bilansiline jääkmaksumus hõlmab omandamisel kindlaks määratud firmaväärtusest, millest on maha arvatud akumulieeritud krediidikahju. Sidusettevõtjatest saadavad dividendid vähendavad sidusettevõtjatesse tehtud investeeringu bilansilist väärtust. Muid omandamisjärgseid muutusi kontserni osas sidusettevõtja netovaras kajastatakse järgmiselt: i) kontserni osa sidusettevõtjate kasumis või kahjumis kajastatakse majandusaasta konsolideeritud kasumiaruandes sidusettevõtjate tulemi osana, ii) kontserni osa muus koondkasumis kajastatakse muus koondkasumis ja see esitatakse eraldi, iii) kõiki muid muutusi kontserni osas sidusettevõtjate netovara bilansilises väärtuses kajastatakse kasumiaruandes sidusettevõtjate tulemi osana. Kui aga kontserni osa sidusettevõtja kahjumis on võrdne selle osalusega

sidusettevõtjas (sealhulgas tagamata nõuded) või ületab seda, ei kajasta kontsern edasist kahjumit, kui tal ei ole tekkinud kohustusi või kui ta ei ole tasunud makseid sidusettevõtja eest.

Kontserni ja tema sidusettevõtjate vaheliste tehingute realiseerimata kasum elimineeritakse kontsernile sidusettevõtjates kuuluva osaluse ulatuses. Samuti elimineeritakse realiseerimata kahjum, kui tehinguga ei tõendata üle antud vara väärtuse vähenemist.

Tütarettevõtjate, sidusettevõtjate või ühisettevõtete võõrandamine Kui kontserni kontroll või märkimisväärne mõju lõpeb, hinnatakse ülejäänud osalus üksuses õiglasel väärtusel ümber ning bilansilise väärtuse muudatust kajastatakse kasumiaruandes. Õiglane väärtus on esialgne bilansiline väärtus allesjäänud osaluse edasisel kajastamisel sidusettevõtja, ühisettevõtte või finantsvarana. Lisaks võetakse summasid, mis on varem kajastatud muu koondkasumi all, selle üksuse puhul arvesse nii, nagu oleks kontsern seonduvad varad ja kohustised otse võõrandanud. See võib tähendada, et varem muu koondkasumi all kajastatud summad viiakse üle kasumiaruandesse.

Kui osalust sidusettevõtjas vähendatakse, kuid märkimisväärne mõju jääb alles, liigitatakse vajaduse korral kasumiaruandesse ümber üksnes proportsionaalne osa varem muu koondkasumi all kajastatud summadest.

ARVELDUSVALUUTA

Kõigi kontserni kuuluvate üksuste raamatupidamise aastaaruannete kirjed on mõõdetud kasutades üksuse esmase majanduskeskkonna valuutat (arvestusvaluuta). Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes, mis on ühtlasi ka panga ja tütarettevõtjate aruandlus- ja esitusvaluuta.

Kõik välisvaluutas fikseeritud rahalised varad ja kohustised arvestatakse ümber eurodesse aruandeperioodi lõpus kehtiva ametliku Euroopa Keskpanka (ECB) vahetuskursi alusel. Ümberarvestusel tekkinud kasumid ja kahjumid kajastatakse aruandeperioodi kasumiaruandes. Soetusmaksumuses kajastatavad mitterahalised kirjed arvestatakse ümber tehingu toimumise päeval kehtiva vahetuskursi alusel, õiglasel väärtusel kajastatavad varad aga õiglase väärtuse määramise kuupäeval kehtiva vahetuskursi alusel.

Välisvaluutatehingud võetakse arvele tehingu toimumise päeval kehtiva vahetuskursi alusel. Välisvaluutatehingute arveldamisest tekkivad valuutakursi vahed kajastatakse kasumiaruandes nende arveldamisel arveldamise päeval kehtiva vahetuskursi alusel.

TULUDE JA KULUDE KAJASTAMINE

Intressitulu ja -kulu

Intressitulu ja -kulu kajastatakse kõikide võlainstrumentide puhul tekkepõhiselt efektiivse intressimäära meetodi alusel (EIR meetod). Selle meetodi alusel periodiseeritakse intressitulu või -kulu osana kõik lepingupoolte vahel makstud või saadud tasud, mis on efektiivse intressimäära olemuslikeks komponentideks, tehingukulutused ning kõik muud lisatasud või allahindlused.

Efektiivse intressimäära olemuslikud tasud hõlmavad algseid tasusid, mida pank saab või maksab seoses finantsvara loomise või omandamisega või finantskohustiste emiteerimisega, näiteks tasud krediidiikõlblikkuse hindamise eest, garantiide või tagatise hindamise ja kajastamise eest, instrumendiga seotud tingimuste läbiraakimise eest ning tehingudokumentide töötlemise eest. Kohustustasud, mida kontsern saab selleks, et anda laenu turu intressimäära alusel, moodustavad osa efektiivsest intressimäärast, kui on tõenäoline, et kontsern hakkab konkreetse laenukokkuleppe osapooleks ja ei müü kokkuleppes tulenevat laenu vahetult pärast siduvate laenukohustiste tekkimist. Kontsern ei määratle siduvaid laenukohustisi õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande kajastatavate finantskohustistena.

Krediidikahjumite tõttu langenud väärtusega ostetud või tekkinud finantsvarade puhul on sisemine intressimäär näitaja, mille alusel diskonteeritakse eeldatavad rahavood (sealhulgas esialgne eeldatav krediidikahjum) esmasel kajastamisel määratud õiglasel väärtusesse (tavaliselt ostuhind). Selle tulemusel korrigeeritakse sisemist intressimäära krediidiga.

Intressitulu arvutamiseks rakendatakse sisemist intressimäära finantsvarade bilansilisele brutojääkmaksumusele, välja arvatud i) krediidikahjumite tõttu langenud väärtusega finantsvarade puhul (3. faas), mille puhul arvutatakse intressitulu efektiivse intressimäära rakendamise teel korrigeeritud soetusmaksumusele, millest on maha arvatud eeldatava krediidikahju eraldis, ja ii) krediidikahjumite tõttu langenud väärtusega ostetud või tekkinud finantsvarade puhul, mille puhul rakendatakse korrigeeritud soetusmaksumusele algset krediidiga korrigeeritud sisemist intressimäära.

Teenustasu- ja vahendustasutulu

Teenus- ja komisjonitasud kajastatakse lineaarselt hetkel kui teenuseid osutatakse ning kui klient kasutab kontserni hüvesid. Sellisteks tuludeks on tasud kontohoolduse, kontoteenuste, kontotellimuste, portfelli- ja muude varahalduse nõustamisteenuste ja teenustasude, varahalduse ja finantsplaneerimise teenuste eest või tasud laenude teenindamise eest kolmandate isikute nimel (välja arvatud EIR-i puhul). Muutuvtasu kajastatakse ainult sel määral, mil juhtkond otsustab, et oluline überpööramise toimumine on ebatõenäoline.

Muude teenustasu- ja vahendustasu tulusid kajastatakse hetkel kui kontsern on rahuldanud nende täitmiskohustuse, mis tekib tavaliselt aluseks oleva teenuse täitmisel. Saadud teenustasu või vahendustasu summa või nendest tekkinud nõude summa väljendab tehingu summat, mis on määratletud eraldiseisvate täitmiskohustustena. Selline tulu tekib siis kui tehakse ära kliendi eest välisvaluuta ostu või müügi tehing, töödeldakse maksetehinguid, arveldatakse sularahas, kogutakse või makstakse välja sularaha ning samuti ka vahendustasude korral.

Teenustasu- ja vahendustasutulu

Teenustasu- ja vahendustasukulu kajastatakse pärast teenuse saamist ja kui kohustis on tekkinud.

Tegevustulud

Tegevustulud kajastatakse tekkepõhiselt.

Tegevuskulud

Tegevuskulud kajastatakse tekkepõhiselt.

Dividenditulu

Dividende kajastatakse kasumiaruandes ainult siis, kui:

- (a) on kindlaks tehtud ettevõtte õigus saada dividende;
- (b) on tõenäoline, et ettevõtte saab dividendiga seotud majanduslikku kasu; ja
- (c) dividendide summat saab usaldusväärselt mõõta.

VÄLISVALUUTA ÜMBERARVESTAMINE

Välisvaluutas toimunud tehingud kajastatakse eurodes tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanka (ECB) vahetuskursi alusel. Välisvaluutas fikseeritud rahalised varad ja kohustised arvestatakse ümber eurodesse perioodi lõpus kehtiva ametliku vahetuskursi alusel. Kõik pärast tehingu toimumise kuupäeva valuutakursside muutumisest tekkinud kasumid ja kahjumid kajastatakse koondkasumiaruandes valuutatehingutest saadud kasumi või kahjumina.

Peamised kontserni ja panga bilansi koostamisel kasutatud Euroopa Keskpanka (ECB) ametlikud vahetuskursid (euro suhtes) on järgmised.

	NOK	USD
Seisuga 31. detsember 2019	9.8638	1.1234
Seisuga 31. detsember 2018	9.9483	1.1450

ETTEVÕTTE TULUMAKS

Eesti

Tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis ettevõtete aruandeaasta kasumit, mistõttu ei eksisteeri ka selliseid ajutisi erinevusi varade ja kohustiste maksustamisbaasi ja bilansiliste jääkväärtuste vahel, millelt võiks tekkida edasilükkunud tulumaksuvara või -kohustisi. Puhaskasumi asemel maksustatakse jaotamata kasumist väljamakstavaid dividende netodividendina väljamakstud summalt. Dividendidelt tasumisele kuuluvat ettevõtte tulumaksu kajastatakse kuluna samal perioodil, mil dividendid välja kuulutatakse, sõltumata dividendide tegelikust väljamaksmise kuupäevast või perioodist, mille eest dividende makstakse.

1. aprillist 2018 on krediitiasutuste kvartaalse raamatupidamisliku kasumi ettevõtte tulumaksu määr 14%. Tulumaks tuleb tasuda järgneva kvartali kolmanda kuu 10. päevaks. Kui kasum on jaotatud, tuleb maksta veel täiendavat tulumaksu kuni 6%, mis teeb maksumääraks kokku kuni 20%. Lisamaksu määr oleneb dividendimaksete korrapärasusest. Kui dividende ei maksta, ettemakstud maksu ei tagastata. Kvartalikasumilt tasutavat ettevõtte tulumaksu kajastatakse jooksva aasta tulumaksukuluna. Kvartalikahjumist tulenev edasilükkunud tulumaksuvara (ja edasilükkunud maksutulu) kajastatakse ainult juhul, kui on tõenäoline, et 19 järgneva kvartali jooksul teenib ettevõtte nende kahjumite katmiseks maksustatavat kasumit.

Leedu

Vastavalt Leedu ettevõtte tulumaksuseadusele on kehtiv tulumaksumäär 15% 2019. ja 2018. aastal teenitud kasumilt maksustatavast tulust. 2019. aasta detsembri seadusemuudatuse kohaselt kehtestatakse krediitiasutuste 2020. aasta 3 miljonit eurot ületava kasumi maksumääraks 20%. Finantsaruannetes sisalduvad maksude tasumisega seotud kulud põhinevad juhtkonna arvutustel, mis on tehtud vastavalt Leedu maksuseadustele.

Läti

Aruandeperioodi ettevõtte tulumaks sisaldub raamatupidamise aastaaruandes vastavalt juhtkonna arvutustele Läti Vabariigi maksuseaduste põhjal.

Jaotatud kasumilt kajastatakse ettevõtte tulumaksu siis, kui panga ja kontserni aktsionärid langetavad kasumi jaotamise otsuse.

Pank ja kontsern arvutavad ja maksavad ettevõtte tulumaksu ka tinglikult jaotatava kasumi eest (20/80 arvestatud maksustatavast baasist), mis hõlmab ettevõtte tulumaksuseaduse kohaselt maksustatavaid objekte, näiteks majandustegevusega mitteseotud kulud, võlgnike ebatõenäoliselt laekuvad võlad ja seotud osapooltele väljastatud laenud, kui need vastavad ettevõtte tulumaksuseaduses sätestatud kriteeriumidele ning muud kulud, mis ületavad seadusest tulenevaid mahaarvamise piirmäärasid. Tingimuslikult jaotatava kasumi ettevõtte tulumaks kajastatakse kasumiaruandes sellel aastal, mille kohta seda arvestatakse. Jaotatud kasumi ettevõtte tulumaks ja tinglikult jaotatava kasumi ettevõtte tulumaks kajastatakse kasumiaruande real "Aruandeaasta ettevõtte tulumaks" ja need komponendid avalikustatakse raamatupidamise aastaaruande lisades.

EDASILÜKKUNUD TULUMAKS

Edasilükkunud tulumaksu kajastatakse bilansilise kohustise meetodil kõikidelt ajutistelt erinevustelt varade ja kohustiste maksustamisbaasi ja bilansiliste väärtuste vahel finantsaruandluse eesmärgil.

Edasilükkunud tulumaksu vara kajastatakse maksukahjumite osas ulatuses, mille osas on tõenäoline, et tulevikus tekib maksustatav kasum, mille suhtes saab neid kasutamata maksukahjumeid kasutada. Tulevase maksustatava kasumi tõenäolise ajastuse ja taseme põhjal tuleb teha otsus, et määrata kindlaks edasilükkunud tulumaksuvara summa.

Edasilükkunud tulumaksu määramisel võetakse aluseks maksumäärad (ja seadused), mis on finantsseisundi aruande kuupäeva seisuga jõustunud või olulises osas jõustunud ja mida eeldatavasti rakendatakse vastava edasilükkunud tulumaksu vara realiseerimisel või edasilükkunud tulumaksu kohustise tasumisel.

Edasilükkunud tulumaksu ei arvestata, kui see tuleneb vara või kohustise esmasest kajastamisest muus tehingus kui äriühendus, mis tehingu toimumise ajal ei mõjuta ei raamatupidamislikku ega maksustatavat kasumit või kahjumit.

Maksukahjumeid saab lükata edasi tähtajatult. Väärtpaberite võõrandamisest tekkinud kahjumit saab kasutada ainult väärtpaberite müügist teenitud kasumi tasaarveldamiseks. Väärtpaberite võõrandamisest tekkinud kahjumit saab edasi lükata viieks järjestikuseks aastaks. Alates 1. jaanuarist 2014 saab ülekantud maksukahjumit kasutada maksustatava tulu vähendamiseks.

Finantsvarade, mida liigitatakse õiglases väärtuses läbi muu koondkasumi ja mida kajastatakse muus koondkasumis, õiglase väärtuse uuesti mõõtmisega seotud edasilükkunud tulumaksu kajastatakse samuti kuluna või tuluna muus koondkasumis ja selle edasised muutused järgivad kasumi või kahjumi kajastamist võõrandamise korral.

MUUD MAKSUD

Muud maksud kajastatakse kasumiaruandes muude kulude all.

RAHA JA PANGAKONTOD KESKPANKADES

Raha ja raha ekvivalentidena kajastatakse rahavoogude aruandes kassas olevat sularaha ning kasutatavaid hoiuseid keskpankades ja teistes krediitiasutustes, mille tähtaeg on lühem kui kolm kuud ja millel puudub oluline väärtuse muutuse risk. Nimetatud raha ja raha ekvivalendid on esitatud rahavoogude aruandes.

Kohustuslikke sularahakontosid keskpankades kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses ja need kujutavad endast intressi mittekanvaid kohustuslikke reservhoiuseid, mida ei saa kasutada kontserni igapäevase tegevuse rahastamiseks ning mis seega ei sisaldu raha ja raha ekvivalentide koosseisus konsolideeritud rahavoogude aruandes.

FINANTSINSTRUMENDID

Liigitamine ja mõõtmine

Finantsinstrumendid, mille väärtuse muutus toimub õiglase väärtuse muutmisel läbi kasumiaruande, on esialgselt kajastatud nende õiglases väärtuses. Teised finantsinstrumendid on esialgselt kajastatud õiglases väärtuses, millest on maha lahutatud tehingu kulud. Esialgne õiglase väärtus on parim alus õiglase väärtuse määramisel. Esialgsel kajastamisel saadud kasum või kahjum kajastatakse ainult siis kui õiglase väärtus ja tehingu hind on erinevad, mida saab tõendada teiste samalaadsete instrumentide tehingute turuhinnaga või muude hindamistehnikatega, mille sisendid hõlmavad turul jälgitavaid andmeid. Pärast esialgset kajastamist kajastatakse eeldatava krediitkahjumi mudel (ECL) allahindlus finantsinstrumentidele mida hinnatakse korrigeeritud soetusmaksumuses (AC).

Finantsvara järgnev mõõtmine oleneb kontserni poolt esmasel kajastamisel tehtud liigitamisest.

Esmasel kajastamisel võidakse finantsvarad liigitada ühte alltoodud kategooriatest:

- ◆ õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõdetud finantsvarad;
- ◆ muu koondkasumi (OCI) kaudu õiglases väärtuses mõõdetud finantsvarad;
- ◆ korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetud finantsvarad.

Finantsinstrumendid liigitatakse kontserni finantsvarade juhtimise ärimudeli ja finantsvarade lepingupõhiste rahavoogude omaduste alusel. Kontsern võib esmasel kajastamisel finantsvarasid, mis vastavad korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglases väärtuses läbi muu koondkasumi mõõtmise kriteeriumitele, määratleda õiglases väärtuses läbi kasumiaruande, tingimusel, et need vastavad kvalifitseerumise kriteeriumitele. Lisaks võib kontsern esmasel kajastamisel teha tühistamata valiku omakapitaliinstrumentide teatud investeeringute osas, mida vastasel korral mõõdetakse õiglases väärtuses läbi kasumiaruande, et kajastada õiglase väärtuse edasisi muutusi muus koondkasumis.

Esmasel kajastamisel liigitatakse finantskohustised ühte alltoodud kategooriatest:

- ◆ korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetud finantskohustised või
- ◆ õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõdetud finantskohustised.

Finantskohustist liigitatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõdetud finantskohustisena, kui see:

- ◆ vastab kauplemiseks hoitava kohustise definitsioonile või
- ◆ määratakse esmasel kajastamisel õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõtmise võimaluse kaudu.

Kõik ülejäänud finantskohustised liigitatakse korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetud kohustistena.

Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõdetav finantsvara või -kohustis

Kaubeldavad väärtpaberid

Kaubeldavad väärtpaberid on väärtpaberid, mis omandatakse eesmärgiga saada kasumit hinna lühiajalistest kõikumistest või vahendaja müügmarginaalist või kui need lisatakse portfelli, mille puhul on esinenud lühiajalist kasumivõtmist.

Kaubeldavad väärtpaberid liigitatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõdetud finantsvaradeks.

Kaubeldavad väärtpaberid võetakse algselt arvele õiglases väärtuses, mis põhineb noteeritud ostuhindadel. Kogu seonduvat realiseeritud ja realiseerimata kasumit ja kahjumit kajastatakse tehingutelt saadava puhastulu või -kulu all. Saadud dividende kajastatakse dividenditulu all.

Kõiki ostu- või müügitehinguid, mis tehakse kaubeldavate väärtpaberitega, mis antakse üle õigusaktidega kehtestatud või kokkuleppeliselt kujunenud ajavahemiku jooksul (tavapärasel turutingimustel toimuv ost või müük), kajastatakse arvelduspäeval. See on kuupäev, mil vara antakse kontsernile või kontserni poolt üle.

Tuletisinstrumentid

Tuletisinstrumentid, mis hõlmavad välisvaluuta forvardlepinguid, vahetustehinguid, (kirjutatud ja ostetud) optsioone ja muid tuletisinstrumente, võetakse algselt arvele õiglasest väärtusest ja neid mõõdetakse hiljem uuesti õiglasest väärtusest. Õiglane väärtus määratakse turul jälgitavatel sisenditel põhineva mudeli alusel. Kõiki tuletisinstrumente kirjendatakse finantsvaradena, kui nende õiglane väärtus on positiivne, ja finantskohustistena, kui nende õiglane väärtus on negatiivne. Tuletisinstrumentide õiglase väärtuse muutusi kajastatakse muude tegevustulude koosseisus.

Likviidsuse juhtimiseks soetatud väärtpaberid

Väärtpabereid, mis on soetatud likviidsuse juhtimise eesmärgil ja mida kajastatakse kogumiseks ja müügiks hoitava mudeli kohaselt, kajastatakse esmalt õiglasest väärtusest, mis põhineb noteeritud müügihindadel. Kõiki nendega seotud realiseeritud ja realiseerimata kasumeid ja kahjumeid kajastatakse väärtpaberi tehingust saadud puhaskasumi (kahjumina). Saadud dividende kajastatakse dividendituluna.

Nende väärtpaberite puhul otsustati õiglasest väärtusest läbi kasumiaruande kajastamise kasuks, sest selle tulemusena väheneb oluliselt arvestuslik ebakõla või see likvideeritakse.

Finantsvarad, mida mõõdetakse õiglasest väärtusest läbi muu koondkasumi

Finantsvarad, mida mõõdetakse õiglasest väärtusest läbi muu koondkasumi, sisaldavad aktsiatesse või võlakirjadesse investeeritud finantsvarasid. Neid varasid loodetakse hoida pikema perioodi jooksul ja neid kajastatakse esmalt õiglasest väärtusest noteeritud müügihindades või summades, mis on saadud diskonteeritud rahavoogude mudelite põhjal. Realiseerimata kasumeid ja kahjumeid, mis tekivad nendes finantsvarades toimunud muutuste tõttu, kajastatakse muus koondkasumis (OCI). Kui finantsvara kajastamine lõpetatakse, siis eelnevalt muus koondkasumis kajastatud kumulatiivset kasumit või kahjumit ei liigitata ümber kasumiaruandesse.

Saadaolevaid dividende näidatakse eraldi dividenditulude koosseisus, pärast seda, kui on kindlaks tehtud nende maksmise õigus.

Kõiki tavapärasel turutingimustel toimuvaid väärtpaberite oste või müüke kajastatakse arvelduspäeval, s.t päeval, mil vara antakse üle kontsernile või saadakse kontsernilt. Kõiki ülejäänud oste ja müüke kajastatakse tuletisinstrumentide tähtpäevatehingutena kuni tehingu lõpetamiseni.

Repo- ja pöördrepotehingud

Väärtpaberite, mille müügilepingus sätestatakse nende tagasiostmine teatud kindlal ajahetkel tulevikus, kajastamist finantsseisundi aruandes ei lõpetata, kuna kontsernile jäävad põhimõtteliselt kõik omandiga seotud riskid ja hüved. Vastavat laekunud rahasummat koos vastava tagastamiskohustusega kajastatakse konsolideeritud finantsseisundi aruandes varana ja kogunenud intresse kajastatakse kohustisena, väljendades tehingu majanduslikku sisu kontsernile antud laenuna.

Lepingute alusel tulevikus teatud kindlal kuupäeval edasimüügiks ostetud väärtpabereid finantsseisundi aruandes ei kajastata. Pöördrepolepinguid liigitatakse laenuks ja nõueteks teistele pankadele või klientidele ning arvestatakse korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil. Müügi- ja tagasiostuhindade erinevust käsitletakse intressina ja see koguneb lepingu kehtivusaajal, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetud finantsvarad

Laenud klientidele

Laenud klientidele liigitatakse korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetud finantsvaradeks, eeldusel et need vastavad järgmistele kriteeriumidele:

- ◆ neid hoitakse ärimudeli raames, mille eesmärk saavutatakse lepingupõhiste rahavoogude kogumisega (kogumiseks hoidmise ärimudel);
- ◆ nende lepingupõhised rahavood on ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intressi maksed;
- ◆ kontsern ei määratle neid esmasel kajastamisel õiglasest väärtusest muutustega läbi kasumiaruande mõõtmise võimaluse kaudu.

Eelnimetatud kriteeriumitele vastavaid laene mõõdetakse korrigeeritud soetusmaksumuses ja nende suhtes kohaldatakse IFRS 9 kohast väärtuse languse mudelit.

Laenud võetakse arvele arvelduspäeval, mil raha laenuvõtjatele ette makstakse. Laene kirjendatakse lepingu sõlmimise kuupäevast kuni arvelduspäevani bilansiväliste kirjetena.

Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetud finantskohustised

Laenud, hoiused ja emiteeritud võlakirjad

Kõiki finantskohustisi (laene, hoiuseid, emiteeritud võlakirju) kajastatakse algselt õiglases väärtuses ning antavate ja võetavate laenude puhul ilma otseselt seostatavate tehingukuludeta. Pärast esmast kajastamist kajastatakse intressi kandvaid laene, hoiuseid ja kontserni emiteeritud võlakirju korrigeeritud soetusmaksumuses efektiivse intressimäära meetodi alusel. Kasum ja kahjum kajastatakse kasumiaruandes pärast seda, kui kohustiste kajastamine lõpetatakse, ning ka efektiivse intressimäära meetodi alusel. Korrigeeritud soetusmaksumuse arvutamisel võetakse arvesse omandamisega seotud allahindlusi või lisatasusid ning makstud või saadud tasusid, mis on efektiivse intressimäära olemuslikeks komponentideks. Efektiivse intressimäära kohane korrigeerimine lisatakse kasumiaruandesse puhaintressituluna.

Finantsinstrumentide väärtuse langus

IFRS 9 väärtuse languse nõuded kehtivad järgmiste finantsinstrumentide suhtes:

- ◆ finantsvarad, mida mõõdetakse korrigeeritud soetusmaksumuses;
- ◆ võlainstrumentid, mida mõõdetakse õiglases väärtuses läbi koondkasumi;
- ◆ laenukohustused ja finantsgarantiilepingud.

Väärtuse languse mudeli rakendusallasse kuuluvate finantsinstrumentide puhul arvutatakse eeldatava krediitkahju allahindlust järgmiselt:

- ◆ finantsinstrumentid, mille krediidirisk ei ole pärast esmast kajastamist oluliselt suurenenud (või finantsinstrumentid, mille krediidirisk on madal) – eeldatava krediitkahju allahindlus arvutatakse summas, mis on võrdne 12 kuu eeldatava krediitkahjuga;
- ◆ finantsinstrumentid, mille väärtus ei ole krediitkahjumite tõttu langenud, kuid mille krediidirisk on pärast esmast kajastamist oluliselt suurenenud – eeldatava krediitkahju allahindlus arvutatakse summas, mis on võrdne kehtivusaja eeldatava krediitkahjuga;
- ◆ krediitkahjumite tõttu langenud väärtusega finantsinstrumentid – eeldatava krediitkahju allahindlus arvutatakse summas, mis on võrdne kehtivusaja eeldatava krediitkahjuga;
- ◆ krediitkahjumite tõttu langenud väärtusega ostetud või tekkinud varad – eeldatava krediitkahju allahindlus arvutatakse summas, mis on võrdne kehtivusaja eeldatava krediitkahjuga, olenemata krediidiriski muutustest finantsvarade kestuse jooksul.

Kontsern hindab igal aruandekuupäeval, kas finantsinstrumendi krediidirisk on esmasest kajastamisest alates oluliselt suurenenud, analüüsides finantsinstrumendi eeldatava kehtivusaja jooksul esineva kohustuste täitmata jätmise riski muutust. Nimetatud hinnangu andmiseks võrdleb kontsern finantsinstrumendiga seotud kohustuste täitmata jätmise riski aruandekuupäeval finantsinstrumendiga seotud kohustuste täitmata jätmise riskiga esmase kajastamise kuupäeval ning võtab arvesse liigsete kulude või pingutusteta kättesaadavat mõistlikku ja põhjendatud informatsiooni, mis viitab krediidiriski olulisele suurenemisele pärast esmast kajastamist.

Finantsvara on krediitkahju tõttu langenud väärtusega siis, kui on toimunud üks või mitu sündmust, millel on kahjulik mõju selle finantsvara hinnangulistele tulevastele rahavoogudele. Krediitkahju tõttu langenud väärtusega finantsvara tõendite hulka kuulub rohkem kui 90 päeva ületatud maksetähtaeg või maksmise ebatõenäosuse kriteeriumide tuvastamine. Üksikasjalikuma teabe leiate käesoleva aruande jaotisest „Üldised riskijuhtimise põhimõtted“.

Eeldatav krediitkahjum on krediitkahjumite kaalutud keskmine, mida on kaalutud esinevate maksejõuetuse riskidega. Eluaegne eeldatav krediitkahjum on eeldatav krediitkahjum, mis tuleneb kõigist võimalikest maksejõuetusjuhtumitest finantsinstrumendi eeldatava eluea jooksul. 12-kuulised eeldatavad krediitkahjumid on eluea jooksul eeldatavate krediitkahjumite osa, mis tähistab eeldatavaid krediitkahjumeid, mis tulenevad finantsinstrumendi maksejõuetusjuhtumitest, mis on võimalikud 12 kuu jooksul pärast aruandekuupäeva.

Finantsvara puhul, mis on aruandekuupäeval krediitkahjumiga, mõõdab kontsern eeldatavaid krediitkahjumeid kõigi lepingujärgsete rahavoogude ja kõigi rahavoogude vahena, mida kontsern eeldab saada (st kõik raha puudujäägid), diskonteerituna esialgse sisemise intressimääraga (või krediidiga korrigeeritud sisemise intressimääraga nende ostetud või emiteeritud finantsvarade puhul, mille väärtus on krediitkahju tõttu langenud). Kontsern hindab rahavoogusid, võttes arvesse kõiki finantsinstrumendi lepingulisi tingimusi (näiteks ettemakse, pikendamine, ostu- ja muud võimalused) kogu selle finantsinstrumendi eeldatava kehtivusaja jooksul. Arvesse võetavad rahavood hõlmavad rahavooge hoiatava tagatise müügist või muid krediitkvaliteedi parendusi, mis on lepingutingimuste lahutamatu osa. Iga korrigeerimist kajastatakse kasumiaruandes väärtuse langusest tuleneva kasumi või kahjumina.

Finantsgarantiid ja laenukohustused kuuluvad samuti eeldatava krediitkahjumi mudeli reguleerimisalasse. Laenukohustuste osas võtab kontsern arvesse laenukohustusega seotud laenu krediidiriski muutusi. Finantsgarantiilepingute puhul võtab kontsern arvesse muudatusi riskis, et teatud võlgnikul tekivad lepingu täitmisel makseraskused.

Finantsinstrumentide väärtuse languse kohta tulevikku suunatud teave on toodud ka lisa 2 „Olulised raamatupidamislikud hinnangud”.

Tasaarvestamine

Finantsvarad ja -kohustised tasaarvestatakse ning netosumma kajastatakse finantsseisundi aruandes vaid juhul, kui kontsernil on kajastatud summade tasaarvestamiseks juriidiliselt rakendatav õigus ning kontsern kavatseb kas tasaarvestada netoalusel või realiseerida vara ja tasuda kohustise samaaegselt. Nimetatud tasaarvestamise õigus a) ei tohi olla tingitud tulevase sündmusest ja b) peab olema juriidiliselt rakendatav kõikides järgmistes oludes: i) tavapärase äritegevuses, ii) kohustuste täitmata jätmise korral ja iii) maksejõuetuse või pankroti korral.

Riskimaandamisarvestus

Riskimaandamissuhte alustamisel määratleb ja dokumenteerib kontsern formaalselt riskimaandamissuhte, mille puhul ta soovib riskimaandamisarvestust rakendada, ning kontserni riskijuhtimise eesmärgi ja riskimaandamise strateegia.

Dokumentatsioon sisaldab riskimaandamisinstrumendi ja riskimaandamisobjekti määratlust, maandatava riski olemust ja seda, kuidas kontsern hindab, kas riskimaandamissuhe vastab riskimaandamise efektiivsuse nõuetele (kaasa arvatud riskimaandamise ebaefektiivsuse allikate analüüs ja maandamise suhtarvu kindlakstegemise meetod). Riskimaandamissuhe on kooskõlas riskimaandamisarvestuse kohaldamise kriteeriumitega, kui see vastab kõikidele järgmistele riskimaandamise efektiivsuse nõuetele:

- ◆ riskimaandamisobjekti ja riskimaandamisinstrumendi vahel on majanduslik suhe.
- ◆ krediidiriski mõju ei ole kõnealusest majanduslikust suhtest tulenevate väärtuse muutuste jaoks domineeriva tähendusega.
- ◆ riskimaandamissuhte maandamise suhtarv langeb kokku arvuga, mis tuleneb kontserni tegelikult maandatud riskimaandamisobjektide arvust ja riskimaandamisinstrumentide arvust, mida kontsern tegelikult kasutab sellise arvu riskimaandamisobjektide riski maandamiseks.

Kontsern kasutab õiglase väärtuse riski maandamist. Õiglase väärtuse riskimaandamine on kajastatud vara või kohustise või kajastamata siduva kohustuse õiglase väärtuse muutustele avatud positsioonide riski maandamine.

Riskimaandamisinstrumendi õiglase väärtuse muutust kajastatakse kasumiaruandes. Maandatavast riskist tulenev riskimaandamisobjekti õiglase väärtuse muutus võetakse arvele riskimaandamisobjekti bilansilise väärtuse osana ja seda kajastatakse samuti kasumiaruandes.

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud objektidega seotud õiglase väärtuse riskimaandamise korral amortiseeritakse bilansiline väärtus kasumiaruandes riskimaandamisobjekti järelejäänud tähtaja jooksul, kasutades efektiivse intressimäära meetodit. Efektiivse intressimäära amortiseerimist võib alustada kohe pärast korrigeerimist ja mitte hiljem, kui lõpetatakse riskimaandamisobjekti korrigeerimine selle õiglase väärtuse muutustega, mis on seotud maandatava riskiga.

Kui riskimaandamisobjekti kajastamine lõpetatakse, kajastatakse amortiseerimata õiglast väärtust kohe kasumiaruandes. Kui eelnevalt kajastamata siduv kohustus on määratletud riskimaandamisobjektina, kajastatakse maandatavast riskist tulenev siduva kohustuse kumulatiivne õiglase väärtuse muutus varana või kohustisena koos vastava kasumi või kahjumi kajastamisega kasumiaruandes.

Finantsinstrumentide õiglase väärtus

Õiglase väärtus on hind, mis saadaks vara müümisel või tuleks tasuda kohustise üleandmisel turuosaliste vahel mõõtmiskuupäeval toimuva korrapärase tehingu käigus. Õiglase väärtuse mõõtmine põhineb eeldusel, et vara müümise või kohustise üleandmise tehing toimub kas:

- ◆ vara või kohustise põhiturul või
- ◆ põhituru puudumisel vara või kohustise jaoks soodsaimal turul.

Põhiturg või soodsaim turg peab olema kontsernile juurdepääsetav.

Vara või kohustise õiglast väärtust mõõdetakse eelduste alusel, mida kasutaksid vara või kohustise hinna kujundamisel turuosalised, kes tegutsevad oma parimates majanduslikes huvides.

Mitterahalise vara õiglase väärtuse mõõtmisel võetakse arvesse turuosalise suutlikkust luua majanduslikke hüvesid, kasutades vara parimal viisil või müües selle teisele turuosalisele, kes kasutaks vara parimal viisil.

Kontsern kasutab hindamismeetodeid, mis on antud tingimustes asjakohased ja mille puhul on piisavalt andmeid õiglase väärtuse mõõtmiseks, maksimeerides asjakohaste jälgitavate sisendite kasutamist ja minimeerides mittejälgitavate sisendite kasutamist. Kui finantsseisundi aruandes kajastatud finantsvarade ja -kohustiste õiglast väärtust ei ole võimalik aktiivsete turgude andmete põhjal tuletada, tehakse õiglase väärtus kindlaks mitmesuguste hindamistehnikate abil, kus kasutatakse erinevaid matemaatilisi mudeleid. Võimalusel saadakse nende mudelite sisendid jälgitavaltelt turgudelt, kuid nende puudumisel määratakse õiglase väärtus hinnanguliselt.

Intressi kandvate finantsinstrumentide õiglast väärtust hinnatakse diskonteeritud rahavoogude alusel, kasutades sarnaste tingimuste ja riskiomadustega instrumentide intressimäärasid. Kohustise õiglast väärtust mõõdetakse eelduste põhjal, mida turuosalised kasutaksid kohustise hinna määramisel, eeldades, et turuosalised tegutsevad oma parimates majanduslikes huvides.

Finantsvarade ja -kohustiste kajastamise lõpetamine

Finantsvara (või selle osa või sarnaste finantsvarade rühma osa) kajastamine lõpetatakse, kui:

- ◆ kaotatakse õigus antud varast tulenevatele rahavoogudele; või
- ◆ kontsern on kas võõrandanud oma õigused varast tulenevatele rahavoogudele või need säilitanud, kuid on võtnud läbi tagatisega kokkuleppe kohustuse tasuda saadud rahavood täies mahus olulise viivitusega kolmandale osapoolele; ning
- ◆ kontsern on kas a) võõrandanud sisuliselt kõik varaga kaasnevad riskid ja hüved või b) ei ole kõiki riske ja hüvesid võõrandanud, kuid ei ole neid ka säilitanud, vaid on võõrandanud kontrolli vara üle.

Kui kontsern on võõrandanud oma õigused varast tulenevatele rahavoogudele või on sõlminud tagatisega kokkuleppe, kuid ei ole kõiki varaga kaasnevaid riske ja hüvesid ei võõrandanud ega ka säilitanud ega võõrandanud ka kontrolli vara üle, kajastatakse vara ulatuses, milles kontsern jätkuvalt varas osaleb. Jätkuvat osalust, mille sisuks on võõrandatud varale antud garantii, mõõdetakse kas vara algse bilansilises väärtuses või maksimumsummas, mida kontsern võib olla kohustatud tagasi maksma, olenevalt sellest, kumb on madalam.

Kui jätkuva osaluse sisuks on võõrandatud vara kohta kirjutatud ja/või ostetud optsioon (sh sularahas arveldatav optsioon või muu sarnane eraldis), on kontserni jätkuva osaluse suurus selle ülekantud vara summa, mille kontsern võib tagasi osta, välja arvatud õiglases väärtuses mõõdetava vara kohta kirjutatud müügiptsiooni (sh sularahas arveldatav optsioon või muu sarnane eraldis) korral, mille puhul on kontserni jätkuva osaluse suurus piiratud ülekantud vara õiglase väärtuse või optsiooni täitmishinnaga sõltuvalt sellest, kumb on madalam.

Kontsern võib mõningatel juhtudel finantsvarade lepingutingimusi muuta. Kontsern hindab, kas lepinguliste rahavoogude muutmine on märkimisväärne. Olukorras, kus läbirääkimised olid tingitud vastaspoole finantsraskustest ja suutmatusest teha algselt kokkulepitud makseid, võrdleb kontsern esialgseid ja muudetud eeldatavaid rahavoogusid varadega, vaadates kas vara riskid ja hüved on oluliselt erinevad lepingulistest muudatustest. Kui riskid ja hüved ei muutu, ei erine muudetud vara oluliselt algsest varast ja muudatus ei too kaasa kajastamise lõpetamist. Kontsern arvestab bruto bilansilise väärtuse ümber diskonteerides muudetud lepingulised rahavood algse efektiivse intressimäära alusel ning kajastab kasumi või kahjumi muutuse kasumiaruandes.

Finantskohustise kajastamine lõpetatakse selle täitmisel, tühistamisel või aegumisel.

Kui olemasolev finantskohustis asendatakse sama laenuandja teise kohustisega, millel on märkimisväärselt erinevad tingimused, või kui olemasoleva kohustise tingimusi oluliselt muudetakse, loetakse sellist asendamist või muutmist esialgse kohustise kajastamise lõpetamiseks ja uue kohustise arvele võtmiseks ning erinevust vastavate bilansiliste jääkmaksumuste vahel kajastatakse kasumiaruandes.

Restruktureeritud laenud

Pank püüab alati laenu pigem restruktureerida kui tagatist omandada. Selleks muudetakse peamiselt laenuvõtjale koostatud maksegraafikut sel moel, et see vastaks laenusaja maksevõimele (nt ajutiselt vähendades põhiosa tagasimakseid, pikendades makseperioodi), või lepitakse kokku uued laenuitingimused. Pärast tingimuste kokku leppimist ei loeta laenu enam mittetöötavaks seni, kuni laenuvõtja uutest tingimustest kinni peab. Selliseid laene jälgitakse pidevalt veendumaks, et kõiki kriteeriume täidetakse

ning tulevaste maksete laekumine on tõenäoline; seotud intressid ja teenustasud kogutakse ja kajastatakse samamoodi nagu teiste töötavate laenude puhul.

Ülevõetud tagatisvarad

Panga poliitika on varade üle võtmist võimalusel vältida ning kasutada seda võimalust vaid äärmuslikel juhtudel. Ülevõetud varade puhul tuleb esmalt kindlaks teha, kas ülevõetud vara oleks parem kasutada oma sisemisteks tegevusteks või tuleks see maha müüa. Varad, mis on kasulikud sisemisteks tegevusteks, kantakse üle vastava varaklassi alla kas tagatud originaalvara ülevõetud väärtuses või jääkmaksumuses, olenevalt sellest, kumb on madalam. Varad, mille müük peaks toimuma järgmise 12 kuu jooksul, kajastatakse kas bilansilises väärtuses või õiglasel väärtuses, millest on maha arvatud müügikulud ülevõtmise kuupäeval, olenevalt kumb on madalam.

Müügiotel põhivarad ja müügigrupid

Müügiotel põhivarad ja müügigrupid, mis võivad hõlmata nii põhi- kui ka käibevara, liigitatakse finantsseisundi aruandes müügiotel varadeks, kui nende bilansiline väärtus kaetakse peamiselt müügitehingu kaudu, sealhulgas varasid omava tütaretevõtja üle kontrolli loovutamine 12 kuu jooksul pärast aruandeperioodi lõppu. Varad liigitatakse ümber siis, kui on täidetud kõik järgmised tingimused: (a) vara on valmis koheseks müügiks käesolevas seisukorras; (b) kontserni juhtkond on heaks kiitnud ja alustanud aktiivset müügiprogrammi ostja leidmiseks; (c) varasid turustatakse aktiivselt mõistliku hinna eest; (d) müük peaks toimuma aasta jooksul ja (e) on ebatõenäoline, et müügiplaanis tehakse olulisi muutusi või see tühistatakse. Põhivara või müügiks liigitatud müügigruppe ei liigitata käesoleva perioodi finantsseisundi aruandes ümber ega neid ei esitata uuesti finantsseisundi võrdlusaruandes, et peegeldada liigitamist käesoleva aruandeperioodi lõpus.

RENDIARVESTUS – KONTSEERN KUI RENDILEANDJA

Kontserni kui rendileandja rendiarvestus alates 1. jaanuarist 2019

Kasutusrent

Rendimaksed kajastatakse kuluna lineaarselt rendiperioodi jooksul, välja arvatud juhul, kui mõni muu süstemaatiline alus kajastab kontserni vara kasutamist paremini.

Kapitalirent

Rendileping liigitatakse kapitalirendiks, kui sellega antakse üle kõik alusvara omandiga seotud riskid ja hüved. Kontsern kajastab kapitalirendi tingimustel hoitavat vara oma finantsseisundi aruandes ja esitab selle laekumata nõudena summas, mis võrdub rendi netoinvesteeringuga. Rendimaksede netoinvesteeringu mõõtmises hõlmatud rendimaksede hulka kuuluvad järgmised maksed alusvara kasutusõiguse eest rendiperioodi jooksul, mis ei ole rendiperioodi alguseks laekunud:

- a) püsिमaksed (sealhulgas sisuliselt püsिमaksed), millest on maha arvatud tasumisele kuuluvad rendisoodustused;
- b) muutuvad rendimaksed, mis sõltuvad indeksist või intressist, mida mõõdetakse algselt indeksi või intressimääraga alguskuupäeva seisuga;
- c) kõik jääkväärtuse tagatised, mida rentnik, rentnikuga seotud osapool või rendileandjaga mitteseotud kolmas isik annavad rendileandjale, kes on rahaliselt võimeline täitma tagatisega seotud kohustusi;
- d) ostuoptsiooni kasutamise hind, kui optsiooni kasutamine rentniku poolt on piisavalt tõenäoline; ja
- e) trahvi maksmine rendi lõpetamise eest, kui rendi tähtaeg peegeldab seda, et rentnik kasutab rendilepingu lõpetamise võimalust.

Kontsern kajastab finantstulu rendiperioodi jooksul vastavalt muustrile, mis peegeldab rendileandja poolt renti tehtud netoinvesteeringu püsivat perioodilist tootlust.

Kontserni kui rendileandja rendiarvestus enne 1. jaanuari 2019

See, kas leping on rendileping või sisaldab seda, põhineb lepingu olemusel ja hinnata tuleb, kas lepingu täitmine sõltub konkreetse vara kasutamisest ja kas leping annab õiguse seda vara kasutada.

Kapitalirent

Kapitalirendi tingimustel renditud varade puhul kajastatakse rendimaksede nüüdisväärtust nõudena. Debitoorse võlgnevuse brutosumma ja nõude nüüdisväärtuse vahet kajastatakse realiseerimata finantstuluna. Renditulu jagatakse rendiperioodile netoinvesteeringu meetodil arvestusega, et tulumäär oleks igal ajahetkel kapitalirendi netoinvesteeringu jäägi suhtes sama.

Kasutusrent

Kasutusrendiks liigitatakse rendid, mille puhul kõiki olulisi vara omandiõigusega seonduvaid riske ja hüvesid üle ei kanta. Tingimuslikud renditasud kajastatakse nende teenimise perioodi tuluna. Renditulu kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tuluna.

RENDIARVESTUS – KONTSEERN KUI RENTNIK

Kontserni kui rentniku rendiarvestus alates 1. jaanuarist 2019

Kontsern rendib mitmeid kontoriruumi ning muid varasid (IT tehnika ja autod). Alates 01. jaanuarist 2019 kajastatakse liisinguid kasutusõiguse varadena ning vastavaid kohustusi kuupäeval, mil algas kontserni õigus liisitud vara kasutada. Iga liisingumakse jaotatakse kohustise ja finantskulu vahel. Finantskulu kajastatakse rendiperioodi kasumiaruandes nii, et intressimäär oleks igal osaperioodil kogu rendiperioodi jooksul kohustise jääkväärtuse suhtes sama.

Rendivarasid ja -kohustisi kajastatakse algselt rendimaksede nüüdisväärtuses.

Rendikohustused hõlmavad järgmiste rendimaksede nüüdisväärtust:

- a) püsिमaksed (sealhulgas sisuliselt püsिमaksed), millest on maha arvatud saadavad rendisoodustused;

- b) muutuv rendimakse, mis põhineb indeksil või intressimääral;
- c) summad, mis rentnik eeldatavasti maksab jääkväärtuse tagatiste alusel;
- d) ostuoptsiooni kasutamise hind, kui on piisavalt kindel, et rentnik seda optsiooni kasutab; ja
- e) trahvimaksed rendilepingu lõpetamise eest, kui rendiperioodis on näha, et rentnik võib seda võimalust kasutada.

Rendimaksed diskonteeritakse kasutades rendilepingus sätestatud intressimäära. Kui seda määra ei ole võimalik hõlpsasti kindlaks määrata, kasutatakse üürniku alternatiivset laenuintressimäära ehk määra, mida üürnik peaks maksma, et laenata vahendid, mida oleks tarvis sarnase väärtusega vara omandamiseks sarnases majanduskeskkonnas ning sarnastel tingimustel.

Kinnisvara rentimisel oleme otsustanud kasutada diskontomäärana panga omafinantseeringu kulu. Teiste varade puhul kasutame diskontomäärana lepingus näidatud intressimäära, kuna seda on lihtne kindlaks määrata.

Pärast jõustumise kuupäeva peab üürnik rendikohustist kajastama:

- (a) suurendades bilansilist väärtust nii, et see peegeldaks rendikohustise intressi;
- (b) vähendades bilansilist väärtust nii, et see peegeldaks tehtud rendimakseid; ning
- (c) mõõtes bilansilist väärtust uuesti nii, et see oleks kooskõlas mis tahes ümberhindamise või muudatustega rendilepingus (näiteks muudatused rendi tähtajas, alusvara ostuvõimaluse hindamises, summaades, mille maksmist eeldatakse jääkväärtuse garantii alusel, tuleviku üürimaksetes, mis tuleneb muutustest indeksis või määras, mida kasutatakse nende maksete kindlaks määramiseks, sealhulgas näiteks muudatustest üürituruhindades vastavalt üürituru ülevaatele ning ujuvatele intressimääradele, või korrigeeritud sisuliselt fikseeritud rendimaksetega (maksed struktureeritakse muutuvate rendimaksetena, kuid maksed tegelikult ei varieeru ning need maksed sisaldavad muutuvaid punkte, millel pole majanduslikku sisu).

Jõustumise kuupäeval kajastatakse kasutusõiguse vara soetusmaksumuses.

Kasutusõiguse vara soetusmaksumuse moodustavad:

- (a) rendimaksete nüüdisväärtus;
- (b) mistahes rendimaksed, mis on tehtud enne jõustumise kuupäeva ning millest arvatakse maha mistahes saadud rendisoodustused;
- (c) mis tahes esmased otsesed rendilevõtja poolt kantud kulutused; ning
- (d) eeldatavad kulud, mida rendilevõtja peab kandma alusvara lammutamisel ja eemaldamisel, selle asukoha platsi taastamisel või alusvara taastamisel seisundisse, mida nõuavad rendilepingu tingimused, välja arvatud siis, kui selliseid kulusid kantakse varude soetamiseks. Rendilevõtja kajastab nende kulutuste kohustuse kas jõustumise kuupäeval või kindlal perioodil alusvara kasutamise tagajärjena.

Jõustumise kuupäeval kajastatakse kasutusõiguse vara soetusmaksumuses:

- (a) millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused; ning
- (b) mida korrigeeritakse lähtudes rendi kohustise bilansilise väärtuse muutustest tulenevalt ümberhindamistest rendilepingu muudatustest.

Kasutusõiguse vara amortiseeritakse lineaarselt kas vara kasuliku eluea või rendiperioodi jooksul, olenevalt kumb on lühem. Rendiperioodi määramisel võtab kontserni juhtkond arvesse kõiki fakte ja asjaolusid, mis loovad majandusliku stiimuli pikendamisevõimaluse kasutamiseks või lõpetamisvõimaluse mittekasutamiseks. Pikendusoptsioonid (või perioodid pärast lõpetamise optsioone) arvestatakse rendiperioodi sisse ainult juhul, kui eksisteerib piisav kindlustunne, et rendilepingut pikendatakse (või ei lõpetata). Hinnang vaadatakse üle siis, kui leiab aset oluline sündmus või oluline muutus asjaoludes, mis mõjutab seda hinnangut ja mis on rentniku kontrolli all.

Lühiajalise rendi ja väheväärtuslike varade rendiga seotud maksed kajastatakse kasumiaruandes kuluna lineaarselt. Lühiajaline rent on selline, mille rendiperiood on 12 kuud või lühem. Väheväärtuslikud varad hõlmavad IT tehnikat ja väiksemaid kontorisüstuse esemeid, mille väärtus on alla 5 tuhande euro.

Kontserni kui rentniku rendiarvestus enne 1. jaanuari 2019

Kasutusrent

Rendimaksed kajastati rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna, välja arvatud juhul, kui mingi muu süstemaatiline alus väljendab kontserni varade kasutamise ajalist jaotumist paremini.

FAKTOORINGUNÕUDED

Faktooringunõuete hindamisel järgitakse samu põhimõtteid, mis kehtivad finantsvarade puhul. Väärtuse langusele viitavad asjaolud on faktooringunõuete puhul samasugused nagu laenude puhul.

Faktooringutehingud on finantseerimistehingud, kus kontsern võimaldab lepingupartneritel oma finantsvahendeid kasutada, andes neile üle õiguse müügitehingutest tulenevatele nõuetele. Kontsern saab õiguse ostja poolt tasumisele kuuluvatele nõuetele vastavalt müügilepingule. Faktooringu näol on tegemist nõuete edasiandmisega. Sõltuvalt faktooringulepingu tingimustest nõustub ostja kas sellega, et talle lähevad üle ka kõik nõude omandiõigusega kaasnevad riskid ja hüved (regressiõigusega faktooring), või ta säilitab õiguse kõik riskid ja hüved kokkulepitud tähtaja jooksul müüjale tagasi anda (regressiõigusega faktooring). Kui kõik nõudega seotud õigused kontsernile ei kuulu, kajastatakse tehing finantseeringuna. Nõuet kajastatakse finantsseisundi aruandes kuni laekumise või regressiõiguse aegumiseni. Kui leping müüjapoolset garantiid ei sisalda ning kontsernile lähevad nõude müümise hetkel üle ka kõik õigused, kajastatakse tehingut nõude omandamisena selle õiglasel väärtuses. Edaspidi mõõdetakse nõudeid nende korrigeeritud soetusmaksumuses. Nõuet kliendi vastu kajastatakse alates ostu-müügilepingu faktoormisest, st nõude omandamisest.

Faktooringunõudeid mõõdetakse korrigeeritud soetusmaksumuses, mis võrdub esmasel kajastamisel mõõdetud summaga, millest on arvatud maha põhiosa tagasimaksed. Lepingutasu kajastatakse vastava lepingu kehtivuse perioodi jooksul intressitulu all. Kõnealuse meetodi rakendamisel saadud summa on ligilähedane sellele, mis saadakse efektiivse intressimäära meetodit kasutades. Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete allahindlust näidatakse finantsseisundi aruande asjakohasel real selle negatiivses väärtuses ning kajastatakse sarnaselt laenudega.

MATERIAALNE PÕHIVARA

Materiaalset põhivara kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja vara väärtuse langusest tulenevad kahjumid.

Kui varaobjekti bilansiline väärtus on suurem kui tema eeldatav kaetav väärtus, hinnatakse varaobjekt viivitamata alla tema kaetavale väärtusele.

Kulumit arvestatakse lineaarsel meetodil, mille alusel kantakse vara soetusmaksumus selle hinnangulise kasuliku eluea jooksul kuludesse. Kasutatakse järgmiseid amortisatsioonimäärasid.

Kategooria	Aastane määr
Seadmed	20%
Võrgu- ja arvutitehnika	25-33%
Sisustus	16-33%
Sõidukid	15-20%

Hooldus- ja remondikulud kantakse koondkasumiaruandesse nende tekkimisel. Varade lõppväärtused ja kasulikud eluead vaadatakse üle ja vajadusel korrigeeritakse raporteerimise perioodi lõpus.

Renditud vara parendamiskulutused kapitaliseeritakse ja amortiseeritakse kas selle kasuliku eluea või järelejäänud rendilepingu perioodi jooksul lineaarselt olenevalt sellest, kumb on lühem.

IMMATERIAALNE PÕHIVARA

Immateriaalset põhivara kajastatakse vaid juhul, kui selle soetusmaksumust on võimalik usaldusväärselt mõõta, kontsern omab selle üle mõne möödunud sündmuse tagajärjel kontrolli ning on tõenäoline, et varaga seotud tulevane majanduslik kasu laekub pangale. Kontsern omab vara üle kontrolli siis, kui tal on õigus kontrollida sellest ressursist saadavat tulevast majanduslikku kasu ja ta võib piirata teiste ligipääsu nimetatud kasule.

Eraldi omandatud immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele soetusmaksumuses. Äriühenduse käigus omandatud immateriaalse põhivara soetusmaksumus on selle õiglane väärtus omandamiskuupäeva seisuga. Pärast esmast arvelevõttu kajastatakse immateriaalset põhivara soetusmaksumuses, millest on arvatud maha akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse languse katteks tehtud eraldised.

Immateriaalne põhivara jaguneb piiratud ja piiramatult kasuliku elueaga varaks (kontsernil polnud 31. detsember 2019 ja 31. detsember 2018 seisuga piiramatult kasuliku elueaga immateriaalset põhivara). Piiratud kasuliku elueaga immateriaalset põhivara amortiseeritakse lineaarselt vara kasuliku majandusliku eluea jooksul. Piiratud kasuliku elueaga immateriaalse põhivara amortisatsiooniperiood ja -meetod vaadatakse läbi vähemalt iga majandusaasta lõpus peegeldamiseks kõnealuste varade tarbimismudelit. Amortisatsiooni periood on võrdne lepingu kehtivusajaga mis on 3-5 aastat.

KINNISVARAINVESTEERINGUD

Kinnisvarainvesteeringud on kinnisvaraobjektid (maa ja/või ehitised), mida hoitakse renditulu teenimise, väärtuse kasvu või mõlemal eesmärgil, selleks et:

- ◆ kasutada neid toodete või teenuste tootmiseks, tarnimiseks või halduseesmärkidel; või
- ◆ müügis tavapärase äritegevuse käigus.

Kinnisvarainvesteeringut mõõdetakse esmalt soetusmaksumuses, mis sisaldab ka tehingukulusid. Bilansiline väärtus sisaldab ka seda kulu, mis tehakse olemasoleva kinnisvarainvesteeringu osa asendamiseks samalaadset tehtud kulutusega, juhul kui on täidetud kajastamise kriteeriumid; ja see ei sisalda kinnisvarainvesteeringu igapäevase teenindamisega seotud kulusid. Esmase kajastamise järgselt mõõdetakse kinnisvarainvesteeringut õiglases väärtuses, vastavalt turutingimustele aruandekuupäeval. Kinnisvarainvesteeringu õiglase väärtuse muutustest tulenevaid kasumeid ja kahjumeid näidatakse koondkasumiaruandes nende tekkimise perioodil.

Kinnisvarainvesteeringu kajastamine lõpetatakse siis, kui see on müüdud või kui kinnisvarainvesteeringu kasutamine lõpetatakse ning müügist ei oodata tulevast majanduslikku kasu. Erinevus vara netomüügitulu ja bilansilise väärtuse vahel näidatakse kajastamise lõpetamise perioodi koondkasumiaruandes.

Ümberliigitamine kinnisvarainvesteeringusse/kinnisvarainvesteeringust toimub ainult siis, kui selle kasutamises toimub muutus. Omaniku poolt kasutatava kinnisvara ümberliigitamise puhul on edaspidises arvestuses tuletatud soetusmaksumuseks õiglase väärtus kasutusotstarbe muutmise kuupäeval. Kui omaniku poolt kasutatavast kinnisvaraobjektist saab kinnisvarainvesteering, kajastab kontsern selliseid kinnisvaraobjekte vastavalt materiaalse põhivara arvestuspõhimõtetele kuni selle kuupäevani, mil toimub kasutuses muutus.

ERALDISED

Eraldis kajastatakse juhul, kui kontsernil on möödunud sündmusest tulenev eksisteeriv juriidiline või faktiline kohustus, on tõenäoline, et selle kohustuse täitmise tulemusena majanduslikku kasu sisaldavad ressursid vähenevad ning kohustuse summat on võimalik usaldusväärselt hinnata. Eraldiste kajastamisel lähtutakse juhtkonna hinnangust ressursside vähenemise ning kasutatud ressursside eraldisega seotud allikatest (sh garantiidest, tagatistest või kindlustuskokkulepetest) hüvitamise tõenäosuse, ulatuse ja aja kohta.

Kontserni töötajate jaoks arvutatakse töötajate puhkusetasude eraldised iga töötaja väljateenitud, kuid kasutamata puhkusepäevade ja sotsiaalkindlustuskulud sisaldava keskmise palga alusel.

BILANSIVÄLISED KIRJED (FINANTSGARANTIID, TEGEVUSGARANTIID JA KREDIIDIKOHUSTISED)

Tavapärase äritegevuse käigus puutub kontsern kokku järgmiste bilansiväliste finantsinstrumentidega: laenude pikendamise kohustised, finantsgarantiid ning kaubandusega seotud akreditiivid. Selliseid finantsinstrumente kajastatakse bilansis siis, kui nendega seotud tasud või maksed on laekunud või tehtud.

Kontsern võtab väljaantud finantsgarantiid algselt arvele nende õiglases väärtuses, mida näitab tavaliselt saadud tasude hulk. See summa amortiseeritakse lineaarselt garantii eluea jooksul. Järgnevatel bilansipäevadel mõõdetakse garantiisid kas i) algselt kajastatud summa amortiseerimata jäägi või (ii) krediidi kahjumina.

Kontsern väljastab krediidikohustisi laenude väljastamiseks. Need kohustised on tühistamatud või tühistatavad ainult oluliste ebasoodsate muutuste puhul. Selliseid kohustisi võetakse esialgselt arvele nende õiglases väärtuses, mis on tavaliselt saadud tasude summa. Seda summat amortiseeritakse lineaarselt kogu kohustise eluea jooksul.

Akreditiivid on panga ja kontserni poolt klientide nimel antud kirjalikud korraldused, mis võimaldavad kolmandal isikul panga ja kontserni volitusel kokkulepitud tingimustel ja ulatuses raha saada.

Tegevusgarantiid on lepingud, millega makstakse hüvitist juhul, kui tehingupartner ei suuda täita oma lepingulisi kohustusi. Sellised lepingud annavad lisaks krediidiriskile üle ka mitterahalise tegevusriski. Tegevusgarantiidid kajastatakse esmalt nende õiglasest väärtuses, milleks on tavaliselt saadud tasud. Seda summat amortiseeritakse lineaarselt lepingu kehtivusajal.

SEOTUD OSAPOOLED

Seotud osapoolteks loetakse osapooli, kellest üks omab teise üle kontrolli või olulist mõju finants- ja äritegevust puudutavate otsuste tegemisel.

Seotud osapooled on aktsionärid, nõukogu ja juhatuse liikmed, juhtkonna võtmeisikud, nende lähisugulased ja enamusosalusega ettevõtted ning sidusettevõttjad.

Luminor Holding AS otsene emaettevõtte on Braavos BidCo Limited, mille üle omab kontrolli BCP VII, mis on Blackstone Group Inc-i sidusettevõtte poolt juhitud investeerimisfond. Teisi Luminor Holding AS aktsionäre – Nordea Bank Abp ja DNB Bank ASA – loetakse üksusteks, kellel on kontserni üle oluline mõju. Ettevõtte tavapärase äritegevuse käigus tehakse seotud osapooltega mitmeid pangatehinguid. Need hõlmavad näiteks laenude andmist, hoiustamist, välisvaluutatehinguid ja finantsinstrumente. Kõik sellised tehingud on toimunud kommertstingimustel ja turuhindade alusel.

Kontsernis kasutatava definitsiooni kohaselt on isik või selle isiku lähedane pereliige aruandva majandusüksusega seotud, kui see isik:

Isik või selle isiku lähedane pereliige on aruandva majandusüksusega seotud, kui see isik:

- (i) omab aruandva majandusüksuse üle kontrolli või ühist kontrolli;
- (ii) omab aruandva majandusüksuse üle märkimisväärset mõju või
- (iii) on üks aruandva majandusüksuse või aruandva majandusüksuse tütar- või emaettevõtte juhtkonna võtmeisikutest.

Isiku lähedased pereliikmed on need pereliikmed, kes eeldatavasti mõjutavad või keda mõjutab see isik, kes tegeleb nende nimel ettevõttega ja hõlmab selle isiku:

- (a) lapsi ja abikaasat või elukaaslast;
- (b) abikaasa või elukaaslase lapsi; ja
- (c) ülalpeetavaid või selle isiku abikaasa või elukaaslase ülalpeetavaid.

Lisainformatsioon seotud osapoolte kohta on toodud Lisas 33.

SÜNDMUSED PÄRAST ARUANDLUSPERIOODI

Kui aruandekuupäevajärgsed mittekorrigeerivad sündmused on olulised, võib nende avalikustamata jätmine mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad. Seepärast avalikustab kontsern aruandekuupäeva järgsete mittekorrigeerivate sündmuste iga olulise kategooria kohta sündmuse laadi ja hinnangu selle finantsmõju kohta või märke, et sellist hinnangut pole võimalik anda.

Aruandeperioodi viimasest päevast kuni käesoleva konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande allkirjastamiseni pole toimunud sündmusi, mis nõuaksid konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande või selle lisade korrigeerimist või aruandes kajastamist.

2. OLULISED RAAMATUPIDAMISARVESTUSLIKUD HINNANGUD

Kontsern teeb hinnanguid ja eeldusi, mis mõjutavad konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes kajastatud summasid ning varade ja kohustiste bilansilist jääkmaksumust järgmisel majandusaastal. Hinnanguid vaadatakse pidevalt üle, tuginedes juhtkonna kogemustele ja muudele teguritele, sh ootustele tulevikusündmuste kohta, mida peetakse asjaolusid arvestades põhjendatuks. Peale prognoosidel põhinevate hinnangute teeb juhtkond teatud hinnanguid ka arvestuspõhimõtete kohaldamise käigus. Hinnangud, mis mõjutavad konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes kajastatud summasid enim, ja prognoosid, mis võivad põhjustada olulist korrigeerimist varade ja kohustiste bilansilises jääkmaksumuses järgmisel majandusaastal, on järgmised.

FINANTSINSTRUMENTIDE VÄÄRTUSE LANGUS

Kontsern kajastab krediidikahjumeid kooskõlas IFRS 9-ga. Standard rakendab tulevikku suunatud eeldatavate krediidikahjumite (expected credit loss, ECL) mudelit. Kontsern on kohustatud kajastama krediidikahjumid kõigi laenude ja muude finantsnõuete osas, mida ei kajastata õiglasest väärtuses läbi kasumiaruande ning laenudega seotud bilansiväliste kohustuste ja finantsgarantiide osas.

Väärtuse languse testimiseks mõeldud varad jagunevad sõltuvalt krediitkvaliteedi halvenemise ulatusest kolme faasi. 1. faas hõlmab varasid, mille puhul krediidirisk ei ole oluliselt suurenenud või mis on liigitatud madala riskiastmega varadeks (investeeringusjärke tähistav krediitdireiting). 1. faasi varade puhul loetakse krediitkahjumid võrdseks kaheteist kuu jooksul tekkivate eeldatavate krediitkahjumitega (kaheteistkümne kuu eeldatav krediitkahjum). 2. faas hõlmab varasid, mille puhul krediidirisk on oluliselt suurenenud. 2. faasi puhul loetakse krediitkahjumid võrdseks lepingu kehtivusaja jooksul tekkivate eeldatavate krediitkahjumitega (kehtivusaja eeldatavad krediitkahjumid). 3. faas hõlmab halvenenud krediitkvaliteediga (makseviivituses) varasid, ja krediitkahjumid väljendavad kehtivusaja eeldatavaid krediitkahjumeid. 3. faasi oluliste varade suhtes viiakse läbi individuaalne väärtuse languse test, samas kui 3. faasi ebaolulisi varasid hinnatakse kollektiivselt. Kehtivusaja eeldatavatel krediitkahjumitel põhinevad allahindlused arvutatakse veel ühe kategooria kohta - varadel, mis on soetatud või välja antud langenud krediitkvaliteediga (purchased or originated credit-impaired assets, POCI) – olenemata instrumendi kehtivusaja jooksul toimunud krediidiriski muutustest.

Kontserni ECL-i arvutused on keerukate mudelite, kus kasutatakse mitmeid põhieeldusi muutuvate sisendite valiku ja nende vastastikuse sõltuvuse osas, väljundid. Eelmise aastaga võrreldes ei ole kasutatavat mudelit oluliselt muudetud. Sisendid ja parameetrid vaadati üle tavapärase protsessi osana. ECL-i mudelite elemendid, mida peetakse raamatupidamisotsusteks ja hinnanguteks, hõlmavad järgmist:

- ◆ krediidiriski olulise suurenemise kriteeriumite hindamine ja laenude liigitamine 1. või 2. faasi;
- ◆ ebatõenäoliselt laekuva makse kriteeriumide tuvastamine ja laenude liigitamine 3. faasi;
- ◆ ECL-i arvutamise mudelite koostamisel kasutatud raamatupidamislike tõlgenduste ja modelleerimise eelduste hindamine, sealhulgas erinevad valemid ja sisendite valik;
- ◆ ECL-i mudelis kasutatavate olulisemate parameetrite modelleerimine ja arvutamine, sealhulgas maksejõuetuse tõenäosus (PD), kahjumäär maksejõuetuse korral (LGD) ja laenu suurus maksejõuetuse hetkel (EAD);
- ◆ makromajanduslike indikaatorite valik ja tulevikku vaatava informatsiooni kaasamine ECL-i mudelisse;
- ◆ eespool nimetatud indikaatorite usaldusväärne prognoosimine tulevikuperioodideks kolme erineva stsenaariumi puhul (baas-, positiivne ja negatiivne stsenaarium) ning erinevatele stsenaariumitele tõenäosuste määramine;
- ◆ ECL-i prognoosimine baas- ja riskistsenaariumi puhul 3. faasi individuaalselt hinnatavatele laenudele ja nende stsenaariumite tõenäosuste määramine;
- ◆ 3. faasi immateriaalse vara kollektiivse hindamise põhimõtete kehtestamine.

Täpsem teave finantsvarade väärtuse languse kohta on toodud lisas 1 „Olulised arvestuspõhimõtted“, lisas 5 „Üldised riskijuhtimispõhimõtted“ ja lisas 15 „Laenud klientidele“.

FINANTSINSTRUMENTIDE ÕIGLANE VÄÄRTUS

Kui finantsseisundi aruandes kajastatud finantsvarade ja -kohustiste õiglast väärtust ei ole võimalik aktiivsete turgude andmete põhjal tuletada, tehakse õiglane väärtus kindlaks mitmesuguste hindamistehnikate abil, kus kasutatakse erinevaid matemaatilisi mudeleid. Võimalusel saadakse nende mudelite sisendid jälgitavatelt turgudelt, kuid nende puudumisel määratakse õiglane väärtus hinnanguliselt. Täpsemalt on finantsvarade ja -kohustiste õiglast väärtust käsitletud lisas 32.

3. UUTE JA/VÕI MUUDETUD STANDARDITE JA RAHVUSVAHELISE FINANTSARUANDLUSE TÕLGENDUSTE KOMITEE (IFRIC) STANDARDITE TÕLGENDUSTE RAKENDAMINE

Järgmised uued või muudetud standardid ja tõlgendused muutusid kontsernile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2019:

IFRS 16 “RENDILEPINGUD” (VÄLJA ANTUD 13. JAANUARIL 2016 JA RAKENDUS 1. JAANUARIL 2019 ALANUD VÕI HILJEM ALANUD ARUANDEPERIOODIDELE).

Uus standard sätestab rendilepingute arvele võtmise, mõõtmise, esitluse ja avalikustamise põhimõtted. Kõikide rendilepingute tulemusena on rendilevõtjal õigus kasutada vara alates rendilepingu algusest ning – juhul kui rendimakseid tehakse üle perioodi – saada ka finantseeringut. Sellest tulenevalt elimineerib IFRS 16 rendilepingute klassifitseerimise kasutus- ja kapitalirentideks nagu seda tegi IAS 17 ning selle asemel kehtestab ühe arvestusmudeli rendilevõtjate jaoks. Rendilevõtjad peavad (a) arvele võtma varad ja kohustised kõikide üle 12-kuuliste rendilepingute osas, v.a juhul kui renditav vara on väikese väärtusega; ning (b) kajastama kasumiaruandes kulumit renditavadele varadele ja intressikulu rendikohustistelt. IFRS 16 põhimõtted rendileandjate jaoks jäävad sisuliselt samaks IAS 17 põhimõtetega, ehk et rendileandja jagab jätkuvalt oma rendilepingud kasutus- ja kapitalirentideks ning kajastab neid rendiliike erinevalt.

Kontsern on otsustanud kasutada arvele võtmise erandeid rendilepingute puhul, mis sõlmimise kuupäeva seisuga olid sõlmitud 12-kuuliseks või lühemaks rendiperioodiks ning mis ei hõlma väljaostuvõimalust (lühiajalised rendilepingud), ning rendilepingute puhul, mille objektiks olev vara on väheväärtuslik (madala väärtusega varad).

IFRS 16 rakendamisel kajastatud korrigeerimised

Kontsern otsustas rakendada standardit kasutades modifitseeritud tagasiulatuvat meetodit ja ei ole korrigeerinud 2018. aasta võrdlusandmeid. Kontsern kajastas kasutusõiguse vara summas 30 693 tuhat eurot võrreldes vastava rendikohustusega summas 33 207 tuhat eurot, mistõttu mõju omakapitalile seisuga 01. jaanuar 2019 on summas 2 514 tuhat eurot, mis vähendab selle saldot. Mõju omakapitalile põhjustas asjaolu, et kontsern otsustas kajastada kasutusõiguse varasid esmase kohaldamise kuupäeval, mõõtes neid nende bilansilises väärtuses nagu oleks vastavat standardit rakendatud alguskuupäevast alates, kuid diskonteeritult, kasutades järkjärgulist laenuintressi selle esmase kohaldamise kuupäeval.

Rendikohustised seisuga 01. jaanuar 2019 esitatakse võrdluses kasutusrendi kohustistega seisuga 31. detsember 2018:

Tuhandetes eurodes	
Kasutusrendi kohustised avalikustatuna seisuga 31. detsember 2018	36 656
Kaalutud keskmine alternatiivne laenuintressimäär seisuga 01. jaanuar 2019	2.45%
Diskonteeritud kasutusrendi kohustised seisuga 01. jaanuar 2019	31 847
Vähened	
Lühiajalise rendiga seotud kohustised	158
Lisandumised	
Pikendamise ja lõpetamise erinevast käsitlusest tulenevad korrigeerimised	1 518
Kokku rendikohustised seisuga 01. jaanuar 2019	33 207
<i>Millest:</i>	
Lühiajalised rendikohustised	4 201
Pikaajalised rendikohustised	29 006
Kokku	33 207

Seotud kinnisvararendi kasutusõigusega varasid mõõdeti tagasiulatuvalt, justkui oleks uusi reegleid alati kohaldatud. Muid kasutusõigusega varasid hinnati rendikohustisega võrdses summas, mida on korrigeeritud selle rendilepinguga seotud ettemakstud või kogunenud rendimaksete summaga, mis on bilansis kajastatud 31. detsembri 2018 seisuga.

Kajastatud kasutusõiguse varad on seotud järgmiste varatüüpidega:

Tuhandetes eurodes	31. detsember 2018	1. jaanuar 2019	31. detsember 2019
Kinnisvara	0	30 529	54 330
Muud varad	0	164	52
Kasutusõiguse varad kokku	0	30 693	54 382

Arvestuspõhimõtete muudatus mõjutas järgmisi kirjeid 01. jaanuari 2019 bilansis (tuhandetes eurodes):

- ◆ materiaalsed põhivarad – suurenemine 30 693 tuhande euro võrra
- ◆ rendikohustised – suurenemine 33 207 tuhande euro võrra

Netomõju jaotamata kasumile 01. jaanuari 2019 seisuga väljendus 2 514 tuhande euro suuruse langusena.

Kontsern kajastas rendikulu lühiajalistelt rentidelt, väheväärtuslike varade rendilt ja muutuvatelt rendimaksetelt kokku 1 189 tuhande euro väärtuses 12 kuu perioodi jooksul, mis lõppes 31. detsembril 2019.

Pank kajastas edasilükkunud tulumaksu IFRS 16 esmasel rakendamisel varade kasutusõiguse ja rendikohustise netoerinevuselt.

Kohaldatud erandid

Kohaldades IFRS 16 esimest korda, on kontsern kasutanud järgmisi standardis lubatud erandeid:

- ◆ ühe diskontomäära kasutamine rendiportfellile, millel on sarnased omadused;
- ◆ kasutusrentide, mille järelejäänud rendiperiood on 01. jaanuari 2019 seisuga lühem kui 12 kuud, käsitlemine lühiajaliste rentidena;
- ◆ esmaste otsekulude mitteametustamine kasutusõiguse vara hindamisel; ja
- ◆ retrospektiivne vaade, nt rendiperioodi määramisel, kus leping hõlmab pikendamise või lõpetamise võimalust.

Kontsern rendib mitmeid kontoriruumi ning muid varasid (IT tehnika ja autod). Rendilepingud sõlmitakse tavaliselt fikseeritud 4- kuni 15-aastaseks perioodiks, kuid neil võivad olla all kirjeldatud pikendamisvõimalused. Renditingimused räägitakse läbi iga lepingu baasil ning need hõlmavad mitmesuguseid erinevaid tingimusi.

4. UUED STANDARDID, TÕLGENDUSED JA NENDE MUUDATUSED

Välja on antud uusi või muudetud standardeid ja tõlgendusi, mis muutuvad kontsernile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2020 või hilisematel perioodidel ja mida kontsern ei ole rakendanud ennetähtaegselt.

FINANTSARUANDLUSE KONTSEPTUAALSE RAAMISTIKU MUUDATUSED (VÄLJA ANTUD 29. MÄRTSIL 2018 JA RAKENDUB 1. JAANUARIL 2020 VÕI HILJEM ALGAVATELE ARUANDEPERIOODIDELE).

Muudetud kontseptuaalne raamistik sisaldab uut peatükki mõõtmise kohta, juhiseid finantstulemuse raporteerimise kohta, täiendatud mõisteid ja juhiseid (nt kohustise mõiste) ning selgitusi oluliste valdkondade rolli kohta finantsaruandluses, näiteks juhtkonna kätte usaldatud ressursside kasutamise hoolsus, konservatiivsus, mõõtmise ebakindlus. Kontsern hetkel hindab muudatuste mõju kontserni finantsaruannetele.

„OLULISUSE MÕISTE“ – IAS 1 JA IAS 8 MUUDATUSED (VÄLJA ANTUD 31. OKTOOBRI 2018 JA RAKENDUB 1. JAANUARIL 2020 VÕI HILJEM ALGAVATELE ARUANDEPERIOODIDELE).

Muudatused selgitavad olulisuse mõistet ning seda, kuidas mõistet rakendada, kaasates mõistesse need juhised, mis seni olid kirjas muudes standardites. Samuti on täiendatud mõistega kaasnevat selgitust. Muudatuste tulemusena on olulisuse mõiste kõikides IFRS standardites järjepidev. Info on oluline, kui selle avaldamata jätmise, valesti avaldamise või varjamise võib mõistlikult eeldades mõjutada otsuseid, mida ettevõtte üldotstarbeliste finantsaruannete peamised kasutajad nende aruannete põhjal teevad. Kontsern hetkel hindab muudatuste mõju kontserni finantsaruannetele.

Kontserni jaoks ei ole rohkem uusi või muudetud standardeid, mille rakendamine ei ole veel jõustunud ning mille mõju oleks kontsernile oluline.

IFRS 17 "KINDLUSTUSLEPINGUD" (VÄLJA ANTUD 18. MAIL 2017 JA RAKENDUB 1. JAANUARIL 2021 VÕI HILJEM ALGAVATELE ARUANDEPERIOODIDELE).

IFRS 17 asendab standardi IFRS 4, mis andis ettevõtetele võimaluse jätkata kindlustuslepingute kajastamist varasema praktika kohaselt. Selle tõttu oli investoritel raske võrrelda sarnaste kindlustusettevõtete finantstulemusi. IFRS 17 on standard, mis sätestab ühe põhimõtte kõikide kindlustuslepinguliikide kajastamiseks, sh. kindlustusandja poolt hoitavate edasikindlustuslepingute kajastamiseks. Standard nõuab kindlustuslepingute rühmade arvele võtmist ja mõõtmist (i) tuleviku rahavoogude (täitmisrahavoogude) nüüdisväärtuses, mida on korrigeeritud riskiga ja mis võtab arvesse kogu teadaoleva informatsiooni täitmisrahavoogude kohta kooskõlas jälgitava turuinformatsiooniga; millele on liidetud (kui tegu on kohustisega) või millest on lahutatud (kui tegu on varaga) (ii) summa, mis väljendab veel teenimata kasumit lepingute rühma osas (e. lepingulist teenuse marginaali). Kindlustusandjad kajastavad kasumi kindlustuslepingute rühmast kindlustuskatte pakkumise perioodi jooksul ning vastavalt sellele, kuidas nad riskist vabanevad. Kui lepingute rühm on või muutub kahjumlikuks, peab ettevõtte kajastama kahjumi kohaselt. Kontsern plaanib standardit rakendada väljastatud tegevusgarantiidele ning kontsern hindab muudatuste mõju kontserni finantsaruannetele.

5. ÜLDISED RISKIJUHTIMISPÕHIMÕTTED

Luminor Holding AS on Luminor Bank AS-i emaettevõtte, mis on Luminor Holding AS-i ainus äritegevus. Järgnevas jaotuses on esitatud teave üldiste Panga kui Luminor Holding AS-i ainsa tütaretevõtte üldiste riskijuhtimispõhimõtete kohta.

PEAMISED EESMÄRGID

Riskijuhtimise eesmärk Pangas on saavutada optimaalne tasakaal kahjumi riskide ja potentsiaalsete tulude vahel keskpikas ja pikas perspektiivis.

Panga riskijuhtimistegevus on korraldatud viisil, mis tagab riskide tõhusa ja efektiivse juhtimise ning dokumendis „Riskipoliitika ja -strateegia“ sätestatud põhimõtete ja nõuete täitmise.

Riskijuhtimise põhimõtted on järgmised:

- ◆ Riskide eest vastutamine: Panga iga valdkond vastutab oma tegevuses tekkivate riskide eest;
- ◆ Riskide tuvastamine, hindamine, otsuste tegemine, juhtimine ja aruandlus: kõik olulised positsioonid tuleb tuvastada, hinnata, juhtida ja neist teavitada õigeaegselt ja korrektselt;
- ◆ Pangal on konservatiivne üldine riskiprofiil ja võetakse ainult mõistlikke riske, mida on Luminoril võimalik tuvastada, hinnata ja jälgida;
- ◆ Pank kohustub mitte pakkuma tooteid või teenuseid või tegema muid tegevusi, kui esineb ebaeetilise käitumise risk, inimõiguste või töötajate õiguste rikkumine, korruptsioon või tõsine keskkonnakahju.

Pangal on finantsseisundi taastamise kava, mis vastab pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiivile, mille on vastu võtnud Euroopa Parlament. Kava kujutab endast riskijuhtimise vahendit ja tagab panga maksevõime taastamise tõsise stressiolukorra järel ilma ametivõimude või maksumaksjate toetuseta.

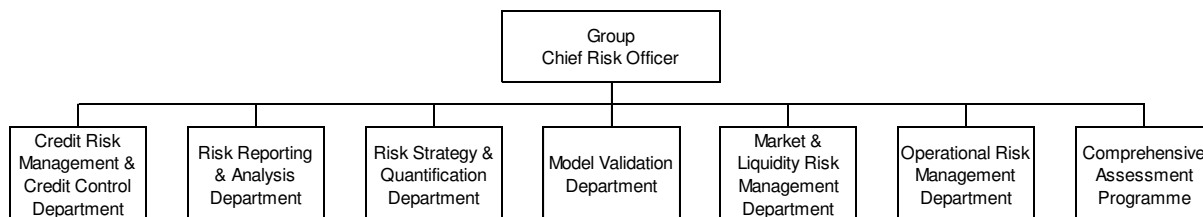
2020. aastal valmistub Luminor põhjalikuks hindamiseks, mis on osa kavandatud järelevalvetegevusest. Selle eesmärk on hinnata Panga varade kvaliteeti ja kapitali adekvaatsust piiriülese ühinemise järgselt 2019. aastal ja luua läbipaistev alus Euroopa Keskpanga (ECB) edasiseks otseseks ülevaatuseks. Hindamine koosneb kahest osast, kus varade kvaliteedi ülevaatus keskendub varade kvaliteedi hindamisele kindlaksmääratud kuupäeval (31. detsember 2019) ja stressitest hindab kapitali adekvaatsust makromajanduse ja finantskriiside stsenaariumite korral.

Luminori riskiisu on üldiselt madal.

Pank analüüsib, hindab, aktsepteerib ja juhib teda potentsiaalselt ohustavaid riske ning riskikombinatsioone. Kõige olulisemad Panka ohustavad riskid on krediidi-, turu-, likviidsus-, operatsiooni-, maine- ja vastavus- ning rahapesu risk (AML). Kontsentratsiooniriski hinnatakse osana krediidiriskist, muud tüüpi kontsentratsiooni riskid on hindamise kohaselt Panga jaoks vähem olulised. Tururisk hõlmab valuuta- ja intressiriski. Operatsioonirisk hõlmab samuti äritegevuse jätkumise ja IT stabiilsuse riske.

Riskijuhtimise korraldamisel Pangas on lähtutud põhimõttest, et vältida tuleb kõiki võimalikke huvide konflikte.

Riskjuhtimise funktsiooni organisatsiooniline struktuur 31. detsembri 2019 seisuga:

Suurima varalise riski – krediidiriski – kontrollimise eest vastutavad ühiselt krediidiriski juhtimise ja krediidikontrolli osakond, riskidest teavitamise ja analüüsi osakond, riskistrateegia ja kvantifitseerimise osakond ning mudeli valideerimise osakond. Operatsiooniriski juhtimise kontrollimise ja infoturbe eest Pangas vastutab operatsiooniriski juhtimise osakond. Turu- ja likviidsusriski osakonna ülesanded hõlmavad turu- ja likviidsusriski kontrollimist. Riskidivisjon on osa teisest kaitseliinist ja riskidivisjoni organisatsioonilised üksused alluvad otse kontserni riskijuhile.

Riskijuhtimise protsesse ja sisekontrolli tõhusust hindab siseauditi funktsioon (kolmas kaitseliin).

Sisekontrolli raamistik - organisatsiooniliste meetmete, toimingute ja sisekordade süsteem tagab tegevuse tulemuslikkuse ja tõhususe ning mõistliku äritegevuse, vastavuse õigusaktidega, riskide piisava hindamise, mõõtmise, monitoorimise, juhtimise ja maandamise kui ka finants- ja muu teabe usaldusväärsuse ja õigeaegse esitamise. Panga juhatus vastutab tõhusa kontrollisüsteemi loomise ja hoidmise eest Luminoris.

Juhatus ja/või nõukogu kinnitavad Panga riskijuhtimise raamistikku enim mõjutavad korrad ja strateegiad.

Riskikomitee nõustab nõukogu asutuse üldise tegeliku ja tulevase riskivalmiduse ja -strateegia teemal, aitab nõukogul kontrollida riskistrateegia rakendamist. Samuti analüüsib riskikomitee panga varade ja kohustiste struktuuri ning teeb optimaalse kapitalistruktuuri kohta ettepanekuid. Riskikomitee kaalub peamisi riskidega seotud protsesse ja teeb nende kohta nõukogule ettepanekuid.

Krediidikomitee on otsustusorgan, kes tegeleb konkreetsete krediidi juhtumitega ning aitab kaasa mõistliku ja ühetaolise krediidikultuuri arendamisele Pangas. Krediidikomitee annab soovitusi olulistele krediidi eeskirjadele.

KREDIIDIRISK

Krediidirisk on risk, et Pank võib kanda kahju seetõttu, et kliendid ei suuda täita oma finantskohustisi Panga vastu. Krediidirisk tekib peamiselt laenu tegevusest. Krediidirisk tekib bilansivälisest finantsinstrumentidest nagu laenukohustused, tagatised ja akreditiivid.

Krediidiriski juhtimise peamised elemendid on Luminor kontserni krediidipoliitika, äriühingute ja eraklientide krediidistrateegia. Nendes dokumentides toodud põhimõtete rakendamise praktilisi aspekte ja otsustusprotsesse reguleerivad äriühingute krediidijuhend ja eraklientide krediidijuhend.

Panga peamine eesmärk laenu tegevuses on omada laenu portfelli, mille kvaliteet ja koosseis tagavad nii lühiajalise kui ka pikaajalise kasumlikkuse. Eesmärk on see, et laenu portfelli krediidirisk varieeruks madalast kuni mõõdukani. Krediidikõlblikkuse hindamise aluseks peaks olema kliendi võime ja soov oma finantskohustusi täita. Laenu tagastamisega seotud rahavood klientide tegevusest peavad olema arusaadavad ja jätkusuutlikud.

Krediidiotsuseid teevad krediidikomitee ja volitatud isikud neile antud tegevusvolituste alusel, mida on riskiga korrigeeritud. Krediidikomitee otsus laenu andmise kohta peab olema ühehäälnine. Üksikisikute tegevusvolitused on personaalsed ja kompetentsipõhised. Järgitakse nelja silma põhimõtet. Teatud taset ületavad laenu kiidetakse lõplikult heaks koos sõltumatute laenuhalduritega. Väikeste krediitkaardi limiitide/tarbijakrediitide korral võib ühe silmapaari asendada hindamisega.

Panga juhtorganitele esitatakse regulaarseid aruandeid võetud krediidiriski taseme ja arengu suundumuste jälgimiseks.

Krediidiriski mõõtmine

(a) Laenud klientidele

Krediidiriski juhtimiseks analüüsitakse klienti põhjalikult enne talle laenu andmist ja jälgitakse teda pärast laenu väljamaksmist.

Riskimudelid on krediidi protsessi olulised osad ja Panga krediidiriski juhtimise vahendid. Pank mõõdab krediidiriski hindamismudelitega, mis näitavad maksejõuetuse tõenäosust (PD) ja riskiastet ning maksejõuetusest tingitud kahjumäära (LGD) ja maksejõuetuses oleva riskipositsiooni (EAD) parameetreid. Neid hindamismudeleid täiustatakse pidevalt varasemate krediidiriski andmete alusel ja nende usaldusväärsust testitakse.

Hindamismudeleid, mis näitavad maksejõuetuse tõenäosust (PD) ja riskiastet, kasutatakse vastaspoole maksejõuetuse riski hindamiseks, klientide ja riskipositsioonide Luminor kontserni laenupoliitikate vastavuse hindamiseks, õige otsustustasandi määramiseks ja regulaarse seireprotsessi raames järelkontrollide tegemise sageduse määramiseks. Hindamiseks kasutatakse kliendisegmendile ja toodetele omaseid hindamismudeleid, mida kohaldatakse homogeensetele kliendirühmadele:

- ◆ suurettevõtted,
- ◆ ettevõtted,
- ◆ väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted (VKEd),
- ◆ mikroettevõtted (nt väikesed ühe omanikuga ettevõtted),
- ◆ juriidiliste isikute kinnisvaraprojektid,
- ◆ eraisikust kliendid.

Kõik klientidele antud laenud liigitatakse hindamismudelite abil nende riski järgi iga kord, kui laenukohustust uuendatakse, või vähemalt kord aastas, kui ei ole otsustatud teisiti.

Eraisikutele antud laene hinnatakse krediidi standardite põhjal ja/või kasutades punktiarvestust otsuse tegemisel. Pärast laenude andmist hinnatakse klientide perioodiliselt staatust, kasutades käitumispõhist punktiarvestust.

Lisaks laenuotsuste tegemisele kasutatakse sisemiste riskimudelite väljundeid laenude hinnastamises, laenuportfelli kvaliteedi jälgimisel ja riskiaruandluses ning ka majandusliku kapitali (riskiga kaalutud kapitali, edaspidi: RAC) arvutamiseks. RACd kasutatakse strateegiliste kapitalipaigutuste tegemiseks, st laenugevuse strateegiliste segmentide määramiseks ning Panga kapitali planeerimiseks ja stressitestide tegemiseks.

Kui suurtele äriklientidele antakse laenu, siis hinnatakse ka laenu riskile kohandatud tulusust Panga jaoks nii üksiklaenu kui ka kliendi tasandil, st mõõdetakse riskiga korrigeeritud kapitali riskiga korrigeeritud tulusust (RAROC). Samasid RAC-põhise hinnastamise ja RAROC-põhise kasumlikkuse hindamise põhimõtteid kohaldatakse laenuportfelli teistele segmentidele standardiseeritud hinnastamisvahendite või reeglite kaudu. Kõigi kliendi- ja tootesegmentide riskipõhiseid laenude hinnastamise vahendeid jälgitakse regulaarselt ja vajaduse korral ka uuendatakse.

2019. aastal keskendus Pank väärtuse languse kvantifitseerimise meetodi edasisele täiustamisele vastavalt IFRS 9-le, mis sõltub suuresti sisemiste riskimudelite väljunditest, mida on kohandatud IFRS 9 eesmärkidele vastavaks.

Pank peab oma töötajate pädevuse suurendamist organisatsioonis tugeva krediidikultuuri loomise eelduseks. Seega osutab ta erilist tähelepanu laenugevuses osalevate töötajate sisekoolitusele, kus käsitletakse seda, kuidas kasutada hindamismudeleid, mõista riskiparameetreid ning kasutada riskipõhiseid hinnastamispõhimõtteid.

Panga sisemine toimivate klientide hindamise skaala ja väliste reitingute tabel on toodud allpool:

Reitinguklass	PD vahemik	Standard & Poor's /Fitch	Moody's	Investeeringis / spekulatiivne hinnang	Riskiaste
1.a	0.01 – 0.02 %	AAA – A+	Aaa – Aa1	Investeeringishinnang	Madal risk
1.b	0.02 – 0.04 %	AA – AA-	Aa2 – Aa3		
1.c	0.04 – 0.06 %	A+	A1		
1.d	0.06 – 0.08 %	A	A2		
1.e	0.08 – 0.10 %	A-	A3		
2.a	0.10 – 0.18 %	BBB+	Baa1		
2.b	0.18 – 0.25 %	BBB	Baa2		
3	0.25 – 0.50 %	BBB-	Baa3		
4	0.50 – 0.75 %	BB+	Ba1	Spekulatiivne hinnang	Mõõdukas risk
5	0.75 – 1.25 %	BB	Ba2		
6	1.25 – 2.00 %				
7	2.00 – 3.00 %	BB-	Ba3		
8	3.00 – 5.00 %	B+	B1		Kõrge risk
9	5.00 – 8.00 %	B	B2		
10.a	8.00 – 40.00 %	B-	B3		
10.b		CCC+	Caa1		
10.c		CCC ja madalam	Caa2 ja madalam		
10.d					

(b) Nõuded pankadelt ja teistelt krediidasutustelt

Pankade ja finantseerimisasutuste vastaspoole riski maandatakse, valides kvaliteetsed vastaspoolel enne limiitide kehtestamist ja monitoorides vastaspooli limiitide kehtestamise järgselt. Panga portfellis domineerivad investeerimisriskiga vastaspoolel või spekulatiivse riskitasemega riikides suure tähtsusega vastaspoolel. Vastaspooli, keda ükski suurem reitinguagentuur ei ole hinnanud, käsitletakse erandina.

Pangal on eraldiseisev finantsasutuste üksus, mis on peamine kompetentsikeskus ja tagab tervikliku ülevaate Panga riskipositsioonidest vastaspoolte ja riikide vahel. Üksus vastutab muu hulgas keskselt järgmise eest:

- ◆ vastaspoolte ja riikide analüüsimine, limiidi- ja reitingusoovituste ettevalmistamine;
- ◆ kvaliteetse vastaspoole portfelli hoidmine, sealhulgas panga- ja riigilimiitide iga-aastane ülevaatamine;
- ◆ järelkontroll ja portfelli jälgimine, sealhulgas varajase hoiatamise näitajad.

Kõik osapooled ja riigid, kus kehtivad limiidid, liigitatakse riskiklassi. Kui vastaspoole välisreiting ei ole kättesaadav, on Panga sisereitingu aluseks konservatiivne eksperthinnang, mis kajastab vastaspoole krediitdivõimet ja mis tuleneb makromajanduslikest teguritest ning vastaspoole enda maksejõulisuse ja likviidsuse teguritest koos kvalitatiivsete mitte-rahaliste kohandustega. Pankade ja riikide sisemine riskiklass ja maksejõuetuse tõenäosus (PD) põhineb reitinguagentuuride Moody's, Standard & Poor's ja Fitch saadaoleval riskiklassifikaatoril (vt käesoleva aruande jaotist "Laenud klientidele" eespool).

Kõik vastaspoolte ja riikide limiidid vaadatakse üle vähemalt kord aastas eesmärgiga hinnata vastaspoole krediitdivõimet, vaadata üle riskipositsioon ja olemasolevad limiidid ning nende kasutamine viimase 12 kuu jooksul. Välisreitinguta vastaspooltel on alati individuaalne hinnang.

Kõiki välisreitinguga vastaspooli ja riike jälgitakse kvartaalselt, keskendudes väliste reitinguagentuuride võetud reitingumeetmetele. Väliselt reitinguta panku jälgitakse, pöörates erilist tähelepanu omandimuutustele, finantsseisundi ja muu asjakohase teabe ning signaalide hindamisele, mis võivad mõjutada panga krediitdivõimet. Varajase hoiatussignaali jälgimine, mis võib potentsiaalselt näidata olulist muutust vastaspoole krediitrisks, on osapoolte regulaarse jälgimise oluline osa.

(c) Võlakirjad

Pangal oli 2019. aasta lõpus 223.8 miljoni euro väärtuses võlakirju võrreldes 141.7 miljoni euroga 2018. aasta lõpus. Nendest instrumentidest tulenevat krediidiriski peetakse ebaoluliseks. Enamik neist võlakirjadest on välja antud Leedu ja Läti valitsuste poolt. Ülejäänud osa koosneb rahvusvahelistest võlakirjadest, mis on tagatud Prantsusmaa, Belgia ja Luksemburgi valitsuste poolt, mida käsitletakse 1. taseme varadena likviidsuskattekindluse (Liquidity Coverage Ratio-LCR) arvutuse kohaselt, ning vähesel määral Leedu ja Eesti ettevõtete võlakirjadest. Kogu portfelli keskmine kaalutud kestus on umbes 3.1 aastat võrreldes 1.4 aastaga 2018. aasta lõpus. Võlakirjade investeeringuid tehakse kooskõlas Luminori juhatuse ja nõukogu seatud piirmääradega, mille kasutamist jälgitakse igapäevaselt.

Riskiliimi kontrollimise ja maandamise põhimõtted**Kontsentratsioonirisk**

Pank juhib, piirab ja kontrollib krediidiriski kontsentratsiooni, eriti seoses üksikute vastaspoolte ja vastaspoolte rühmade ning majandussektoritega.

Panga laenuportfelli tooted, mis kannavad krediidiriski on mitmekesised ja koosnevad laenudest nii üksiklaenajatele kui ka liimidiirgruppidele. Äriklientidele kõikide liimitide määramisel on lähtutud konsolideeritud laenuportfelist. Laenude absoluutne regulatiivne piirmäär vastavalt kapitalinõuete määrusele (CRR) ei tohi ületada 25% aktsepteeritavast kapitalist. Luminori-sisene seisukoht on, et ühe laenuvõtja või omavahel seotud laenuvõtjate riskipositsioon peab olema väiksem kui 10% aktsepteeritavast kapitalist (suurte riskipositsioonide piirmäär). Samas on kõige väiksema riskiga laenuvõtja suhtes lubatud kasutada erandeid.

	Aktsepteeritav kapital, mEUR	Kõrge riskipositsioon, mEUR	Regulatiivne laenupiirang, mEUR
Pank	1 572	157.2	393.0

Majandussektoritele laenamise kontsentratsiooniriski käsitletakse olulise riskina ning seda jälgitakse ja kontrollitakse põhjalikult. Kooskõlas regulatiivsete nõuetega, mille kohaselt tuleb piirata ühele laenuvõtjale või ühendatud laenuvõtjate rühmale suurte laenude andmist, rakendab Pank majandussektorite suhtes piiranguid. 2019. aasta ja 2018. aasta lõpu seisuga oli Panga laenuportfell majandussektorite kaupa hästi hajutatud ja ühtegi kehtestatud liimi ei rikutud.

Majandussektor	Limiit Q4 2019* (% laenudest ettevõtetele)	Tegelik Q4 2019*
Kinnisvara sektori limiit,	30%	22.3%
sh. Kinnisvara sektori limiit pooleliolevatele projektidele	10%	2.6%
Ehitussektori limiit	10%	5.4%
Jaekaubandus	20%	3.5%
Hulgimüük	20%	15.9%
Toiduaine tööstus	20%	2.3%
Puidu- ja metallitööstus	20%	5.2%
Muu tootmine	20%	4.6%
Muud sektorid	20%	<10%

* Samu liimite kasutati kogu aruandeperioodi jooksul ning neid ei ületatud kordagi.

Geograafilise kontsentratsiooni riski ei peeta Panga äritegevuses oluliseks, kuna järgitakse kohalikele (Eesti, Läti, Leedu) klientidele keskendumise põhimõtet.

Panga tegevus riskikontsentratsioonide valdkonnas on määratletud juriidiliste üksuste krediidistrateegias.

(b) Tagatis

Jätkusuutlik võla teenindamise võime on laenuprotsessi võtmeelement, mida ei tohiks panditud tagatise meede asendada.

Pank maandab krediidiriski läbi tagatiste. Pank peab laenude ja ettemaksete suhtes kõige vastuvõetavamaks järgmist tüüpi tagatise:

- ◆ Kinnisvarale (peamiselt eluasemetele ja ärikinnisvarale) seatud hüpoteek;
- ◆ Ärivarad (seadmed, varud, sõidukid);
- ◆ Garantiid;
- ◆ Finantsinstrumentide (võlakirjad, aktsiad, sularaha) omandiõigused.

Tagatise tüübi määramisel arvestatakse laenude lõpptähtaegu. Pikaajaline finantseerimine ja äriklientidele laenamine on tavaliselt tagatud. Pikaajalised laenud tagatakse eelistatavalt pikaajalise kinnisvaraga. Lisateave tagatiste, nende väärtuse hindamise ja väärtuste regulaarse ülevaatamise kohta on toodud aruande seksioonis "Teave laenude tagatiste kohta".

Eraisikutele antavad uuenevad laenud ja tarbimislaenud on tavaliselt tagatiseta. Võlakirjad, riigi võlakirjad ja muud vastavad võlakirjad on üldiselt tagatiseta. Krediidikahju vähendamiseks võib Pank vastaspoolelt lisatagatist nõuda, kui täheldatakse väärtuse languse märke.

Kapitalirendi nõuete puhul jääb rendileandja renditud eseme omanikuks. Seega, kui klient jätab oma kohustused täitmata, on rendileandjal võimalik kontroll omandada.

Tagatise hindamine

Õiglane väärtus: Elamukinnisvara tagatiste statistiline ümberhindamine (indekseerimine) toimub Eestis kvartaalselt ja Lätis ja Leedus kord aastas ning hõlmab elamuid, kortereid ja elamumaa krunte, mis on panditud eraisikute igat tüüpi krediitoodete jaoks.

Kogu Pangale panditud või liisitud vara (välja arvatud hoiused, Luminori fondid, riigi/omavalitsuste emiteeritud väärtpaberid ja kohustused) tuleb hinnata vähemalt kord aastas. Erandid võib heaks kiita lõpliku otsustusõigusega organ ja alati tuleks anda asjakohane põhjendus.

(c) Tuletisinstrumentid

Tuletisinstrumentid, sealhulgas välisvaluutalepingud, intressimäära vahetuslepingud ja optsioonid, kaubavahetuslepingud, mis võetakse algselt arvele ja mida kajastatakse edaspidi nende õiglases väärtuses. Need hinnatakse vähemalt kord kuus ümber. Õiglane väärtus tuletatakse noteeritud turuhindadest ja diskonteeritavatest rahavoogudest, nagu on asjakohane, kuid ka kolmandatelt osapooltelt. Kõiki tuletisinstrumente kirjendatakse varadena, kui nende õiglane väärtus on positiivne, ja kohustistena, kui nende õiglane väärtus on negatiivne.

Klientidega sõlmitakse tagatislepingud. Krediidiliinid antakse tavaliselt selleks, et nende finantsinstrumentide krediidiriski juhtida. Sularaha sissemakseid või väärtpabereid kasutatakse vahel samuti tagatisena. Tuletisinstrumente kasutatakse tavapärastest pangatoimingutest ja klientidega tehtavatest tuletistehingutest tuleneva tururiski maandamiseks.

Panga krediidirisk esindab tuletislepingute asendamise võimalikku maksumust juhul, kui vastaspoolel oma kohustusi ei täida. Võetud krediidiriski taseme kontrollimiseks hindab Pank vastaspooli. Vastaspoole krediidiriski juhitakse ennekõike iga vastaspoolega seotud riskipositsiooni piiramise, positsioonide regulaarse hindamise ja nende tagamise teel.

(d) Krediidikohustused

Muud Panga krediidikohustused on garantiid, akreditiivid ja laenukohustused, mis teevad Panga samasuguse krediidiriski poolt haavatavaks nagu laenud. Nende instrumentide peamine eesmärk on tagada, et vahendid on kliendile nõuetekohaselt kättesaadavad. Eelnimetatud kohustused on tagatud pangakontol olevate vahendite, materiaalse vara (eelistatavalt kinnisvara) või muude tagatistega, nagu kolmandate isikute garantiid. Laenu pikendamise kohustusest tuleneva krediidiriskiga seoses on Pank kahju eest kaitsmata kohustused kogusumma ulatuses. Samas on tõenäoline kahjusumma väiksem kui kasutamata kulu kohustuste kogusumma, kuna laenu pikendamise kohustused sõltuvad enamasti kliendi võimest juba võetud laenud tagasi maksta.

Väärtuse languse kajastamise põhimõtted

Pank kajastab krediikahjumiteid vastavalt IFRS 9 nõuetele. Standard rakendab tulevikku suunatud eeldatavate krediikahjumite (ECL) meetodit.

(a) Üldised eeldatava krediikahju hindamise põhimõtted

Järgitakse kolme faasi mudelit:

- ◆ 1. faas – portfelli osa, milles ei ole toimunud krediikvaliteedi olulist halvenemist alates selle esmasest kajastamisest (või krediidiriski positsioon on madal) ja finantsinstrumenti ei peeta krediikahjumiga instrumendiks (maksejõuetuks);
- ◆ 2. faas – portfelli osa, milles on toimunud krediikvaliteedi oluline halvenemine alates selle esmasest kajastamisest, mida kinnitab SICRI näitaja ehk krediidiriski oluline suurenemine, ja finantsinstrumenti ei peeta krediikahjumiga instrumendiks;
- ◆ 3. faas – krediikahjumiga osa portfellist. Kontsern võrdustab kohustuste täitmata jätmise ja krediikvaliteedi halvenemise definitsioonid selliselt, et kõiki maksejõuetuses olevaid nõudeid käsitletakse krediikahjumiga nõuetena ja kõiki krediikahjumiga nõudeid käsitletakse maksejõuetuses olevate nõuetena. Selle käsituse aluseks on asjaolu, et Panga kasutatav maksejõuetuse definitsioon katab kõik standardis IFRS 9 toodud juhud kui võimalikud tõendid selle kohta, et finantsinstrumendi krediikvaliteet on halvenenud, ning Panga käsitluses on kõigil sellistel sündmustel negatiivne mõju instrumendi eeldatavale tulevasele rahavoole.

Lisakategooria on finantsvarad, mis osteti või mis tekkisid kui krediikahjumitega varad (POCI finantsvarad). POCI finantsvaradele kohaldatav klassifikatsioon ei muutu, st kord POCI finantsvaradena klassifitseeritud varad jäävad sellesse faasi, kuni nende kajastamine bilansis lõpetatakse. POCI klassifikatsioon määratakse finantsinstrumendi tasandil.

Pank kohaldab madala krediidiriski erandit järgmistele riskipositsiooni klassidele:

- ◆ keskvalitsused,
- ◆ keskpang,
- ◆ piirkonnavalitsused,
- ◆ kohalikud omavalitsused ja
- ◆ asutused.

Vastaspoolel peab olema investimisjärgu krediidireiting (vaata täpsemalt sektsiooni "Laenu klientidele" ülal).

1. faasi finantsvarade kahjumite allahindlused on võrdsed 12-kuu krediikahjumiga (ECL), 2. ja 3. faasi finantsinstrumentide puhul arvutatakse kehtivusaja ECL.

Ostetud või algselt hinnatud krediikahjumiga (POCI) finantsvarade puhul hinnatakse ECL kehtivusaja horisondil kuni tähtaja lõpuni. Esialgsel arvele võtmisel eeldatavat kahjumit nimetatakse esialgseks väärtuse languseks. Järgnevatel perioodidel kajastatakse kehtivusaja eeldatavates krediikahjumites ainult kumulatiivseid muutusi alates esmasest kajastamisest.

(b) Maksejõuetuse määratlus

Pank käsitleb maksejõuetusena olukorda, kus eksisteerib üks või mõlemad järgmistest maksejõuetuse näitajatest:

- ◆ Kliendil on ületanud Panga ees oleva mistahes varalise kohustuse maksetähtpäeva enam kui 90 päeva (olulisuse piirmäär ei kohaldata);
- ◆ On ebatõenäoline, et klient tasub oma võlgnevuse Pangale.

Maksejõuetus kajastatakse pangas siis, kui maksete tegemisega on üle seitsme päeva viivitatud.

Ebatõenäoliselt laekuvate maksete identifitseerimiseks arvestatakse järgmisi elemente, mida peetakse ebatõenäoliselt laekuva makse näitajateks:

- ◆ Krediidikohustuse erakorraline ümberstruktureerimine (makseraskuste tõttu restruktureerimine põhjustab viivisnõude FINREPi juhendi kohaselt);
- ◆ Spetsiifilise krediidiriskiga korrigeerimise kajastamine riskipositsiooni krediikvaliteedi olulise halvenemise tõttu;
- ◆ Luminor müüb krediidikohustuse krediidiga seotud olulise majandusliku kahjuga;

- ◆ Kliendi pankrot või sarnane kaitse;
- ◆ Finantsvara jaoks atraktiivse turu kadumine kliendi rahaliste raskuste tõttu;
- ◆ Krediidipettus;
- ◆ Maksejõuetust näitav välisreiting;
- ◆ Kliendi suured rahalised raskused (olemasolevad või eeldatavad), st olulised makseraskused.

Maksejõuetus kajastatakse kliendi tasandil.

Maksejõuetuses mitteolevat staatust ei ole võimalik tagasi saada enne kolme kuu möödumist, kui kõik maksejõuetuse näitajad on kadunud. Selle kolmekuulise katseaja jooksul peab klient tagama maksete õigeaegse tasumise. Katseaja üldreegli juures on erandiks erakorraline ümberstruktureerimine, mille korral peab mööduma üks aasta ümberstruktureerimise meetmete võtmise hetkest ja hetkest, mil leitakse, et klient on võimeline ümberstruktureerimise järgseid tingimusi täitma. See käsitus vastab FINREPi juhendi nõuetele, mis käsitlevad selliste viivisnõuete lahendamist, mille suhtes rakendatakse makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmeid.

(c) Krediidiriski märkimisväärtuse suurenemine

Üldiselt leitakse, et finantsvaraga seotud krediidirisk võib märkimisväärselt suureneda, kui pärast finantsinstrumendi esmast kajastamist tuvastatakse vähemalt üks järgmistest SICRi näitajatest, mis ei eksisteerinud selle tekkimise ajal:

- ◆ Eluea maksejõuetuse tõenäosuse oluline kasv – eluea maksejõuetuse tekkida võiva maksejõuetuse tõenäosuse oluline kasv alates kajastamisest kuni aruandekuupäevani (samal ajal 2.5 korda ja 0.6 protsendipunkti),
- ◆ Riskiaste 9 või 10 – riskiaste aruandekuupäeva seisuga on 9 või 10,
- ◆ maksetähtpäeva on ületatud enam kui 30 päeva – tähtpäeva on ületatud enam kui 30 päeva aruandekuupäeva seisuga,
- ◆ nõuetekohaselt teenindatav makseraskuste tõttu leevendatud tingimustega nõue – nõuetekohaselt teenindatav makseraskuste tõttu leevendatud tingimustega nõue aruandekuupäeva seisuga (makseraskused ei põhjusta viivisnõudeid) FINREPi aruandlusnõuete juhendi kohaselt,
- ◆ pideva järelvalve all kliendid – aruandekuupäeva seisuga musta nimekirja kantud.

2019. aastal võttis Pank kasutusele eluaegsete PD-de kasutamise varem rakendatud lihtsustatud meetodi asemel, kui SICRi tuvastamiseks kasutati tulevikku suunatud 12-kuulisi PDsid; see hinnang annab erapooletumaid tulemusi.

Kõiki SICRi näitajaid kajastatakse finantsinstrumendi tasandil, et jälgida finantsinstrumendiga seotud krediidiriskis selle esmase kajastamise kuupäevast alates toimunud muutusi, isegi kui mõned neist viitavad kliendi omadustele.

(d) 12 kuu ja eluea eeldatav krediidikahjum

Väärtuse languse grupipõhine hindamine tehakse kõigi finantsinstrumentide suhtes, mis ei ole aruandluskupäeva seisuga viivises, st mida klassifitseeritakse 1. või 2. faasi instrumentidena või mis ei ole maksejõuetuses POCI varad.

Eeldatavat kahju arvestatakse kui tõenäosusega kaalutud keskmisi kahjusid, mida eeldatakse erinevates makromajanduslikes stsenaariumides. Eeldatav kahju konkreetsetes makromajanduslikus stsenaariumis arvutatakse ajahetke maksejõuetuse tõenäosuse (PIT PD), ajahetke maksejõuetusest tingitud kahjumäära (PIT LGD), maksejõuetuses oleva riskipositsiooni (EAD) ja kumulatiivse ettemaksemäära korrutisena, mis diskonteeritakse kehtiva intressimääraga.

- ◆ PIT PD-l põhinev makromajanduslik stsenaarium on tõenäosus, et kohustusi täitvad positsioonid jäävad mingi perioodi jooksul viivitusse, eeldusel, et see on vastava perioodi alguseni alles jäänud. PIT PD meetodit kohaldatakse kõigi finantsinstrumentide suhtes, mille jaoks on olemas sisemised hindamismudelid.
- ◆ PIT LGD-l põhinev makromajanduslik stsenaarium on positsiooni eeldatav osakaal, mis rikkumise korral jäädavalt kaduma läheks. PIT LGD kõverate hindamiseks kasutatakse PDst sõltuvat mudelit, milles LGD hinnangud sõltuvad prognoositud ajahetke PDst.
- ◆ EAD on maksejõuetuses olevate aluspositsioonide parameeter, mis esindab konkreetse laenu kogupositsiooni viivituse korral. Osamaksetega toodete (st lepinguliste maksegraafikutega toodete) korral kujundatakse EAD perioodi struktuur lepingulise amortisatsiooni teel. Vaba tagasimaksega toodete (st krediidiliinide, krediitkaartide või arvelduskrediidi) korral kasutatakse EAD perioodi struktuuri hindamiseks limiidi kasutamise meetodit. Standardsete bilansiväliste riskipositsioonide (garantiide ja akreditiivide) puhul määratakse kindlaks ümberhindamistegurid, et kajastada eeldatavatest bilansivälistest riskipositsioonidest tulenevaid summasid maksejõuetuse tekkimise kuupäeva seisuga.
- ◆ Kumulatiivne ettemaksemäär kirjeldab kumulatiivset tõenäosust, et kogu positsioon tagastatakse enne tähtaega (st

suletakse enne selle lõpptähtaega) analüüsitud perioodi lõppemisele eelnevatel perioodidel. Kumulatiivne ettemaksemäär on piiratud nende portfelli ulatusega, mille ennetähtaegse tagastamise suhtes ei rakendata PD mudelit.

- ◆ Diskontomäär määratakse sõltub finantsinstrumendi tüübist ja lepingulise maksegraafiku olemasolust. Laenude suhtes, millel on lepinguline maksegraafik, rakendatakse diskontomäärana sisemist intressimäära (EIR) või hinnangulist intressimäära (st nominaalmäära). Lepingulise maksegraafikuta positsioonide korral, mis sisaldavad nii finantsvara kui ka bilansivälisest kirjet (nt krediidiilid, krediitkaardid), rakendatakse EIRi parimat võimalikku asendajat. Lepingulise maksegraafikuta positsioonide korral, mis esindavad bilansiväliseid tooteid (garantiid, akreditiivid), rakendatakse positsiooniga seotud lepingulist määra ja kui seda ei ole, siis vastavat turumäära.

PIT PD kõverad, PIT LGD kõverad ja EAD kõverad hinnatakse kõigi kuude kohta kuni tehingu lõpptähtajani. Kui vahend klassifitseeritakse 1. faasi, on eeldatavad kahjumid hinnanguliselt kuni 12 kuud. Kui vahend liigitatakse 2. faasi, hinnatakse eeldatavat kahjumi perioodi kuni tehingu lõpptähtajani.

PD ja LGD kõverate hindamisel võetakse arvesse tulevikku suunatud makromajanduslikku teavet. Nende riskiparameetrite hindamise metoodika hõlmab riskiparameetrite ja makromajanduslike muutujate seose modelleerimist. Luminori makroökonoomistid koostavad makromajanduslike muutujate prognoosid kolme järgneva aasta stsenaariumites koos stsenaariumide tõenäosusega, arvestatakse kolme makromajanduslikku stsenaariumi: baas-/realistlik, optimistlik ja pessimistlik stsenaarium (suurim tõenäosuskaal baas-/realistlikul stsenaariumil). Oodatavate kahjude hindamiseks ette nähtud makromajanduslikud stsenaariumid on kooskõlas krediidiriski stressitestimise protsessis kasutatavate stsenaariumitega.

Eraisikute segmendi modelleerimisse on kaasatud kolm makromajanduslikku muutujat - reaalse SKP aastane muutus, töötuse määr ja eluasemehinna aastane muutus - ja juriidiliste isikute segmendi puhul on kaasatud neist kaks - reaalse SKP aastane muutus koos töötuse määraga. Eesti, Läti ja Leedu jaoks koostatakse eraldi makromajanduslike muutujate prognoosid. Makromajanduslike muutujate prognoosid koostatakse ja rakendatakse filiaalidele, sõltumata klientide elukohast. Järgnevates tabelites on esitatud makromajandusliku modelleerimise parameetrid 31. detsembril 2019 ja 31. detsembril 2018. Makromajanduslike muutujate prognoosid 2019. aastaks olid koostatud Luminori ökonoomistide poolt 2019 kolmanda kvartali lõpus projekteerides tulemusi ja eeldusi kolmeaastasele perioodile. Alates neljandast aastast eeldatakse, et riskiparameetrid (PD ja LGD) lähenevad nende pikaajalistele keskmistele tasemetele.

2019

Eesti

Makroökonoomilised muutujad	Optimistlik stsenaarium			Baasstsenaarium (realistlik)			Pessimistlik stsenaarium		
	2020Q3	2021Q3	2022Q3	2020Q3	2021Q3	2022Q3	2020Q3	2021Q3	2022Q3
Stsenaariumi tõenäosus, %	30%			60%			10%		
Reaalse SKP aastane muutus, %	4.2	3.5	3.2	2.7	2.3	2.1	-3.1	-1.1	2.0
Töötuse määr, %	5.0	4.9	4.8	5.7	6.1	6.2	11.0	10.7	10.0
Elamukinnisvara hinna aastane muutus, %	9.0	7.2	5.8	4.1	3.2	3.1	-16.5	-8.6	1.4

Läti

Makroökonomilised muutujad	Optimistlik stsenaarium			Baasstsenaarium (realistlik)			Pessimistlik stsenaarium		
	2020Q3	2021Q3	2022Q3	2020Q3	2021Q3	2022Q3	2020Q3	2021Q3	2022Q3
Stsenaariumi tõenäosus, %	30%			60%			10%		
Reaalse SKP aastane muutus, %	3.4	4.1	4.7	1.9	3.0	4.2	-3.0	-0.6	3.2
Töötuse määr, %	5.7	5.2	4.7	6.2	5.9	5.4	9.4	10.3	9.6
Elamukinnisvara hinna aastane muutus, %	7.0	8.0	8.0	4.0	5.0	6.0	-7.0	-4.0	-1.0

Leedu

Makroökonomilised muutujad	Optimistlik stsenaarium			Baasstsenaarium (realistlik)			Pessimistlik stsenaarium		
	2020Q3	2021Q3	2022Q3	2020Q3	2021Q3	2022Q3	2020Q3	2021Q3	2022Q3
Stsenaariumi tõenäosus, %	30%			60%			10%		
Reaalse SKP aastane muutus, %	4.2	3.8	4.0	2.8	2.4	2.5	-2.0	-1.6	1.0
Töötuse määr, %	6.2	5.8	5.5	6.5	6.7	6.8	8.8	10.2	9.5
Elamukinnisvara hinna aastane muutus, %	9.0	6.0	6.0	5	3	3	-8.0	-2.0	4.0

2018

Eesti

Makroökonomilised muutujad	Optimistlik stsenaarium			Baasstsenaarium (realistlik)			Pessimistlik stsenaarium		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Stsenaariumi tõenäosus, %	30%			60%			10%		
Reaalse SKP aastane muutus, %	4.7	4.1	3.5	3.2	2.7	2.5	-1.5	-0.7	2.3
Töötuse määr, %	5.5	5.5	5.4	6.3	6.5	6.7	9.4	10.1	11.0
Elamukinnisvara hinna aastane muutus, %	8.7	7.0	6.0	5.5	4.3	3.0	-11.0	-5.0	0.0

Läti

Makroökonomilised muutujad	Optimistlik stsenaarium			Baasstsenaarium (realistlik)			Pessimistlik stsenaarium		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Stsenaariumi tõenäosus, %	30%			60%			10%		
Reaalse SKP aastane muutus, %	4.8	4.2	4.2	3.6	3.2	3.0	-0.8	-0.9	2.1
Töötuse määr, %	6.3	5.8	5.5	6.7	6.3	6.1	8.4	9.8	10.0
Elamukinnisvara hinna aastane muutus, %	8.0	8.0	7.0	6.0	5.0	5.0	-7.0	-4.0	1.0

Leedu

Makroökonomilised muutujad	Optimistlik stsenaarium			Baasstsenaarium (realistlik)			Pessimistlik stsenaarium		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Stsenaariumi tõenäosus, %	20%			70%			10%		
Reaalse SKP aastane muutus, %	4.5	4.0	4.0	3.0	2.5	2.5	-1.0	-0.5	1.5
Töötuse määr, %	5.8	5.4	5.0	6.2	5.9	5.9	8.5	9.5	9.0
Elamukinnisvara hinna aastane muutus, %	7.0	6.0	5.0	4.0	3.0	2.0	-8.0	0.0	2.0

Kõikide oluliste positsioonide puhul tehakse järelkontrole. Hindamise regulaarsus ja detailsus põhinevad positsiooni riskiastmel ja suurusel. Järelkontrolli eesmärk on 1) tuvastada olukorra halvenemine ja asuda varakult Panga positsiooni parandama ning 2) tuvastada „tõenäoliselt ei maksa“ kriteeriumide esinemine. Krediidikahjumitega positsioonid, mis ületavad olulisuse piirmäära ja millega seoses on esinenud kahjujuhtumeid, vaadatakse üle kord kvartalis või sagedamini, kui asjaolud seda nõuavad. Hindamist ajakohastatakse juhul, kui rahavoogudes toimuvad olulised muutused; muudel juhtudel tehakse seda vähemalt kord aastas.

Olulistena klassifitseeritavate 3. faasi riskipositsioonide (või maksejõuetuses POCI varade) puhul hindab Pank väärtuse languse summat individuaalselt (individuaalne hindamine), kasutades selleks diskonteeritud rahavoogude (DCF) meetodit, kus arvestatakse nii tulevase rahavoogusid kliendi tegevusest kui ka rahavooge tagatisest. Reeglina kasutatakse ka teist teatud tõenäosusega stsenaariumi, milleks on põhistsenaarium ja riskistsenaarium. Erandjuhtudel võib kasutada ühte stsenaariumit. Asjaolud, mille korral võib ainult ühte stsenaariumi kasutada, on sissenõudmismenetlus.

3. faasi riskipositsioonide (või maksejõuetusega POCI varade) puhul, mis liigitatakse ebaolulisteks, hindab Pank vara väärtuse languse summat kollektiivselt (kollektiivne hinnang). Väärtuse languse arvutamisel rakendatakse tagatiseta osa jaoks kogumäära. Panga poolt eristatud kolme homogeense kogumi suhtes rakendatakse erinevaid koondtasusid:

- ◆ hüpoteeklaenud ja eraisikutele antavad eraisikute laenud,
- ◆ tarbimislaenud ja muud eraisikutele antavad laenud (sealhulgas liising),
- ◆ laenud juriidilistele isikutele.

2019. aastal muutis Pank oma allahindamise eesmärgil kasutatava tagatiseta osa arvutamise meetodit, kehtestades tagatise väärtuse ülempiiri riskipositsiooni summale ja seeläbi välistades olukorrad, kus liigselt tagatud laenud on osaliselt tagatud ja tulemuseks on nullallahindlus. Lisateavet leiate käesoleva aruande jaotisest „Teave laenude tagatiste kohta“.

(e) Sensitiivsusanalüüs**Eesti:**

Järgmises tabelis on toodud SICRI PD piirmäärade muutmise mõju 31. detsembri 2019. aasta ECLi eraldisele. ECLi suurenemised (positiivsed summad) esindavad suuremaid allahindluse eraldisi kui need, mida kajastatakse.

ECL mõju (tuhandetes eurodes)

Kohaldatud tegelik absoluutne piirmäär	Kohaldatud tegelik suhteline piirmäär	Muutus absoluutses piirmääras	Muutus suhtelises piirmääras	Madalamad piirmäärad	Kõrgemad piirmäärad
2.5	0.006	-/+ 20%	-/+ 12bps	1 432	-48

Eesti portfelli 1.faaasi laenude praegused eluea PD-d on keskmiselt kõrgemad kui esialgsed eluea PD-d, seega madalamad piirmäärad tooksid kaasa rohkem 2.faaasi finantsinstrumente ja suurema ECL-i summa.

Järgmises tabelis on toodud pessimistliku ja optimistliku stsenaariumi tõenäosuse muutmise mõju 31. detsembri 2019. aasta ECLi allahindlusele. ECLi suurenemised (positiivsed summad) esindavad suuremaid allahindluse eraldisi kui need, mida kajastatakse.

ECL mõju (tuhandetes eurodes)

Kohaldatud pessimistliku stsenaariumi tõenäosus	Kohaldatud optimistliku stsenaariumi tõenäosus	Muutus pessimistliku stsenaariumi tõenäosuses	Muutus optimistliku stsenaariumi tõenäosuses	Väiksem pessimistliku stsenaariumi tõenäosus	Suurem pessimistliku stsenaariumi tõenäosus
0.1	0.3	-/+ 200bps	+/- 200bps	-2	8

Läti:

Järgmises tabelis on toodud SICRI PD piirmäärade muutmise mõju 31. detsembri 2019. aasta ECLi eraldisele. ECLi suurenemised (positiivsed summad) esindavad suuremaid allahindluse eraldisi kui need, mida kajastatakse.

ECL mõju (tuhandetes eurodes)

Kohaldatud tegelik absoluutne piirmäär	Kohaldatud tegelik suhteline piirmäär	Muutus absoluutses piirmääras	Muutus suhtelises piirmääras	Madalamad piirmäärad	Kõrgemad piirmäärad
2.5	0.006	-/+ 20%	-/+ 12bps	76	-22

Järgmises tabelis on toodud pessimistliku ja optimistliku stsenaariumi tõenäosuse muutmise mõju 31. detsembri 2019. aasta ECLi allahindlusele. ECLi suurenemised (positiivsed summad) esindavad suuremaid allahindluse eraldisi kui need, mida kajastatakse.

ECL mõju (tuhandetes eurodes)

Kohaldatud pessimistliku stsenaariumi tõenäosus	Kohaldatud optimistliku stsenaariumi tõenäosus	Muutus pessimistliku stsenaariumi tõenäosuses	Muutus optimistliku stsenaariumi tõenäosuses	Väiksem pessimistliku stsenaariumi tõenäosus	Suurem pessimistliku stsenaariumi tõenäosus
0.1	0.3	-/+ 200bps	+/- 200bps	-67	66

Leedu:

Järgmises tabelis on toodud SICRI PD piirmäärade muutmise mõju 31. detsembri 2019. aasta ECLi eraldisele. ECLi suurenemised (positiivsed summad) esindavad suuremaid allahindluse eraldisi kui need, mida kajastatakse.

ECL mõju (tuhandetes eurodes)

Kohaldatud tegelik absoluutne piirmäär	Kohaldatud tegelik suhteline piirmäär	Muutus absoluutses piirmääras	Muutus suhtelises piirmääras	Madalamad piirmäärad	Kõrgemad piirmäärad
2.5	0.006	-/+ 20%	-/+ 12bps	271	-188

Järgmises tabelis on toodud pessimistliku ja optimistliku stsenaariumi tõenäosuse muutmise mõju 31. detsembri 2019. aasta ECLi allahindlusele. ECLi suurenemised (positiivsed summad) esindavad suuremaid allahindluse eraldisi kui need, mida kajastatakse.

ECL mõju (tuhandetes eurodes)

Kohaldatud pessimistliku stsenaariumi tõenäosus	Kohaldatud optimistliku stsenaariumi tõenäosus	Muutus pessimistliku stsenaariumi tõenäosuses	Muutus optimistliku stsenaariumi tõenäosuses	Väiksem pessimistliku stsenaariumi tõenäosus	Suurem pessimistliku stsenaariumi tõenäosus
0.1	0.3	-/+ 200bps	+/- 200bps	-5	9

Luminor Pank:

Järgmises tabelis on toodud SICRI PD piirmäärade muutmise mõju 31. detsembri 2019. aasta ECLi eraldisele. ECLi suurenemised (positiivsed summad) esindavad suuremaid allahindluse eraldisi kui need, mida kajastatakse.

ECL mõju (tuhandetes eurodes)

Kohaldatud tegelik absoluutne piirmäär	Kohaldatud tegelik suhteline piirmäär	Muutus absoluutses piirmääras	Muutus suhtelises piirmääras	Madalamad piirmäärad	Kõrgemad piirmäärad
2.5	0.006	-/+ 20%	-/+ 12bps	1 779	-258

Järgmises tabelis on toodud pessimistliku ja optimistliku stsenaariumi tõenäosuse muutmise mõju 31. detsembri 2019. aasta ECLi allahindlusele. ECLi suurenemised (positiivsed summad) esindavad suuremaid allahindluse eraldisi kui need, mida kajastatakse.

ECL mõju (tuhandetes eurodes)

Kohaldatud pessimistliku stsenaariumi tõenäosus	Kohaldatud optimistliku stsenaariumi tõenäosus	Muutus pessimistliku stsenaariumi tõenäosuses	Muutus optimistliku stsenaariumi tõenäosuses	Väiksem pessimistliku stsenaariumi tõenäosus	Suurem pessimistliku stsenaariumi tõenäosus
0.1	0.3	-/+ 200bps	+/- 200bps	-74	83

(f) Muudetud finantsvara riskihindamine

Üldiselt tuleks iga kord, kui finantsinstrumenti muudetakse võlgniku finantsprobleemide tõttu, määrata uus reiting ja määrata uus PD ning laen tuleks märkida leevendusega laenuks, kui esinevad vastavad FINREPI aruandlusnõuete juhendis toodud tingimused. Seega liigitatakse laen muutmise tagajärjel 2. faasi laenuks, kui selle staatuseks on määratud „Leevendusega laen“ (või 3. faasi laenuks, kui selle staatuseks on määratud „makseraskuste tõttu restruktureeritud viivisnõuded“), ja/või laen liigitatakse 2. faasi laenuks, kui PDs toimunud muutust peetakse oluliseks. Ulatusliku muutmise korral, mille tulemusena lõpetatakse vara kajastamine ja luuakse uus vara, liigitatakse uus vara kas POCI varaks (kui see on halvenenud krediitkvaliteediga) või 1. faasi varaks (kui see ei ole krediitkahjumiga).

(g) Mahakandmise põhimõtted

Pank kannab lootusetuteks peetavad finantsvarad osaliselt või tervikuna maha. Üldiselt näitab finantsvara laekumise lootusetust olukord, kui kogu tagatis (v.a eraisikute käendused) on müüdud. Mahakandmise fakt ei piira siiski Panga poolt meetmete võtmist konkreetse kliendi suhtes. 31. detsembril 2019 lõppenud aastal maha kantud finantsvarade lepingujärgne summa oli 23 008 tuhat eurot (2018. aastal 43 766 tuhat eurot), mille suhtes tuleb endiselt kohaldada täitetoiminguid.

(h) Maksimaalne krediidiriski riskipositsioon enne hoitavat tagatist või muid krediitkvaliteeti parandavaid kokkuleppeid

Panga maksimaalne krediidiriski riskipositsioon kajastub finantsvarade bilansilises väärtuses konsolideeritud finantsseisundi aruandes. Väljastatud finantstagatiste, tegevusgarantiide, krediidi pikendamise kohustuste, kasutamata krediidiilinide ja ekspordi/impordi akreditiivide puhul on krediidiriski maksimaalne riskipositsioon kohustuse summa.

Tuhandetes eurodes	Lisad	Pank 2019	Pank 2018
Bilansiliste varadega seotud krediidiriski positsioonid, mille puhul hinnatakse väärtuse langust:		13 473 895	15 155 160
Sularaha ja nõuded keskpangale	12	2 924 019	3 293 090
Nõuded teistele pankadele ja krediidasutustele	13	141 654	185 350
Laenuklendidele		10 408 222	11 676 720
Finantsinstitutsioonid	15	29 378	48 369
Avalik sektor	15	174 732	219 615
Äriklendid	15	4 523 201	5 346 840
Laenuklend		3 156 365	3 604 547
Liising		1 088 325	1 409 012
Faktooring		278 511	333 281
Eraisikud	15	5 680 911	6 061 896
Hüpoteeklaenuklend		4 689 319	4 930 872
Liising		533 611	622 393
Tarbimis- ja kaardilaenuklend		132 862	147 012
Muud laenuklend		325 119	361 619
Bilansiväliste kirjetega seotud krediidiriski positsioonid, mille puhul hinnatakse väärtuse langust:		1 788 816	1 984 264
Finantsgarantiid	31	110 655	265 707
Laenukohustused ja muud krediidiga seotud kohustused	31	1 678 161	1 718 557
Kokku krediidiriski positsioonid, mille puhul hinnatakse väärtuse langust		15 262 711	17 139 424

Tuhandetes eurodes	Lisad	Pank 2019	Pank 2018
Bilansiliste varadega seotud krediidiriski positsioonid, mille puhul ei hinnata väärtuse langust:			
Kauplemiseks hoitavad finantsvarad:	32	3 021	1 006
Võlakirjad		3 021	1 006
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande:	16, 32	223 863	139 402
Võlakirjad		223 863	139 402
Tuletisinstrumendid	14, 32	59 217	44 352
Finantsvarad õiglases väärtuses läbi muu koondkasumi:		0	1 265
Võlakirjad		0	1 265
Kokku krediidiriski positsioonid, mille puhul ei hinnata väärtuse langust		286 101	186 025
Kokku krediidiriski positsioonid		15 577 925	17 337 343

Eelnevas tabelis on näidatud krediidiriski positsioon 31. detsembri 2019. ja 2018. aasta seisuga ilma krediidiriski maandamise meetmeid arvestamata. Bilansiline vara on kajastatud raamatupidamislikus jääkväärtuses, nagu see on esitatud finantsseisundi aruandes.

Laenude ja liisingute kogusumma ja krediidikahjumite allahindluse summa 31. detsember 2019 seisuga on esitatud järgmises tabelis:

Pank 31. detsember 2019 Tuhandetes eurodes	Lisad	Bruto	millest esialgne allahindlus POCI laenudele	Allahindlus	Neto
Nõuded pankadele ja teistele krediitiasutustele	13	141 654	0	-9	141 645
Finantsasutused	15	29 378	-2	-123	29 255
Avalik sektor	15	174 732	0	-17	174 715
Ärikliendid	15	4 523 201	-15 838	-111 037	4 412 164
- Laenud		3 156 365	-15 339	-95 544	3 060 821
- Faktooring		278 511	0	-1 691	276 820
- Liising		1 088 325	-499	-13 802	1 074 523
Eraisikust kliendid	15	5 680 911	-2 448	-74 498	5 606 413
- Hüpoteeklaenud		4 689 319	-1 241	-56 080	4 633 239
- Tarbimis- ja kaardilaenud		132 862	-18	-1 452	131 410
- Muud laenud		325 119	-1 162	-11 938	313 181
- Liising		533 611	-27	-5 028	528 583
Kokku		10 549 876	-18 288	-185 684	10 364 192

Pank 31. detsember 2018 Tuhandetes eurodes	Lisad	Bruto	millest esialgne allahindlus POCI laenule	Allahindlus	Neto
Nõuded pankadele ja teistele krediitiasutustele	13	185 350	0	-4	185 346
Finantsasutused	15	48 369	-2 252	-2 046	46 323
Avalik sektor		219 615	0	-18	219 597
Ärikliendid	15	5 346 840	-28 575	-103 059	5 243 781
- Laenud		3 604 547	-27 481	-84 999	3 519 548
- Faktooring		333 281	-608	-4 698	328 583
- Liising		1 409 012	-486	-13 362	1 395 650
Eraisikust kliendid	15	6 061 896	-3 355	-99 459	5 962 437
- Hüpoteeklaenud		4 930 872	-1 491	-72 130	4 858 742
- Tarbimis- ja kaardilaenud		147 012	-39	-3 209	143 803
- Muud laenud		361 619	-1 776	-20 616	341 003
- Liising		622 393	-49	-3 504	618 889
Kokku		11 862 070	-34 182	-204 586	11 657 484

Klientidele antud laenude krediitkvaliteet seisuga 31. detsember 2019 ja 31. detsember 2018 on toodud alltoodud tabelites vastavalt riskiskaalale (vt käesoleva aruande jaotist "Laenud klientidele").

Pank 31. detsember 2019

Nõuded pankadele ja krediitiasutustele

Tuhandetes eurodes	Faas 1 (12-kuu ECL)	Faas 2 (SICRI eluea ECL)	Faas 3 (krediitkahjumig a positsioonide ECL)	POCI	Kokku
Madal risk	141 642	0	0	0	141 642
Mõõdukas risk	9	0	0	0	9
Kõrge risk	0	0	0	0	0
Maksejõuetus	0	0	3	0	3
Bruto	141 651	0	3	0	141 654
Sellest esialgne allahindlus	0	0	0	0	0
Miinus: allahindluse eraldis	-7	0	-2	0	-9
Neto	141 644	0	1	0	141 645

Laenud finantseerimisasutustele

Tuhandetes eurodes	Faas 1 (12-kuu ECL)	Faas 2 (SICRI eluea ECL)	Faas 3 (krediidikahjumiga positsioonide ECL)	POCI	Kokku
Madal risk	19 638	0	0	0	19 638
Mõõdukas risk	5 438	2 464	0	0	7 902
Kõrge risk	1 342	380	0	0	1 722
Maksejõuetus	0	0	110	6	116
Bruto	26 418	2 844	110	6	29 378
<i>Sellest esialgne allahindlus</i>	0	0	0	-2	-2
Miinus: allahindluse eraldis	-82	-37	-3	-1	-123
Neto	26 336	2 807	107	5	29 255

Laenud avalikule sektorile

Tuhandetes eurodes	Faas 1 (12-kuu ECL)	Faas 2 (SICRI eluea ECL)	Faas 3 (krediidikahjumiga positsioonide ECL)	POCI	Kokku
Madal risk	171 532	0	0	37	171 569
Mõõdukas risk	2 743	0	0	9	2 752
Kõrge risk	33	0	0	0	33
Maksejõuetus	0	0	378	0	378
Bruto	174 308	0	378	46	174 732
<i>Sellest esialgne allahindlus</i>	0	0	0	0	0
Miinus: allahindluse eraldis	-17	0	0	0	-17
Neto	174 291	0	378	46	174 715

Laenud ja liisingud äriklientidele

Laenud Tuhandetes eurodes	Faas 1 (12-kuu ECL)	Faas 2 (SICRI eluea ECL)	Faas 3 (krediidikahjumiga positsioonide ECL)	POCI	Kokku
Madal risk	838 488	9 359	0	0	847 847
Mõõdukas risk	1 673 024	202 993	0	1 172	1 877 189
Kõrge risk	44 586	163 303	0	33 104	240 993
Maksejõuetus	0	0	175 419	14 917	190 336
Bruto	2 556 098	375 655	175 419	49 193	3 156 365
<i>Sellest esialgne allahindlus</i>	0	0	0	-15 339	-15 339
Miinus: allahindluse eraldis	-4 521	-3 750	-85 290	-1 983	-95 544
Neto	2 551 577	371 905	90 129	47 210	3 060 821

Faktooring Tuhandetes eurodes	Faas 1 (12-kuu ECL)	Faas 2 (SICRI eluea ECL)	Faas 3 (krediidikahjumiga positsioonide ECL)	POCI	Kokku
Madal risk	59 144	0	0	0	59 144
Mõõdukas risk	180 315	25 150	0	0	205 465
Kõrge risk	3 508	8 141	0	0	11 649
Maksejõuetus	0	0	2 253	0	2 253
Bruto	242 967	33 291	2 253	0	278 511
<i>Sellest esialgne allahindlus</i>	0	0	0	0	0
Miinus: allahindluse eraldis	-304	-151	-1 236	0	-1 691
Neto	242 663	33 140	1 017	0	276 820

Liising Tuhandetes eurodes	Faas 1 (12-kuu ECL)	Faas 2 (SICRI eluea ECL)	Faas 3 (krediidikahjumiga positsioonide ECL)	POCI	Kokku
Madal risk	144 090	296	0	180	144 566
Mõõdukas risk	720 094	30 091	0	297	750 482
Kõrge risk	79 866	87 517	0	445	167 828
Maksejõuetus	0	0	24 287	1 162	25 449
Bruto	944 050	117 904	24 287	2 084	1 088 325
<i>Sellest esialgne allahindlus</i>	0	0	0	-499	-499
Miinus: allahindluse eraldis	-3 120	-3 274	-7 290	-118	-13 802
Neto	940 930	114 630	16 997	1 966	1 074 523

Eraisikust klientide laenud ja liisingud

Hüpoteeklaenud Tuhandetes eurodes	Faas 1 (12-kuu ECL)	Faas 2 (SICRI eluea ECL)	Faas 3 (krediidikahjumiga positsioonide ECL)	POCI	Kokku
Madal risk	3 794 095	30 293	0	2 540	3 826 928
Mõõdukas risk	506 834	38 999	0	1 535	547 368
Kõrge risk	39 087	138 152	0	485	177 724
Maksejõuetus	0	0	132 642	4 657	137 299
Bruto	4 340 016	207 444	132 642	9 217	4 689 319
<i>Sellest esialgne allahindlus</i>	0	0	0	-1 241	-1 241
Miinus: allahindluse eraldis	-4 050	-15 800	-35 206	-1 024	-56 080
Neto	4 335 966	191 644	97 436	8 193	4 633 239

Tarbimis- ja kaardilaenud Tuhandetes eurodes	Faas 1 (12-kuu ECL)	Faas 2 (SICRI eluea ECL)	Faas 3 (krediidikahjumiga positsioonide ECL)	POCI	Kokku
Madal risk	32 998	75	0	18	33 091
Mõõdukas risk	63 675	5 254	0	8	68 937
Kõrge risk	25 359	2 616	0	10	27 985
Maksejõuetus	0	0	2 736	113	2 849
Bruto	122 032	7 945	2 736	149	132 862
<i>Sellest esialgne allahindlus</i>	0	0	0	-18	-18
Miinus: allahindluse eraldis	-474	-141	-760	-77	-1 452
Neto	121 558	7 804	1 976	72	131 410

Muud laenud Tuhandetes eurodes	Faas 1 (12-kuu ECL)	Faas 2 (SICRI eluea ECL)	Faas 3 (krediidikahjumiga positsioonide ECL)	POCI	Kokku
Madal risk	109 750	3 716	0	570	114 036
Mõõdukas risk	114 506	24 897	0	327	139 730
Kõrge risk	9 269	36 011	0	418	45 698
Maksejõuetus	0	0	21 845	3 810	25 655
Bruto	233 525	64 624	21 845	5 125	325 119
<i>Sellest esialgne allahindlus</i>	0	0	0	-1 162	-1 162
Miinus: allahindluse eraldis	-788	-2 085	-7 930	-1 135	-11 938
Neto	232 737	62 539	13 915	3 990	313 181

Liising Tuhandetes eurodes	Faas 1 (12-kuu ECL)	Faas 2 (SICRI eluea ECL)	Faas 3 (krediidikahjumiga positsioonide ECL)	POCI	Kokku
Madal risk	19 810	1 548	0	0	21 358
Mõõdukas risk	467 944	25 608	0	73	493 625
Kõrge risk	3 894	9 242	0	0	13 136
Maksejõuetus	0	0	5 273	219	5 492
Bruto	491 648	36 398	5 273	292	533 611
<i>Sellest esialgne allahindlus</i>	0	0	0	-27	-27
Miinus: allahindluse eraldis	-3 116	-658	-1 203	-51	-5 028
Neto	488 532	35 740	4 070	241	528 583

Pank 31. detsember 2018**Nõuded pankadele ja krediidasutustele**

Tuhandetes eurodes	Faas 1 (12-kuu ECL)	Faas 2 (SICRI eluea ECL)	Faas 3 (krediidikahjumiga positsioonide ECL)	POCI	Kokku
Madal risk	142 858	0	0	0	142 858
Mõõdukas risk	42 482	0	0	0	42 482
Kõrge risk	0	0	0	0	0
Maksejõuetus	0	0	10	0	10
Bruto	185 340	0	10	0	185 350
<i>Sellest esialgne allahindlus</i>	0	0	0	0	0
Miinus: allahindluse eraldis	-4	0	0	0	-4
Neto	185 336	0	10	0	185 346

Laenud finantsasutustele

Tuhandetes eurodes	Faas 1 (12-kuu ECL)	Faas 2 (SICRI eluea ECL)	Faas 3 (krediidikahjumiga positsioonide ECL)	POCI	Kokku
Madal risk	943	414	0	0	1 357
Mõõdukas risk	39 712	1 459	0	0	41 171
Kõrge risk	760	2 904	0	0	3 664
Maksejõuetus	0	0	2	2 175	2 177
Bruto	41 415	4 777	2	2 175	48 369
<i>Sellest esialgne allahindlus</i>	0	0	0	-2 252	-2 252
Miinus: allahindluse eraldis	-896	-53	0	-1 097	-2 046
Neto	40 519	4 724	2	1 078	46 323

Laenud avalikule sektorile

Tuhandetes eurodes	Faas 1 (12-kuu ECL)	Faas 2 (SICRI eluea ECL)	Faas 3 (krediidikahjumiga positsioonide ECL)	POCI	Kokku
Madal risk	217 109	324	0	40	217 473
Mõõdukas risk	1 690	383	0	0	2 073
Kõrge risk	51	18	0	0	69
Maksejõuetus	0	0	0	0	0
Bruto	218 850	725	0	40	219 615
<i>Sellest esialgne allahindlus</i>	0	0	0	0	0
Miinus: allahindluse eraldis	-15	-3	0	0	-18
Neto	218 835	722	0	40	219 597

Laenud ja liisingud äriklientidele

Laenud Tuhandetes eurodes	Faas 1 (12-kuu ECL)	Faas 2 (SICRI eluea ECL)	Faas 3 (krediidikahjumiga positsioonide ECL)	POCI	Kokku
Madal risk	1 138 136	230 692	0	1	1 368 829
Mõõdukas risk	1 298 065	401 463	0	1 459	1 700 987
Kõrge risk	39 702	150 763	0	2 248	192 713
Maksejõuetus	0	0	295 326	46 692	342 018
Bruto	2 475 903	782 918	295 326	50 400	3 604 547
<i>Sellest esialgne allahindlus</i>	0	0	0	-27 481	-27 481
Miinus: allahindluse eraldis	-3 608	-6 021	-74 509	-861	-84 999
Neto	2 472 295	776 897	220 817	49 539	3 519 548

Faktooring Tuhandetes eurodes	Faas 1 (12-kuu ECL)	Faas 2 (SICRI eluea ECL)	Faas 3 (krediidikahjumiga positsioonide ECL)	POCI	Kokku
Madal risk	103 326	3 674	0	0	107 000
Mõõdukas risk	193 476	5 499	0	0	198 975
Kõrge risk	13 353	8 291	0	0	21 644
Maksejõuetus	0	0	5 307	355	5 662
Bruto	310 155	17 464	5 307	355	333 281
<i>Sellest esialgne allahindlus</i>	0	0	0	-608	-608
Miinus: allahindluse eraldis	-889	-90	-3 702	-17	-4 698
Neto	309 266	17 374	1 605	338	328 583

Liising Tuhandetes eurodes	Faas 1 (12-kuu ECL)	Faas 2 (SICRI eluea ECL)	Faas 3 (krediidikahjumiga positsioonide ECL)	POCI	Kokku
Madal risk	161 689	38 496	0	40	200 225
Mõõdukas risk	810 240	149 258	0	85	959 583
Kõrge risk	78 167	130 718	0	475	209 360
Maksejõuetus	0	0	38 361	1 483	39 844
Bruto	1 050 096	318 472	38 361	2 083	1 409 012
<i>Sellest esialgne allahindlus</i>	0	0	0	-486	-486
Miinus: allahindluse eraldis	-2 271	-4 544	-6 410	-137	-13 362
Neto	1 047 825	313 928	31 951	1 946	1 395 650

Eraisikust klientide laenud ja liisingud

Hüpoteeklaenud Tuhandetes eurodes	Faas 1 (12-kuu ECL)	Faas 2 (SICRI eluea ECL)	Faas 3 (krediidikahjumiga positsioonide ECL)	POCI	Kokku
Madal risk	3 843 881	30 807	0	2 460	3 877 148
Mõõdukas risk	577 947	99 152	0	849	677 948
Kõrge risk	23 682	176 137	0	855	200 674
Maksejõuetus	0	0	169 616	5 486	175 102
Bruto	4 445 510	306 096	169 616	9 650	4 930 872
<i>Sellest esialgne allahindlus</i>	0	0	0	-1 491	-1 491
Miinus: allahindluse eraldis	-3 969	-20 217	-46 787	-1 157	-72 130
Neto	4 441 541	285 879	122 829	8 493	4 858 742

Tarbimis- ja kaardilaenud Tuhandetes eurodes	Faas 1 (12-kuu ECL)	Faas 2 (SICRI eluea ECL)	Faas 3 (krediidikahjumiga positsioonide ECL)	POCI	Kokku
Madal risk	34 027	1 259	0	16	35 302
Mõõdukas risk	74 624	10 337	0	12	84 973
Kõrge risk	21 074	2 441	0	5	23 520
Maksejõuetus	0	0	3 198	19	3 217
Bruto	129 725	14 037	3 198	52	147 012
<i>Sellest esialgne allahindlus</i>	0	0	0	-39	-39
Miinus: allahindluse eraldis	-682	-245	-2 276	-6	-3 209
Neto	129 043	13 792	922	46	143 803

Muud laenud Tuhandetes eurodes	Faas 1 (12-kuu ECL)	Faas 2 (SICRI eluea ECL)	Faas 3 (krediidikahjumiga positsioonide ECL)	POCI	Kokku
Madal risk	120 453	4 942	0	459	125 854
Mõõdukas risk	113 836	40 744	0	747	155 327
Kõrge risk	8 743	16 370	0	422	25 535
Maksejõuetus	0	0	48 970	5 933	54 903
Bruto	243 032	62 056	48 970	7 561	361 619
<i>Sellest esialgne allahindlus</i>	0	0	0	-1 776	-1 776
Miinus: allahindluse eraldis	-558	-1 407	-16 978	-1 673	-20 616
Neto	242 474	60 649	31 992	5 888	341 003

Liising Tuhandetes eurodes	Faas 1 (12-kuu ECL)	Faas 2 (SICRI eluea ECL)	Faas 3 (krediidikahjumiga positsioonide ECL)	POCI	Kokku
Madal risk	83 863	4 140	0	0	88 003
Mõõdukas risk	485 226	29 717	0	39	514 982
Kõrge risk	4 375	4 849	0	3	9 227
Maksejõuetus	0	0	10 054	127	10 181
Bruto	573 464	38 706	10 054	169	622 393
<i>Sellest esialgne allahindlus</i>	0	0	0	-49	-49
Miinus: allahindluse eraldis	-1 802	-362	-1 266	-74	-3 504
Neto	571 662	38 344	8 788	95	618 889

i) Teave krediidikahjumite allahindluse kohta

Järgmistes tabelites on kirjeldatud allahindluse ja bruto laenujäägi muutuseid aruandeperioodi alguse ja lõpu vahel. Allpool esitatud liikumisgraafikute kohaldamisel hindab Pank faase ainult aruandekuupäeval, mida kajastavad faaside vahel tehtud ülekanded. Faaside vahelist liikumist mõõdetakse aruandeperioodi alguses.

Vaata ka lisainfot lisast 15.

Pank 2019

Laenud klientidele kokku (tuhandetes eurodes)

	Allahindlus					Bruto laenujääk				
	1. faas	2. faas	3. faas	POCI	Kokku	1. faas	2. faas	3. faas	POCI	Kokku
31. detsember 2018	-14 690	-32 942	-151 928	-5 022	-204 582	9 488 150	1 545 251	570 834	72 485	11 676 720
<i>Liikumised allahindluse mõjuga</i>										
Liikumised:										
- elueale (faasist 1 ja 3 faasi 2)	1 722	-5 939	4 217	0	0	-439 370	494 957	-55 587	0	0
- krediitkajumiga laenuks (faasist 1 ja 2 faasi 3)	421	3 442	-3 863	0	0	-43 599	-66 901	110 500	0	0
- 12-kuulisele ECLile (faasist 2 ja 3 faasi 1)	-17 483	11 915	5 568	0	0	742 783	-700 897	-41 886	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	-3 424	0	0	0	-3 424	1 022 179	0	0	12 437	1 034 616
Tühistamine ja tagasimaksmine perioodi jooksul	2 762	2 882	20 338	1 317	27 299	-1 639 081	-426 305	-177 620	-17 186	-2 260 192
Muutused ECL mõõtmismudeli eeldustes	14 220	-5 254	-54 548	-2 308	-47 890	0	0	0	0	0
Kokku aruande perioodi liikumised allahindluste mõjuga	-1 782	7 046	-28 288	-991	-24 015	-357 088	-699 146	-164 593	-4 749	-1 225 576
<i>Liikumised ilma allahindluse mõjuta</i>										
Mahakandmised	0	0	41 298	1 624	42 922	0	0	-41 298	-1 624	-42 922
31. detsember 2019	-16 472	-25 896	-138 918	-4 389	-185 675	9 131 062	846 105	364 943	66 112	10 408 222

Selgitused

1. faas - 12 kuu ECL

2. faas - SICRI eluea ECL

3. faas - krediitkajumiga positsioonide ECL

POCI (eluea ECL ostetud või algelt hinnatud krediitkajumiga finantsvaradele)

Finantsasutused (tuhandetes eurodes)

	Allahindlus					Bruto laenujääk				
	1. faas	2. faas	3. faas	POCI	Kokku	1. faas	2. faas	3. faas	POCI	Kokku
31. detsember 2018	-896	-53	0	-1 097	-2 046	41 415	4 777	2	2 175	48 369
<i>Liikumised allahindluse mõjuga</i>										
Liikumised:										
- elueale (faasist 1 ja 3 faasi 2)	2	-2	0	0	0	-653	653	0	0	0
- krediitkahjumiga laenuks (faasist 1 ja 2 faasi 3)	0	0	0	0	0	-165	0	165	0	0
- 12-kuulisele ECLile (faasist 2 ja 3 faasi 1)	-9	9	0	0	0	760	-760	0	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	-1	0	0	0	-1	443	0	0	0	443
Tühistamine ja tagasimaksmine perioodi jooksul	811	2	0	1 092	1 905	-15 382	-1 826	-57	-2 169	-19 434
Muutused ECL mõõtmismudeli eeldustes	11	7	-3	4	19	0	0	0	0	0
Kokku aruande perioodi liikumised allahindluste mõjuga	814	16	-3	1 096	1 923	-14 997	-1 933	108	-2 169	-18 991
<i>Liikumised ilma allahindluse mõjuta</i>										
Mahakandmised	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31. detsember 2019	-82	-37	-3	-1	-123	26 418	2 844	110	6	29 378

Avalik sektor (tuhandetes eurodes)

	Allahindlus					Bruto laenujääk				
	1. faas	2. faas	3. faas	POCI	Kokku	1. faas	2. faas	3. faas	POCI	Kokku
31. detsember 2018	-15	-3	0	0	-18	218 850	725	0	40	219 615
<i>Liikumised allahindluse mõjuga</i>										
Liikumised:										
- elueale (faasist 1 ja 3 faasi 2)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- krediidikahjumiga laenuks (faasist 1 ja 2 faasi 3)	0	0	0	0	0	-540	0	540	0	0
- 12-kuulisele ECLile (faasist 2 ja 3 faasi 1)	-3	3	0	0	0	644	-644	0	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	-1	0	0	0	-1	5 497	0	0	10	5 507
Tühistamine ja tagasimaksmine perioodi jooksul	0	0	0	0	0	-50 143	-81	-162	-4	-50 390
Muutused ECL mõõtmismudeli eeldustes	2	0	0	0	2	0	0	0	0	0
Kokku aruande perioodi liikumised allahindluste mõjuga	-2	3	0	0	1	-44 542	-725	378	6	-44 883
<i>Liikumised ilma allahindluse mõjuta</i>										
Mahakandmised	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31. detsember 2019	-17	0	0	0	-17	174 308	0	378	46	174 732

Ärikliendid (tuhandetes eurodes)

Laenud	Allahindlus					Bruto laenujääk				
	1. faas	2. faas	3. faas	POCI	Kokku	1. faas	2. faas	3. faas	POCI	Kokku
31. detsember 2018	-3 608	-6 021	-74 509	-861	-84 999	2 475 903	782 918	295 326	50 400	3 604 547
<i>Liikumised allahindluse mõjuga</i>										
Liikumised:										
- elueale (faasist 1 ja 3 faasi 2)	908	-1 313	405	0	0	-217 244	243 762	-26 518	0	0
- krediitkahjumiga laenuks (faasist 1 ja 2 faasi 3)	129	387	-516	0	0	-12 976	-30 870	43 846	0	0
- 12-kuulisele ECLile (faasist 2 ja 3 faasi 1)	-4 791	2 574	2 217	0	0	363 748	-350 343	-13 405	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	-1 933	0	0	0	-1 933	381 846	0	0	10 867	392 713
Tühistamine ja tagasimaksmine perioodi jooksul	840	1 301	11 085	46	13 272	-435 179	-269 812	-105 067	-11 498	-821 556
Muutused ECL mõõtmismudeli eeldustes	3 934	-678	-42 735	-1 744	-41 223	0	0	0	0	0
Kokku aruande perioodi liikumised allahindluste mõjuga	-913	2 271	-29 544	-1 698	-29 884	80 195	-407 263	-101 144	-631	-428 843
<i>Liikumised ilma allahindluse mõjuta</i>										
Mahakandmised	0	0	18 763	576	19 339	0	0	-18 763	-576	-19 339
31. detsember 2019	-4 521	-3 750	-85 290	-1 983	-95 544	2 556 098	375 655	175 419	49 193	3 156 365

Faktooring	Allahindlus					Bruto laenujääk				
	1. faas	2. faas	3. faas	POCI	Kokku	1. faas	2. faas	3. faas	POCI	Kokku
31. detsember 2018	-889	-90	-3 702	-17	-4 698	310 155	17 464	5 307	355	333 281
<i>Liikumised allahindluse mõjuga</i>										
Liikumised:										
- elueale (faasist 1 ja 3 faasi 2)	77	-77	0	0	0	-21 304	21 304	0	0	0
- krediidikahjumiga laenuks (faasist 1 ja 2 faasi 3)	1	4	-5	0	0	-519	-1 729	2 248	0	0
- 12-kuulisele ECLile (faasist 2 ja 3 faasi 1)	-29	29	0	0	0	7 972	-7 917	-55	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	-7	0	0	0	-7	36 714	0	0	0	36 714
Tühistamine ja tagasimaksmine perioodi jooksul	189	19	324	0	532	-90 051	4 169	-2 509	-355	-88 746
Muutused ECL mõõtmismudeli eeldustes	354	-36	-591	17	-256	0	0	0	0	0
Kokku aruande perioodi liikumised allahindluste mõjuga	585	-61	-272	17	269	-67 188	15 827	-316	-355	-52 032
<i>Liikumised ilma allahindluse mõjuta</i>										
Mahakandmised	0	0	2 738	0	2 738	0	0	-2 738	0	-2 738
31. detsember 2019	-304	-151	-1 236	0	-1 691	242 967	33 291	2 253	0	278 511

Liising	Allahindlus					Bruto laenujääk				
	1. faas	2. faas	3. faas	POCI	Kokku	1. faas	2. faas	3. faas	POCI	Kokku
31. detsember 2018	-2 271	-4 544	-6 410	-137	-13 362	1 050 096	318 472	38 361	2 083	1 409 012
<i>Liikumised allahindluse mõjuga</i>										
Liikumised:										
- elueale (faasist 1 ja 3 faasi 2)	187	-476	289	0	0	-59 681	62 971	-3 290	0	0
- krediidikahjumiga laenuks (faasist 1 ja 2 faasi 3)	40	108	-148	0	0	-8 360	-4 814	13 174	0	0
- 12-kuulisele ECLile (faasist 2 ja 3 faasi 1)	-2 266	1 790	476	0	0	161 796	-155 621	-6 175	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	-225	0	0	0	-225	208 536	0	0	62	208 598
Tühistamine ja tagasimaksmine perioodi jooksul	359	512	2 533	90	3 494	-408 337	-103 104	-17 007	-56	-528 504
Muutused ECL mõõtmismudeli eeldustes	1 056	-664	-4 806	-76	-4 490	0	0	0	0	0
Kokku aruande perioodi liikumised allahindluste mõjuga	-849	1 270	-1 656	14	-1 221	-106 046	-200 568	-13 298	6	-319 906
<i>Liikumised ilma allahindluse mõjuta</i>										
Mahakandmised	0	0	776	5	781	0	0	-776	-5	-781
31. detsember 2019	-3 120	-3 274	-7 290	-118	-13 802	944 050	117 904	24 287	2 084	1 088 325

Erakliendid (tuhandetes eurodes)

Hüpoteeeklaenud	Allahindlus					Bruto laenujääk				
	1. faas	2. faas	3. faas	POCI	Kokku	1. faas	2. faas	3. faas	POCI	Kokku
31. detsember 2018	-3 969	-20 217	-46 787	-1 157	-72 130	4 445 510	306 096	169 616	9 650	4 930 872
<i>Liikumised allahindluse mõjuga</i>										
Liikumised:										
- elueale (faasist 1 ja 3 faasi 2)	327	-3 127	2 800	0	0	-75 611	96 391	-20 780	0	0
- krediitkahjumiga laenuks (faasist 1 ja 2 faasi 3)	211	2 679	-2 890	0	0	-13 284	-24 297	37 581	0	0
- 12-kuulisele ECLile (faasist 2 ja 3 faasi 1)	-9 028	6 850	2 178	0	0	158 332	-141 144	-17 188	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	-721	0	0	0	-721	213 210	0	0	793	214 003
Tühistamine ja tagasimaksmine perioodi jooksul	177	950	4 601	25	5 753	-388 141	-29 602	-26 388	-874	-445 005
Muutused ECL mõõtmismudeli eeldustes	8 953	-2 935	-5 307	-244	467	0	0	0	0	0
Kokku aruande perioodi liikumised allahindluste mõjuga	-81	4 417	1 382	-219	5 499	-105 494	-98 652	-26 775	-81	-231 002
<i>Liikumised ilma allahindluse mõjuta</i>										
Mahakandmised	0	0	10 199	352	10 551	0	0	-10 199	-352	-10 551
31. detsember 2019	-4 050	-15 800	-35 206	-1 024	-56 080	4 340 016	207 444	132 642	9 217	4 689 319

Tarbimis- ja kaardilaenud	Allahindlus					Bruto laenujääk				
	1. faas	2. faas	3. faas	POCI	Kokku	1. faas	2. faas	3. faas	POCI	Kokku
31. detsember 2018	-682	-245	-2 276	-6	-3 209	129 725	14 037	3 198	52	147 017
<i>Liikumised allahindluse mõjuga</i>										
Liikumised:										
- elueale (faasist 1 ja 3 faasi 2)	46	-100	54	0	0	-7 490	7 664	-174	0	0
- krediitkahjumiga laenuks (faasist 1 ja 2 faasi 3)	11	8	-19	0	0	-1 039	-279	1 318	0	0
- 12-kuulisele ECLile (faasist 2 ja 3 faasi 1)	-325	137	188	0	0	9 800	-8 774	-1 026	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	-144	0	0	0	-144	35 958	0	0	125	36 083
Tühistamine ja tagasimaksmine perioodi jooksul	105	35	1 000	1	1 141	-44 922	-4 703	-102	-27	-49 754
Muutused ECL mõõtmismudeli eeldustes	515	24	-185	-73	281	0	0	0	0	0
Kokku aruande perioodi liikumised allahindluste mõjuga	208	104	1 038	-72	1 278	-7 693	-6 092	16	98	-13 671
<i>Liikumised ilma allahindluse mõjuta</i>										
Mahakandmised	0	0	478	1	479	0	0	-478	-1	-479
31. detsember 2019	-474	-141	-760	-77	-1 452	122 032	7 945	2 736	149	132 862

Muud laenud	Allahindlus					Bruto laenujääk				
	1. faas	2. faas	3. faas	POCI	Kokku	1. faas	2. faas	3. faas	POCI	Kokku
31. detsember 2018	-558	-1 407	-16 978	-1 673	-20 616	243 032	62 056	48 970	7 561	361 619
<i>Liikumised allahindluse mõjuga</i>										
Liikumised:										
- elueale (faasist 1 ja 3 faasi 2)	138	-489	351	0	0	-42 452	45 771	-3 319	0	0
- krediidikahjumiga laenuks (faasist 1 ja 2 faasi 3)	22	248	-270	0	0	-3 915	-3 954	7 869	0	0
- 12-kuulisele ECLile (faasist 2 ja 3 faasi 1)	-861	429	432	0	0	27 758	-24 727	-3 031	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	-311	0	0	0	-311	49 162	0	0	373	49 535
Tühistamine ja tagasimaksmine perioodi jooksul	58	55	698	20	831	-40 060	-14 522	-20 346	-2 119	-77 047
Muutused ECL mõõtmismudeli eeldustes	724	-921	-461	-172	-830	0	0	0	0	0
Kokku aruande perioodi liikumised allahindluse mõjuga	-230	-678	-750	-152	-310	-9 507	2 568	-18 827	-1 746	-27 512
<i>Liikumised ilma allahindluse mõjuta</i>										
Mahakandmised	0	0	8 298	690	8 988	0	0	-8 298	-690	-8 988
31. detsember 2019	-788	-2 085	-7 930	-1 135	-11 938	233 525	64 624	21 845	5 125	325 119

Liising	Allahindlus					Bruto laenujääk				
	1. faas	2. faas	3. faas	POCI	Kokku	1. faas	2. faas	3. faas	POCI	Kokku
31. detsember 2018	-1 802	-362	-1 266	-74	-3 504	573 464	38 706	10 054	169	622 393
<i>Liikumised allahindluse mõjuga</i>										
Liikumised:										
- elueale (faasist 1 ja 3 faasi 2)	37	-355	318	0	0	-14 935	16 441	-1 506	0	0
- krediidikahjumiga laenuks (faasist 1 ja 2 faasi 3)	7	8	-15	0	0	-2 801	-958	3 759	0	0
- 12-kuulisele ECLile (faasist 2 ja 3 faasi 1)	-171	94	77	0	0	11 973	-10 967	-1 006	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	-81	0	0	0	-81	90 813	0	0	207	91 020
Tühistamine ja tagasimaksmine perioodi jooksul	223	8	97	43	371	-166 866	-6 824	-5 982	-84	-179 756
Muutused ECL mõõtmismudeli eeldustes	-1 329	-51	-460	-20	-1 860	0	0	0	0	0
Kokku aruande perioodi liikumised allahindluste mõjuga	-1 314	-296	17	23	-1 570	-81 816	-2 308	-4 735	123	-88 736
<i>Liikumised ilma allahindluse mõjuta</i>										
Mahakandmised	0	0	46	0	46	0	0	-46	0	-46
31. detsember 2019	-3 116	-658	-1 203	-51	-5 028	491 648	36 398	5 273	292	533 611

j) Laenutagatiste teave

Laenude esmasel kajastamisel põhineb tagatise õiglane väärtus hindamistehnikatel, mida vastavat tüüpi tagatise korral tavapäraselt kasutatakse. Tagatiseks antava kinnis- ja vallasvara korral kasutatakse turuväärtust (või ostuhinda olenevalt sellest, kumb on väiksem). Tagatise väärtust peab perioodiliselt ümber hindama. Selle sagedus ja tingimused olenevad peamiselt sellest, kas kohustusi täidetakse või mitte, ja positsiooni suurusest. Eluasemekinnisvara väärtus arvestatakse perioodiliselt ümber, kasutades selleks indekseid.

Pank võtab arvesse garantiisid, mida väljastavad riik ja teised isikud, kes väljastavad riigigarantiidega võrdsustatud garantiisid. Teiste isikute (eraisikud, juriidilised isikud) väljastatud garantiisid ja tagatise peetakse ebaolulisteks hoolimata sellest, et need riski maandavad, ning neid siinkohal ei kajastata.

Kui positsioon on tagatud mitut tüüpi tagatisega, siis kajastatakse selliseid tagatise nende likviidsuse järjekorras. Väärtpabereid, sularaha ja garantiisid käsitletakse kõige likviidsemate tagatistena. Neile järgnevad eluasemekinnisvara ja muu kinnisvara. Vallasvara nagu sõidukeid, seadmeid ja muud vara käsitletakse kõige vähem likviidsetena.

Kõige sagedamini kasutatav tagatise tüüp on muu eluasemekinnisvara, mis moodustab 53.5% Panga tagatud laenude portfelli (2018: 49.8%).

Panga laenud klientidele (tuhandetes eurodes)

31. detsember 2019	Kokku	%
Tagatiseta laenud	1 607 619	15%
Laenud tagatise tüübi järgi:	8 800 603	85%
- eluasemekinnisvara	4 709 001	45%
- muu kinnisvara	2 148 955	21%
- väärtpaberid	66 620	1%
- garantiid	160 267	2%
- muud varad	1 715 760	16%
Kokku	10 408 222	100%

31. detsember 2019	Finantsasutused	%
Tagatiseta laenud	5 579	19%
Laenud tagatise tüübi järgi:	23 799	81%
- eluasemekinnisvara	217	1%
- muu kinnisvara	669	2%
- väärtpaberid	-	0%
- garantiid	-	0%
- muud varad	22 913	78%
Kokku	29 378	100%

31. detsember 2019	Avalik sektor	%
Tagatiseta laenud	143 924	82%
Laenud tagatise tüübi järgi:	30 808	18%
- eluasemekinnisvara	-	0%
- muu kinnisvara	16 245	10%
- väärtpaberid	-	0%
- garantiid	154	0%
- muud varad	14 409	8%
Kokku	174 732	100%

Ärikliendid

31. detsember 2019	Laenud	%	Faktooring	%	Liising	%
Tagatiseta laenud	436 002	13%	251 927	91%	415 688	38%
Laenud tagatise tüübi järgi:	2 720 363	87%	26 584	9%	672 637	62%
- eluasemekinnisvara	90 197	3%	-	0%	-	0%
- muu kinnisvara	1 945 408	62%	-	0%	873	0%
- väärtpaberid	66 109	2%	-	0%	-	0%
- garantiid	82 275	3%	198	0%	2 081	0%
- muud varad	536 374	17%	26 386	9%	669 683	62%
Kokku	3 156 365	100%	278 511	100%	1 088 325	100%

Erakliendid

31. detsember 2019	Hüpoteeklaenud	%	Tarbimis- ja kaardilaenud	%	Muud laenud	%	Liising	%
Tagatiseta laenud	69 490	1%	119 454	90%	36 055	11%	129 500	24%
Laenud tagatise tüübi järgi:	4 619 829	99%	13 408	10%	289 064	89%	404 111	76%
- eluasemekinnisvara	4 495 869	96%	889	1%	121 829	38%	-	0%
- muu kinnisvara	65 460	2%	118	0%	120 182	37%	-	0%
- väärtpaberid	492	0%	3	0%	16	0%	-	0%
- garantiid	55 796	1%	12 382	9%	7 381	2%	-	0%
- muud varad	2 212	0%	16	0%	39 656	12%	404 111	76%
Kokku	4 689 319	100%	132 862	100%	325 119	100%	533 611	100%

31. detsember 2018	Kokku	%
Tagatiseta laenud	1 899 279	16%
Laenud tagatise tüübi järgi:	9 777 441	84%
- eluasemekinnisvara	4 873 314	42%
- muu kinnisvara	1 976 205	17%
- väärtpaberid	1 334	0%
- garantiid	437 943	4%
- muud varad	2 488 645	21%
Kokku	11 676 720	100%

31. detsember 2018	Finantsasutused	%
Tagatiseta laenud	4 716	10%
Laenud tagatise tüübi järgi:	43 653	90%
- eluasemekinnisvara	1 721	4%
- muu kinnisvara	13 168	27%
- väärtpaberid	-	0%
- garantiid	685	1%
- muud varad	28 080	58%
Kokku	48 369	100%

31. detsember 2018	Avalik sektor	%
Tagatiseta laenud	185 823	85%
Laenud tagatise tüübi järgi:	33 792	15%
- eluasemekinnisvara	-	0%
- muu kinnisvara	5 348	2%
- väärtpaberid	-	0%
- garantiid	67	0%
- muud varad	28 377	13%
Kokku	219 615	100%

Ärikliendid

31. detsember 2018	Laenud	%	Faktooring	%	Liising	%
Tagatiseta laenud	779 332	22%	284 042	85%	303 368	22%
Laenud tagatise tüübi järgi:	2 825 215	78%	49 239	15%	1 105 644	78%
- eluasemekinnisvara	151 291	4%	-	0%	-	0%
- muu kinnisvara	1 784 895	50%	-	0%	1 256	0%
- väärtpaberid	1 219	0%	-	0%	-	0%
- garantiid	222 754	6%	-	0%	66	0%
- muud varad	665 056	18%	49 239	15%	1 104 322	78%
Kokku	3 604 547	100%	333 281	100%	1 409 012	100%

Erakliendid

31. detsember 2018	Hüpoteeklaenud	%	Tarbimis- ja kaardilaenud	%	Muud laenud	%	Liising	%
Tagatiseta laenud	90 402	2%	145 425	99%	50 620	15%	55 551	9%
Laenud tagatise tüübi järgi:	4 840 470	98%	1 587	1%	310 999	85%	566 842	91%
- eluasemekinnisvara	4 605 316	93%	1 151	1%	113 835	31%	-	0%
- muu kinnisvara	47 503	1%	288	0%	123 747	34%	-	0%
- väärtpaberid	115	0%	-	0%	-	0%	-	0%
- garantiid	187 518	4%	144	0%	26 709	7%	-	0%
- muud varad	17	0%	4	0%	46 708	13%	566 842	91%
Kokku	4 930 872	100%	147 012	100%	361 619	100%	622 393	100%

Allpool tabelis on toodud teave ühiselt hinnatud krediitvõimeliste laenude bilansilise väärtuse kohta, mille suhtes Pank ei kajastanud 2018. aasta lõpus eeldatavate krediitkahjumite allahindlust, kuna tagatise väärtus ületas märkimisväärselt nende laenude bilansilist koguväärtust.

Pank (tuhandetes eurodes)	31. detsember 2018
Ärikliendid	6 873
Laenud	4 224
Faktooring	25
Liising	2 624
Eraisikutest kliendid	75 493
Hüpoteeklaenud	65 019
Tarbimis- ja kaardilaenud	1 763
Muud laenud	8 041
Liising	669
Kokku laenud, mille tagatise väärtus ületab laenu koguväärtust	82 365

2019. aastal kehtestas Pank krediitkahjumiga laenude kollektiivse väärtuse languse mõju hindamisel tagatise väärtuse ülempiiri riskipositsiooni summale, mis piirab ületagatisest tulenevat nullväärtusega väärtuse languse võimalikkust.

Krediitkahjumiga laenude puhul allahindlus, mis leitakse ajahetke maksejõuetuse tõenäosuse (PIT PD), ajahetke maksejõuetusest tingitud kahjumäära (PIT LGD), maksejõuetuses oleva riskipositsiooni (EAD), kumulatiivse ettemakse intressimäära ning stsenaariumi tõenäosuse korrutisena, ei saa tehniliselt põhjustada allahindluse puudumist nii 2018. kuid ka 2019.

Krediitkahjumiga laenude summa on kajastatud koos vastava tagatise väärtusega allpool toodud tabelites. Krediitkahjumiga laenud on enamasti tagatud kinnis- ja vallasvaraga. Sellise tagatise väärtus on võrdne selle turuväärtusega (mitte likvideerimisväärtusega), mida ajakohastatakse pärast rikkumise tuvastamist.

Krediidikahjumiga laenud (tuhandetes eurodes)

31. detsember 2019	Bruto	Sellest esialgne allahindlus	Allahindlused	Neto	Tagatise õiglane väärtus
Ärikliendid	218 533	-469	-95 667	122 866	152 900
Eraisikud	171 294	-1 031	-47 252	124 042	145 641
Kokku	389 827	-1 500	-142 919	246 908	298 541

31. detsember 2018	Bruto	Sellest esialgne allahindlus	Allahindlused	Neto	Tagatise õiglane väärtus
Ärikliendid	389 697	-30 643	-86 699	302 998	323 244
Eraisikud	243 404	-2 572	-70 103	173 301	201 460
Kokku	633 101	-33 215	-156 802	476 299	524 704

* Äriklientide all avalikustatakse ka riskid avaliku sektori ja finantsasutuste vastu.

Allpool toodud tabelis on esitatud krediidiriski vähendamise ulatus krediidiriskiga laenude puhul, avalikustades tagatise väärtused varade kohta eraldi, kui tagatise väärtused on võrdsed riskipositsiooni bilansilise väärtusega või varadega, kui tagatise väärtused on väiksemad kui bilansiline väärtus.

31. detsember 2019	Ületagatud varad		Alatagatud varad	
Tuhandetes eurodes	Tagatisvara bilansiline väärtus	Tagatisvara väärtus	Tagatisvara bilansiline väärtus	Tagatisvara väärtus
Laenud äriklientidele	109 685	394 495	108 848	43 206
Laenud eraisikutele	112 227	256 855	59 067	33 413
Kokku	221 912	651 350	167 915	76 619

31. detsember 2018	Tagatisvara bilansiline väärtus	Tagatisvara väärtus	Tagatisvara bilansiline väärtus	Tagatisvara väärtus
Laenud äriklientidele	262 520	971 296	127 178	56 792
Laenud eraisikutele	145 596	308 253	97 807	55 474
Kokku	408 116	1 279 549	224 985	112 266

Kõigi laenude tagatise mõju, sõltumata sellest, kas nad on allahinnatud või mitte, on toodud alljärgnevates tabelites.

31. detsember 2019	Ületagatud varad		Alatagatud varad	
	Tagatisvara bilansiline väärtus	Tagatisvara väärtus	Tagatisvara bilansiline väärtus	Tagatisvara väärtus
Laenud äriklientidele	2 864 079	10 231 353	1 863 232	610 005
Laenud eraisikutele	4 910 720	12 131 393	770 191	415 671
Kokku	7 774 799	22 362 746	2 633 423	1 025 676
31. detsember 2018	Tagatisvara bilansiline väärtus	Tagatisvara väärtus	Tagatisvara bilansiline väärtus	Tagatisvara väärtus
Laenud äriklientidele	3 066 785	12 133 531	2 548 039	1 005 367
Laenud eraisikutele	5 104 447	11 590 108	957 449	609 888
Kokku	8 171 232	23 723 639	3 505 488	1 615 255

TURURISK

Pank võtab madala tururiski positsiooni, mis on defineeritud bilansiliste ja bilansiväliste positsioonidega seotud kahjumiriskina, mis tuleneb negatiivsetest muutustest sellistes turuparameetrites nagu valuutavahetuskursid (valuutarisk), intressimäärad (intressirisk), aktsiahinnad (aktsiarisk) või kaubahinnad (kaubarisk).

Panga tururiski kõige olulisem osa on intressirisk, samas kui teised riskid on vähemolulised. Intressiriski hinnatakse baaspunkti väärtuse (BPV) meetodi abil, mis mõõdab mõju netorahavoogude väärtusele juhul, kui turuintressimäärades toimub ühe baaspunkti (0.01%) suurune paralleelne muutus. BPV arvutusi tehakse regulaarselt ja esitatakse Panga juhtkonnale.

Valuutariski (edaspidi: FX) hindamisel arvutatakse avatud valuutapositsioonid. Nii intressi- kui valuutariski reguleerivad Luminor Bank AS-i juhatuse ja nõukogu kehtestatud piirangud ning neid jälgitakse regulaarselt turu- ja likviidsusriski juhtimise osakonna poolt.

Tururiski mõõtmise meetodid

Pank keskendub peamiselt intressi- ja valuutariski juhtimisele.

Intressiriski hinnatakse kui tulukõvera paralleelse muutuse mõju kogukohustiste ja koguvara vahe nüüdisväärtusele. Üldiselt on varadel pikemad tähtajad kui kohustistel, mis tekitab avatud intressipositsiooni tõttu riskid. Seetõttu kasutatakse pikkade ja lühikeste tähtaegade vahe katmiseks pankadevahelist rahastust. Peale selle kasutatakse vastuvõetava intressiriski astme saavutamiseks ja hoidmiseks intressimäära vahetuslepinguid.

Valuutariski hinnatakse kui vastavas valuutas noteeritud varade ja kohustiste vahelist avatud positsiooni. Kõigi valuutade avatud positsioonid Pangas on Luminori juhatuse ja nõukogu kehtestatud piirangutega reguleeritud ning neid jälgitakse iga päev.

VALUUTARISK

Panga peamine positsioon on seotud euroga (EUR) ja teiste valuutade positsioonid on ebaolulised. Pangas järgitakse konservatiivset lähenemist valuutariskile. Seda mõõdetakse ECB kursside alusel eurodesse konverteeritud avatud valuutapositsioonide nimiväärtusena. Pangal on nii päevasisesed kui ka üleöölmiidid. Mõned tehnilised kõrvalekalded limiitidest on lubatud ainult lühikest aega, kui teenindatakse kliente. Pangas on kinnitatud USA dollarite (USD), muude valuutade summa, muude valuutade maksimumsumma ja valuutade kogusumma limiidid.

Panga valuutariski positsioon (tuhandetes eurodes):

Valuuta	31. detsember 2019	31. detsember 2018
USD	97	232
Maksimum muud valuutad*	302	375
Muude valuutade summa**	609	1 090
Kokku***	383	1 149

*Maksimum muud valuutad – siin kajastatakse maksimaalne suurim riskipositsioon teiste välisvaluutade vastu peale USD.

**Muude valuutade summa – siin kajastatakse kõikide välisvaluutade riskipositsioonide summa (välja arvatud USD).

***Kokku – siin kajastatakse suurim absoluutväärtus kõikide välisvaluuta avatud positsioonide positiivsete riskipositsioonide ja negatiivsete riskipositsioonide summade vahel.

Tundlikkus valuutariski suhtes

Tundlikkust valuutariski suhtes mõõdetakse avatud valuutapositsioonide rõhutamise kaudu, kasutades selleks erinevaid kordajaid. USD puhul arvutatakse see võimaliku kahju summa (5.4%) riskiväärtuse meetodil (value-at-risk, VaR), mille usaldustase on 99 protsenti ja hoidmisaeg 10 päeva, kusjuures andmete analüüsi on kaasatud viimane finantskriisi periood aastatel 2008-2009 ja valuutakursside ajalooliste liikumiste vähemalt 5-aastane periood. Kõikide teiste valuutade kordajat suurendatakse hea turutava kohaselt lisaks 50% (8.1%).

FX-riski tundlikkuse arvestamine summas 55 tuhat eurot näitab, et selle mõju Pangale 2019. aastal oli ebaoluline.

INTRESSIRISK

Intressiriski peamine allikas Panga jaoks on ümberhinnastamise risk – see on risk, mis on seotud ajastuse ebakõladega bilansiliste ja bilansiväliste positsioonide varade ja kohustiste tähtaegades ja ümberhinnastamises. Luminori tururiski põhimõtete kohaselt on intressirisk aluspunkti väärtuse (BPV) osas piiratud, st muutus netorahavoogudes (vahed) ühe baaspunkti suuruse (0.01%) paralleelse muutuse korral turuintressimäärades. Luminori juhatus ja nõukogu kinnitavad eraldi pangandus- ja kauplemitsegevuse limiidid ning erinevate valuutade limiidid: EUR, USD, NOK ja kõigi muude valuutade summa kohta. Koguriskipositsiooni arvutamiseks leitakse iga valuuta BPV koondsumma olenemata sellest, kas iga üksiku valuuta kogupositsioon on lühike või pikk, st positsioonide tasaarvestamine valuutade vahel ei ole lubatud. Intressiriski põhiosa tuleneb eurodes nomineeritud positsioonidest. Derivatiivide kasutamine on üheks suurimaks intressiriski juhtimise osaks, täiendav info lisades 1 ja 14.

Kontserni BPV positsioon valuutade kaupa pangandus- ja kauplemitsegevuses (tuhandetes eurodes):

Valuuta	31. detsember 2019	31. detsember 2018
EUR	-41 291	-10 530
USD	4 965	2 831
NOK	727	522
Muud valuutad	-65	-98

Panga BPV positsioon valuutade kaupa õiglases väärtuses pangandus- ja kauplemitsegevuses (tuhandetes eurodes):

Valuuta	31. detsember 2019	31. detsember 2018
EUR	-54 090	109 750
USD	-14 715	-7 891
NOK	-512	-1 479
Muud valuutad	829	645

Tundlikkus intressiriski suhtes

Intressiriski positsioon ei tohi ületada Luminori juhatuse ja nõukogu kinnitatud BPV limiite. Eeldades, et paralleelne muutus turukõveras on 200 baaspunkti, korrutatakse intressiriski tundlikkuse arvutamiseks kogu BPV positsioon intressimäära muutusega. Eelnimetatud tulukõveras toimunud muutuse mõju Panga omakapitalile ja kasumile või kahjumile tuhandetes eurodes kirjeldatakse allpool toodud tabelis (tuhandetes eurodes):

	31. detsember 2019	31. detsember 2018
Omakapital	9 410	1 455
Kasum / Kahjum	14 029	20 205

AKTSIA- JA KAUBARISK

Pangal ei ole kaubainstrumentidega seotud avatud positsioone ja seega kaubahinnarisk puudub.

Pank ei tegele oma arvel aktsiatega kauplemisega. Kuid pangal on bilansis mõned aktsiad, mida kajastatakse pigem arveldussüsteemis osalemisena kui investeeringuna aktsiatesse. Aasta jooksul on nende aktsiate koguväärtus kasvanud tulenevalt alusinstrumentides toimunud positiivsest suundumusest, seega liigitati omakapitaliinstrumentid vastavalt välisaudiitori poolt tehtud soovitusel ümber võlakirjadeks, mida kajastatakse õiglasel väärtusel läbi kasumiaruande. Riskiväärtuse (VaR) mudelis on stressitesti puhul kasutatud 99% usaldustaset ja 1 aastast perioodi, kusjuures andmete analüüsi on kaasatud viimane finantskriisi periood aastatel 2008-2009 ja valuutakursside ajalooliste liikumiste vähemalt 5-aastane periood. Aktsiate koguväärtuse suhtes rakendatud šoki tulemusena on 2019. aastal tõenäoline 2.1 miljoni suurune kahjum.

LIKVIIDSUSRISK

Likviidsusrisk defineeritakse kui risk, et Pank ei suuda oma finantskohustisi õigel ajal täita ja et Pank kannab kahju finantsressursside järsu vähenemise (nt finantskriis võib põhjustada viivituse sissetulevate maksete laekumises) või refinantseerimiseks mõeldud uute ressursside hinnatõusu tõttu. Likviidsusriski realiseerumise tagajärjeks võib olla suutmatus täita hoiustajate ees olevaid tagasimaksekohustusi ja laenukohustusi. Pank kasutab likviidsusriski mõõtmiseks ja kontrollimiseks mitmeid likviidsuse jälgimise ja kontrollimise parameetreid, sealhulgas likviidsuskattekindajat (LCR), stabiilse netorahastamise kindajat (NSFR) ja sisemisi likviidsuslimiite.

Likviidsusriski juhitakse selliselt, et lepinguliste kohustuste täitmise võime oleks pidevalt tagatud. Pank on välja töötanud varajase hoiatuse indikaatorite kogumi, mis võimaldab likviidsuskriise õigel ajal tuvastada ning talitlus- ja rahastuspidevuse kavade Panga likviidsuse juhtimiseks turuhäirete ajal. Likviidsusriski juhtimise strateegiat uuendatakse vähemalt kord aastas või pärast olulisi muutusi sise- või väliskeskonnas, milles Pank tegutseb.

Likviidsusriski juhtimise protsess

Likviidsusriski juhtimiseks kasutatakse kolme kaitseliini:

- ◆ Esimene kaitseliin koosneb Panga Treasury & ALMi funktsioonist (TALM) ja ärivaldkondadest. TALM vastutab likviidsuse igapäevase juhtimise ja vahendite ülekande hinnakujunduse (FTP) eest. Selleks et tagada rahastus olukorras, kus Luminor vajab kiiresti sularaha ja tavalistest rahastusallikatest ei piisa, on Luminoril likviidsuspuhver, mis koosneb keskpangas asuvast sularahast ja kvaliteetsetest väärtpaberitest, mida saab kiiresti müüa või rahastamistingimustes tagatisena kasutada.
- ◆ Tururiski ja Likviidsusriski juhtimise osakond on teine kaitseliin ja vastutab likviidsusriski ja esimese kaitseliini sõltumatu järelevalve ja kontrolli eest.
- ◆ Kolmandasse kaitseliini kuulub kontserni siseauditi osakond, mis vastutab esimese ja teise kaitseliini sõltumatu järelevalve eest.

Likviidsusriski juhtimine on jagatud pikaajaliseks (1 aasta) ja lühiajaliseks (1 nädalast kuni 3 kuuni) riskijuhtimiseks ning päevasiseks likviidsusjuhtimiseks. Lühiajalise likviidsusriski juhtimise eesmärk on rahuldada igapäevane vajadus vahendite järele, et tagada EKP reservi- ja likviidsusnõuete järgimine ning sisemiste likviidsuslimiitide täitmine. Lühiajaline likviidsus säilitatakse igapäevase likviidsusseisundi ja rahastamise jälgimise ning asjakohaste finantsinstrumentidega kauplemise teel. Pikaajalist likviidsusriski juhtimist toetab hinnanguliste tulevaste rahavoogude analüüsimine, arvestades hoiuste ja laenuportfelli kasvu ning võimalikke refinantseerimise allikaid.

Likviidsusriski hindamiseks analüüsitakse likviidsuspuudujääki, arvestades seejuures rahavoogude tähtaegu. Likviidsusriski piiramiseks kehtestatakse likviidsuspuudujäägile sisemised limiidid. Sellise limiidi kasutamist jälgitakse regulaarselt ning Panga juhtorganeid teavitatakse sellest.

Likviidsuspuudujäägi arvutamiseks analüüsitakse Panga netorefinantseerimise seisundit ühe nädala, ühe kuu ja kolme kuu vaates, kasutades selleks „tavapärase äritegevuse“ meetodit. Likviidseid varasid ja lühiajalisi kohustusi arvestatakse vastavate perioodide (1 nädalast kuni 3 kuuni) likviidsuspuudujäägi arvutamises.

Likviidsuskattekindruse (LCR) võrdub krediitdasiutuse likviidsuspuuhvri suhtega tema likviidsete vahendite netoväljavoolu 30 kalendripäeva pikkuse stressiperioodi jooksul ja seda väljendatakse protsendina. Kuna Leedu, Läti ja Eesti kuuluvad kõik Euroopa Liitu, siis rakendub LCR üleeuroopalise nõudena ka Pangale. LCRI miinimumlimiit on 100%, aga Pangal on piisav puhver ja ta hoiab oma suhtarvu kõrgemana. LCRI eesmärk on suurendada Panga likviidsusriski profiili lühiajalist vastupidavust ja see nõuab selliste riskivabade varade hoidmist, mida saab kergesti realiseerida selleks, et teha nõutavad väljaminevad maksed sissetulevatest maksetest sõltumata 30-päevase kriisiperioodi jooksul ilma keskpanga toetuseta.

Kontserni peamiste bilansikirjete likviidsusriski analüüs järelejäänud tähtaja järgi:

Bilansiline väärtus 31. detsember 2019 tuhandetes eurodes	Nõudmiseni ja vähem kui 1 kuu	1–3 kuud	3–12 kuud	1–5 aastat	Üle 5 aasta	KOKKU
Sularaha ja nõuded keskpangale	2 924 019	0	0	0	0	2 924 019
Nõuded teistele krediitdasiutustele	141 589	37	0	19	0	141 645
Kauplemiseks hoitavad finantsvarad	0	2 181	16	725	99	3 021
Tuletisinstrumendid	28 839	901	4 864	24 220	393	59 217
Finantsvarad õiglasest väärtuses muutustega läbi koondkasumiaruande	0	0	0	0	140	140
Finantsvarad õiglasest väärtuses läbi kasumiaruande	0	0	45 116	117 487	65 293	227 896
Laenud klientidele	224 540	194 932	1 224 106	3 726 435	4 852 534	10 222 547
Muud varad	29 113	0	0	0	0	29 113
Varad kokku	3 348 100	198 051	1 274 102	3 868 886	4 918 459	13 607 598
Tuletisinstrumendid	28 377	793	3 098	24 279	1 757	58 304
Krediitdasiutuste laenud ja hoiused	30 244	0	950 448	0	0	980 692
Klientide hoiused	8 739 621	545 949	868 407	76 475	4 967	10 235 419
Väljastatud võlakirjad	0	0	0	651 716	0	651 716
Rendikohustused	425	851	3 761	19 030	32 984	57 051
Muud finantskohustused	45 303	0	0	0	0	45 303
Kohustised kokku	8 843 970	547 593	1 825 714	771 500	39 708	12 028 485
Omakapital						
Netofinantsvarad / (kohustised)	-5 495 870	-349 542	-551 612	3 097 386	4 878 751	1 579 113
Tühistatavad ja tühistamatud bilansivälised kohustised	1 788 816	0	0	0	0	1 788 816
Finantsinstrumentidest tulenev likviidsuslõhe	-7 284 686	-349 542	-551 612	3 097 386	4 878 751	-209 727

Bilansiline väärtus 31. detsember 2018 tuhandetes eurodes	Nõudmiseni ja vähem kui 1 kuu	1–3 kuud	3–12 kuud	1–5 aastat	Üle 5 aasta	KOKKU
Sularaha ja nõuded keskpangale	3 274 291	0	0	18 799	0	3 293 090
Nõuded teistele krediitiasutustele	145 435	1 373	38 415	123	0	185 346
Kauplemiseks hoitavad finantsvarad	5	0	0	991	10	1 006
Tuletisinstrumendid	5 895	301	13 803	23 846	507	44 352
Finantsvarad õiglasel väärtuses muutustega läbi koondkasumiaruande	0	0	0	0	8 872	8 872
Finantsvarad õiglasel väärtuses läbi kasumiaruande	0	28 588	21 978	88 802	4 390	143 758
Laenud klientidele	272 813	185 348	1 705 140	4 248 482	5 060 355	11 472 138
Muud varad	11 894	0	0	0	0	11 894
Varad kokku	3 710 333	215 610	1 779 336	4 381 043	5 074 134	15 160 456
Tuletisinstrumendid	2 811	348	8 914	27 080	2 102	41 255
Krediitiasutuste laenud ja hoiused	21 981	6 000	3 186 915	724 500	0	3 939 396
Klientide hoiused	7 462 778	710 102	809 172	83 685	4 148	9 069 885
Väljastatud võlakirjad	0	0	0	351 235	0	351 235
Muud finantskohustused	27 914	0	0	0	0	27 914
Kohustised kokku	7 515 484	716 450	4 005 001	1 186 500	6 250	13 429 685
Omakapital						
Netofinantsvarad / (kohustised)	-3 805 151	-500 840	-2 225 665	3 194 543	5 067 884	1 730 771
Tühistatavad ja tühistamatud bilansivälised kohustised	1 984 264	0	0	0	0	1 984 264
Finantsinstrumentidest tulenev likviidsuslõhe	-5 789 415	-500 840	-2 225 665	3 194 543	5 067 884	-253 493

Kohustiste lepinguliste diskonteerimata rahavoogude avalikustamine seisuga 31. detsember 2019:

Tuhandetes eurodes	Nõudmiseni ja vähem kui 1 kuu	1–3 kuud	3–12 kuud	1–5 aastat	Üle 5 aasta	KOKKU
Tuletisinstrumendid	28 377	793	3 098	24 279	1 757	58 304
Krediitiasutuste laenud ja hoiused	30 244	0	956 458	0	0	986 702
Klientide hoiused	8 739 621	546 625	872 496	78 183	5 117	10 242 042
Väljastatud võlakirjad	0	0	10 067	662 961	0	673 028
Rendikohustused	546	1 091	4 804	23 523	38 346	68 310
Muud finantskohustised	45 303	0	0	0	0	45 303
Kohustised kokku	8 844 091	548 509	1 846 923	788 946	45 220	12 073 689

Kohustiste lepinguliste diskonteerimata rahavoogude avalikustamine seisuga 31. detsember 2018:

Tuhandetes eurodes	Nõudmiseni ja vähem kui 1 kuu	1–3 kuud	3–12 kuud	1–5 aastat	Üle 5 aasta	KOKKU
Tuletisinstrumentid	2 811	348	8 914	27 080	2 102	41 255
Krediitiasutuste laenud ja hoiused	25 046	6 095	2 670 950	1 245 115	0	3 947 206
Klientide hoiused	7 446 681	711 886	826 061	85 365	5 497	9 075 490
Väljastatud võlakirjad	0	0	5 250	360 500	0	365 750
Muud finantskohustised	15 896	1 108	3 181	8 858	13	29 056
Kohustised kokku	7 490 434	719 437	3 514 356	1 726 918	7 612	13 458 757

Panga peamine rahastusallikas on klientide hoiused. Alates Luminori loomisest on panka rahastanud endised emapangad sündikaatlaenude näol. Võttes arvesse Luminori plaani saada iseseisvaks finantseerimisasutuseks, asendatakse emaettevõtte rahastamine järk-järgult teiste rahastamisallikatega – alates klientide hoiustest kuni kapitaliturgudel saadud rahastamiseni.

2020. aastal lõppevad rahastamisvahendid makstakse tagasi või pikendatakse vastavalt lepingutingimustele ja Luminori rahastamisvajadustele. Laenulepingu tingimusi – millist rahastamist endised emaettevõtjad pakkusid – muudeti seoses omanike muudatusega 2019. aastal, millega seoses on kohustus osaliselt või täielikult tagatisega kaetud.

Stabiilse netorahastamise kordajat (NSFR) määratletakse kui saadaoleva stabiilse rahastamise summa ja vajamineva stabiilse rahastamise summa suhet ühe aasta jooksul. NSFRi miinimumnõue on 100%, aga Pangal on piisav puhver ja ta hoiab oma suhtarvu kõrgemana.

Pank on seadnud mitme mõõdiku kohta limiidid, sh LCR, NSFR, likviidsuse puudujäägid ja ta juhib neid seatud limiitide piires oma varade ja kohustiste nõuetekohase tähtaja struktuuri kehtestamise kaudu, nt emiteerides pikaajalisi võlakirju.

Bilansivälised kirjed

Nominaalsete bilansiväliste kirjete analüüs allesjäänud tähtaja järgi on järgmine:

31. detsember 2019 Tuhandetes eurodes	Nõudmiseni kuni 1 kuu	1 kuni 3 kuud	3 kuni 12 kuud	1 kuni 5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Laenu andmise kohustused	1 134 434	0	0	0	0	1 134 434
Finantsgarantiid	110 655	0	0	0	0	110 655
Tegevusgarantiid	74 647	0	0	0	0	74 647
Muud kohustised*	469 080	0	0	0	0	469 080
Kokku	1 788 816	0	0	0	0	1 788 816

* Muud kohustised sisaldavad erinevat tüüpi garantiisid (garantiid, makse- ja ettemaksugarantiid jne)

31. detsember 2018 Tuhandetes eurodes	Nõudmiseni kuni 1 kuu	1 kuni 3 kuud	3 kuni 12 kuud	1 kuni 5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Laenu andmise kohustused	1 304 189	0	0	0	0	1 304 189
Finantsgarantiid	265 707	0	0	0	0	265 707
Tegevusgarantiid	113 755	0	0	0	0	113 755
Muud kohustised*	300 613	0	0	0	0	300 613
Kokku	1 984 264	0	0	0	0	1 984 264

* Muud kohustised sisaldavad erinevat tüüpi garantiisid (garantiid, makse- ja ettemaksugarantiid jne)

Likviidsuspuhvri ja tagatise juhtimine

Pangal on DNB Bank ASA ja Nordea Bank Abp aktsionäridega rahastamisleping. See vähendab märkimisväärselt rahastamise likviidsusriski realiseerumise tõenäosust, mille võivad põhjustada hoiuste väljavool, hulgirahastamise risk (raha ülekandmine järgmise emissiooni), bilansiväliste kohustustega seotud ootamatud väljaminekud ja õigusriskid (nt emissiooni ei saa õiguslike piirangute tõttu korraldada). Kuna Panga suund on suurendada omarahastuse osakaalu ja mitte sõltuda aktsionäride toetusest, siis luuakse rahastusbaasi mitmekesistamiseks muid rahastamisallikaid või need on juba loodud.

Pank osaleb EKP eurosüsteemi avaturuhingutes. Eelkõige kasutab Pank EKP suunatud pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide (TLTRO) süsteemi. Lisaks saadakse oluline osa rahastusest jae- ja äriklientide hoiustest. Pank on juba emiteerinud 650 miljoni euro eest kõrgema järgu võlakirju ja kaalub selle summa suurendamist tulevikus, mis muudaks rahastuse saamise võimalused veelgi mitmekesisemaks.

Peamine likviidsuspuhver on keskpangas olevad kontod, kus 2019. aasta lõpu seisuga oli kontsernil 2.7 miljardit eurot. Seda puhvrit saab vajaduse korral igal ajal kasutada.

Riskikontsentratsioon

Riigirisk on risk, et teatud riigis toimuv sündmusel võib olla Pangale otsene negatiivne mõju kontserni väärtuse vähendamise tõttu või kaudne mõju seeläbi, et võlgnik ei ole võimeline täitma oma kohustusi Panga vastu. Üldiselt kuuluvad selliste sündmuste hulka riigi tasandil olulised sündmused nagu maksejõuetuse tekkimine ja restruktureerimised; poliitilised sündmused nagu valimistulemuste vaidlustamine; valuutaliikumise piirangud; valuuta mittekonverteeritavus turul; majanduslik mõjutatus muudest sündmustest nagu riigi maksevõimetus või piirkondlikud rahutused; panga- ja valuutakriisid ning looduskatastroofid.

Pank kehtestab iga riigi kohta riigilimiidi. Kõigi konkreetse riigi residentide (pangad, juriidilised isikud, eraisikud, ametivõimud) kogurisk ei tohi riigilimiiti ületada. Eri riikide kohta kehtestatud limiidid võivad sõltuda erinevatest asjaoludest, näiteks riigi sise- ja välisreitingutest.

Varade ja kohustiste geograafiline jaotumine

31. detsember 2019 Tuhandetes eurodes	Sularaha- jäägid*	Laenud klientidele	Muud varad	Varad kokku	Krediidi- asutuste laenud ja hoiused	Klientide hoiused	Väljastatud võlakirjad	Muud kohustised	Kohustised kokku
Leedu	1 590 214	4 477 427	203 397	6 271 038	63 217	5 078 810	0	63 790	5 205 817
Läti	973 542	2 795 864	110 376	3 879 782	2 484	2 821 581	0	96 662	2 920 727
Eesti	361 244	2 684 280	54 074	3 099 598	2 766	1 923 953	1 408	52 740	1 980 867
Ühendkuningriik	4 349	14 347	270	18 966	0	7 734	650 308	794	658 836
Norra	5 356	6 630	40 676	52 662	453 272	2 185	0	9 777	465 234
Rootsi	10 312	5 842	83	16 237	458 069	3 167	0	2 234	463 470
Iirimaa	0	4 463	4 593	9 056	0	146 004	0	3 582	149 586
Soome	72 218	16 572	7 801	96 591	884	21 802	0	7 937	30 623
Küpros	0	40 674	0	40 674	0	67 119	0	2	67 121
Luksemburg	0	71 559	186	71 745	0	616	0	5	621
Muu	48 429	104 889	28 985	182 203	0	162 448	0	1 042	163 490
Kokku	3 065 664	10 222 547	450 441	13 738 652	980 692	10 235 419	651 716	238 565	12 106 392

* Sularahajäägid koos keskpanga laenude ja nõuetega krediidiasutustele

31. detsember 2018 Tuhandetes eurodes	Sularaha- jäägid*	Laenud klientidele	Muud varad	Varad kokku	Krediidi- asutuste laenud ja hoiused	Klientide hoiused	Väljastatud võlakirjad	Muud kohustised	Kohustised kokku
Leedu	1 512 343	4 913 986	131 467	6 557 796	191 489	4 426 544	0	42 800	4 660 833
Läti	1 078 390	3 132 785	122 318	4 333 493	28 124	2 684 460	0	53 019	2 765 603
Eesti	703 065	3 124 243	37 582	3 864 890	9 200	1 591 475	0	36 585	1 637 260
Ühendkuningriik	74 636	6 516	25 738	106 890	1 854 379	3 379	0	9 367	1 867 125
Norra	93 210	16 709	3 709	113 628	1 231 851	112 302	0	4 758	1 348 911
Rootsi	1 341	7 900	3 689	12 930	624 321	7 117	0	1 958	633 396
Iirimaa	1 287	15 672	253	17 212	0	9 767	351 235	54	361 056
Soome	0	91 605	156	91 761	0	562	0	0	562
Küpros	0	44 652	0	44 652	0	14 476	0	0	14 476
Luksemburg	0	4 848	0	4 848	0	1 169	0	0	1 169
Muu	14 164	113 222	32 684	160 070	32	218 634	0	902	219 568
Kokku	3 478 436	11 472 138	357 596	15 308 170	3 939 396	9 069 885	351 235	149 443	13 509 959

* Sularahajäägid koos keskpanga laenude ja nõuetega krediitiasutustele

Majandussektorid

Järgmistes tabelites on toodud klientidele antud laenud nende bilansilises jääkmaksumuses meie vastaspoolte majandussektorite järgi liigitatuna.

Kesk pangale, krediitiasutustele ja klientidele antud raha ja laenud

Pank	31. detsember 2019	31. detsember 2018
Sularaha	140 518	178 440
Kesk pangad	2 783 501	3 114 650
Krediitiasutused	141 645	185 346
Finantsasutused	29 255	46 323
Avalik sektor	174 715	219 597
Eraisikust kliendid	5 606 413	5 962 437
Ärikliendid	4 412 164	5 243 781
Põllumajandus, metsandus ja kalandus	337 080	361 850
Kaevandamine	23 658	32 382
Tootmine	571 675	803 641
Elektri, gaasi, õhu ja kliimaseadmete tarnimine	132 176	195 403
Veevarustus	31 948	41 522
Ehitus	197 785	299 981
Hulgi- ja jaekaubandus	937 197	1 116 398
Transport ja ladustamine	394 660	511 259
Majutus ja toitlustusteenused	48 768	61 395
Teave ja kommunikatsioon	26 558	35 893
Kinnisvaraalaane tegevus	1 132 767	1 085 704
Kutse -, teadus - ja tehnikaalaane tegevus	210 089	254 965
Haldus - ja abiteenused	209 227	255 926
Avalik haldus ja riigikaitse, kohustuslik sotsiaalkindlustus	5 358	7 362
Haridus	7 106	11 715
Tervishoiuteenused ja sotsiaaltöö	21 432	23 937
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	13 607	16 136
Muud teenused	111 073	198 312
Kokku	13 288 211	14 950 574

OPERATSIOONIRISK

Operatsiooniriski juhtimist reguleerib Luminoris operatsiooniriski poliitika. Peamine eesmärk on hoida operatsioonirisk madalal tasemel ja vähendada riskijuhtimise ootamatuid kahjusid. Iga juht ja protsessi eest vastutaja on kohustatud juhtima oma valdkonna tegevustega seotud riske ja juurutama nõuetekohase riskijuhtimise kultuuri oma aruandlusahelas. Operatsiooniriski juhtimise osakond on sõltumatu kontrollifunktsioon teises kaitseliinis ning see tegeleb operatsiooniriski juhtimise, infoturbe ja isikuandmete kaitsega.

Luminoris toimunud operatsiooniriski juhtumitest teavitatakse ja need registreeritakse operatsiooniriski juhtumite andmebaasis ning neid jälgitakse pidevalt. Operatsiooniriski juhtumite andmebaasi kasutatakse juhtimisaruandluse, ärimõjuhinnaangute, iga-aastaste riskikontrolli enesehindamiste ja sisemiste stressitestide tegemise jaoks, mis kõik on Luminori operatsiooniriski juhtimise raamistiku olulised osad.

Infoturvet on riskijuhtimise lahutamatu osa. Infoturbeprotsessid on üles seatud, et kaitsta teavet juhusliku või pahatahtliku avalikustamise, muutmise või hävitamise eest; järgida infoturbele kehtestatud regulatiivseid, seadusandlikke ja lepingulisi nõudeid. Isikuandmete kaitse üldmääruse (GDPR) nõuete järgimiseks on Luminor kehtestanud andmekaitseametniku funktsiooni. Kõiki töötajaid olenemata nende tasemest koolitatakse pidevalt infoturbe ja andmekaitse valdkonnas, et tagada nende teadlikkus seotud riskidest ja vajalikest meetmetest.

Luminori juhtkonda hoitakse operatsiooniriski olukorraga kursis perioodiliste ja jooksvalt koostatud riskiaruannete kaudu, mis kajastavad iga-aastase riskikontrolli enesehindamise ja stressitestide tulemusi, olulisemaid kontserniüleseid operatsiooniriske, vastavaid parandusmeetmeid ja põhjalikku kvalitatiivset hinnangut.

Luminori kindlustuskaitse on operatsiooniriski juhtimise lisaelement. Kindlustuslepingud piiravad soovimatute juhtumite tagajärgi, mis võivad ilmned kehtestatud turvaprotseduuridest ja riskimaandamise meetoditest hoolimata. Kindlustusprogramm katab ka Luminori tegevusega seotud õiguslikud kohustused.

KAPITALI JUHTIMINE

Panga regulatiivne kapital sisaldab Tier 1 kapitali, mis sisaldab tavalisi aktsiaid, ülekursi, kohustuslikku reservi, eelmiste perioodide jaotamata kasumit, auditeeritud aruande aasta kasumit miinus immateriaalne põhivara, kinnisvara investeringute ümberhinnangutest tulenev kasum ning aruande aasta kahjum (kui on kahjum).

Riski katmiseks lähtutakse kapitali arvutamisel ja jaotamisel Euroopa Liidu kapitalinõuete direktiivi IV paketi ja kapitalinõuete määrusest ning kohalikest õigusaktidest. Panga ja Kontserni eesmärgid kapitalijuhtimises on järgmised:

- ◆ vastavus Panga pikaajalisele strateegiale (seahulgas Panga riskivalmidus) ja dividendipoliitikale;
- ◆ äriplaneerimise eesmärkide saavutamise võime;
- ◆ sisemiste ja väliste kapitaliseerituse eesmärkide (kapitali adekvaatsuse) saavutamine;
- ◆ piisav ja asjakohane kapitali struktuur, mis pingeliste sündmuste korral vastu peaks.

Kapitali adekvaatsust hinnatakse kord kvartalis riskijuhtimise ja kapitali adekvaatsuse avalikustamise (*Pillar 3*) aruannet reguleerivate teabejuhiste kohaselt.

Panga regulatiivne kapital koosneb täies ulatuses esimese taseme ja esimese taseme põhiomavahenditest (CET1). Esimese taseme põhiomavahendite (CET 1) kapital koosneb lihtaktsiastest, ülekursist, eelmise majandusaasta jaotamata kasumist, akumulieeritud muust koondkasumist, muudest reservidest, usaldusväärse hindamise kohastest täiendavatest väärtuse korrigeerimistest, millest on maha arvatud immateriaalne vara, edasilükkunud tulumaksuvara ja muud mahaarvamised.

Vastavalt usaldatavusnõuetele, EKP poolt kehtestatud 2. samba nõudele 2019. aasta kapitali ja süsteemiriski käsitlevas ühisotsuses ning Läti, Eesti ja Leedu seadusandjate poolt kehtestatud vastutsükilise riskipuhvri nõuetele peab Pank hoidma kapitalitaset, mis on 11.7% CET1-ist ja 15.2% kogukapitalist.

Minimaalsete kapitalinõuete regulatiivsete suuniste kohaselt peavad kontsernil olema omavahendid, mis ületavad igal ajal kapitalinõuete summat järgmiste riskide suhtes:

- ◆ krediidirisk;
- ◆ tururisk;
- ◆ operatsioonirisk.

Nende eeskirjade kohaselt kasutab Pank krediidiriski minimaalse kapitalinõude arvestamiseks standardmeetodit. Pank ei kasuta VaRi ega muid tururiski kapitalinõude arvestamise sisemudeleid ja rakendab operatsiooniriski kapitalinõude arvutamiseks põhinäitajate meetodit.

Riskiga kaalutud varasid mõõdetakse riskikaalude alusel, mis vastavad iga vara ja vastaspoole olemusele, arvestades riski maandamiseks sobivaid tagatiseid ja garantiisid. Sarnast meetodit kasutatakse mõningate kohandustega ka bilansiväliste positsioonide suhtes.

Pank vaatab üle ja korrigeerib riskide tuvastamise ja juhtimise põhimõtteid ja kordasid vähemalt kord aastas vastavalt Panga tegevuses ja finantsseisundis toimunud muutustele. Muudatused ja ajakohastamised tehakse enamasti iga-aastase sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi käigus, kui olulisi riske tuvastatakse või hinnatakse (ümber).

Pank järgis aruandeperioodil kõiki väliselt kehtestatud kapitalinõudeid. Kontserni tasandil täiendavaid kapitalinõudeid ei ole.

Kvantitatiivne teave Panga hallatava kapitali kohta on esitatud allpool (tuhandetes eurodes):

	31. detsember 2019	31. detsember 2018*
OMAVAHENDID		
1. ESIMESE TASEME OMAVAHENDID	1 566 637	1 660 621
1.1. ESIMISE TASEME PÕHIOMAVAHENDID	1 566 637	1 660 621
1.1.1. Kapitaliinstrumendid, mis on aktsepteeritavad esimese taseme põhiomavahenditena	1 447 155	1 655 099
Sissemakstud kapitaliinstrumendid	34 912	10 000
Ülekurss	1 412 243	1 645 099
1.1.2. Jaotamata kasum	129 919	16 496
1.1.3. (-) Muu immateriaalne põhivara	-7 848	-7 063
1.1.4 Muud reservid	938	0
1.1.5 Esimese taseme põhiomavahendite korrigeerimised tingituna usaldatavusfiltritest	-1 281	-1 065
1.1.6 Esimese taseme põhiomavahendite kapitali elemendid või mahaarvamised – muud	0	-913
1.1.7 Akumuleeritud muu koondkasum	261	1 631
1.1.8 (-) Esimese taseme põhiomavahendite mahaarvamised tulenevalt CRR Artiklist 3	0	-2 305
1.1.9 (-) Tulevasel kasumlikkusel põhinev edasilükkunud tulumaksuvara, välja arvatud see, mis tuleneb ajutisest erinevusest (ilma seotud maksukohustusest)	-2 155	-908
1.1.10 (-) Firmaväärtus	-351	-351

Kvantitatiivne teave Kontserni hallatava kapitali kohta on esitatud allpool (tuhandetes eurodes):

	31. detsember 2019	31. detsember 2018*
OMAVAHENDID		
1. ESIMESE TASEME OMAVAHENDID	1 566 662	1 660 621
1.1. ESIMISE TASEME PÕHIOMAVAHENDID	1 566 662	1 660 621
1.1.1. Kapitaliinstrumendid, mis on aktsepteeritavad esimese taseme põhiomavahenditena	25	1 655 099
Sissemakstud kapitaliinstrumendid	25	10 000
Ülekurss	0	1 645 099
1.1.2. Jaotamata kasum	148 950	16 496
1.1.3. (-) Muu immateriaalne põhivara	-7 848	-7 063

1.1.4 Muud reservid	1 429 062	0
1.1.5 Esimese taseme põhiomavahendite korrigeerimised tingituna usaldatavusfiltritest	-1 281	-1 065
1.1.6 Esimese taseme põhiomavahendite kapitali elemendid või mahaarvamised – muud	0	-913
1.1.7 Akumuleeritud muu koondkasum	261	1 631
1.1.8 (-) Esimese taseme põhiomavahendite mahaarvamised tulenevalt CRR Artiklist 3	0	-2 305
1.1.9 (-) Tulevasel kasumlikkusel põhinev edasilükkunud tulumaksuvara, välja arvatud see, mis tuleneb ajutisest erinevusest (ilma seotud maksukohustusest)	-2 155	-908
1.1.10 (-) Firmaväärtus	-351	-351

*Luminor Group AB

TEGEVUSE JÄTKUVUS

Kontserni juhtkond on veendunud edasise tegevuse stabiilsuses ja tasakaalustatuses ning on seetõttu selle raamatupidamise aastaaruande koostanud tegevuse jätkuvuse põhimõttel.

6. NETO INTRESSITULU

Tuhandetes eurodes	2019	2018
<i>Intressitulu efektiivse intressimäära meetodil:</i>		
Laenud korrigeeritud soetusmaksumuses	241 217	234 516
Deposiidid teistes pankades	3 548	1 653
Kokku efektiivse intressimääraga arvatud intressitulu	244 765	236 169
<i>Muu samalaadne tulu</i>		
Tulu kapitalirendi lepingutest	56 045	58 926
Muu intress	867	3 105
Kokku muu samalaadne tulu	56 912	62 031
Intressitulu kokku	301 677	298 200
<i>Intressikulu:</i>		
Laenud ja hoiused krediidiasutustelt	-22 019	-17 497
Klientide hoiused	-15 317	-10 797
Riskimaandamistegevuste mõju	1 221	-139
Väljastatud võlakirjad	-8 381	-1 240
Muu*	-13 014	-9 118
Intressikulu kokku	-57 510	-38 791
Neto intressitulu	244 167	259 409

* Peamiselt sisaldab intressikulu regulaatoritele ja intressi kasutamata krediidilimiitide eest.

7. NETO KOMISJONI- JA TEENUSTASUTULU

Tuhandetes eurodes	2019	2018
Väärtpaberid	788	1 339
Summad selgitamisel ja arveldamine*	35 700	33 743
Varahaldus	7 043	7 795
Varade hoidmine	1 108	1 160
Makseteenused*	25 188	26 944
Kollektiivsete investeringute komisjon	3 233	3 784
Kindlustustasu	3 517	4 109
Antud laenukohustused	4 142	4 638
Antud finantsgarantiid	5 100	4 856
Faktooring	4 473	4 857
Muud*	15 535	16 353
Kokku komisjoni- ja teenustasutulu	105 827	109 578
Summad selgitamisel ja arveldamine*	-23 593	-21 432
Varade hoidmine	-373	-350
Saadud finantsgarantiid	-208	-80
Muud*	-4 267	-3 955
Kokku komisjoni- ja teenustasukulu	-28 441	-25 817
Neto komisjoni- ja teenustasutulu	77 386	83 761

*Komisjoni- ja teenustasutulu kajastatakse ajahetkel, mil Kontsern täidab tegevuskohustust, milleks on tavaliselt alustehingu sooritamine. Saadud või saadaoleva komisjoni- ja teenustasutulu summa kujutab endast kindlakstehtud teenuste tehinguhinda, milleks on teatud toimingukohustused. Selline tulu sisaldab teenustasusid klientide nimel korraldatud välisvaluutade müügi või ostu eest, maksetehingute töötlemise tasusid, tasusid sularahaarvelduste eest, sularaha sisse- või väljamakseid ning komisjonitasusid.

Muud tasud sisaldavad peamiselt trahve, lõpetamistasusid, muutmise tasusid ja teisi tasusid teenuste eest.

Neto komisjoni- ja teenustasutulu segmentide jaotus on järgnev:

Tuhandetes eurodes	2019	2018
Korporatiivpangandus	28 187	31 825
Jaepangandus	44 514	45 170
Varahaldus	2 111	2 350
Muu	2 574	4 416
Neto komisjoni- ja teenustasutulu	77 386	83 761

8. PALGAD JA MUU TÖÖJÕUKULU

Tuhandetes eurodes	2019	2018
Palgakulud	-88 434	-79 601
Sotsiaalmaksukulud	-14 588	-23 586
Kaudsed personalikulud (värbamine, koolitus)	-7 954	-7 843
Sissemakse pensionifondidesse	-320	-262
Kokku	-111 296	-111 292

Sotsiaalkindlustuskulude vähenemine on peamiselt seotud muudatusega Leedu seadusandluses (jõustus 1. jaanuaril 2019), mille kohaselt käsitletakse sotsiaalkindlustuse makse palgakuludena.

Sotsiaalmaksu alla kuuluvad ka sissemaksed riiklikesse pensionifondidesse. Kontsernil ei ole õiguslikku ega faktilist kohustust teha lisaks sotsiaalmaksule pensioni- või muid sarnaseid makseid.

9. MUUD ÜLDHALDUSKULUD

Tuhandetes eurodes	2019	2018
IT-kulud	-93 669	-54 552
Konsultatsiooniteenused	-21 283	-13 864
Reklaami- ja turunduskulud	-4 263	-3 750
Kinnisvaraga seotud kulud	-8 991	-14 928
Maksud ja liikmetasud	-4 335	-2 134
Reisikulud	-1 708	-1 621
Muud kulud*	-13 246	-12 995
Kokku	-147 495	-103 844

*Muud kulud sisaldavad peamiselt kulusid, mis on seotud kogumisteenuste, infoteenuste, transpordi ja muude teenustega.

Muude üldhalduskulude kasvu mõjutas peamiselt ümberkorraldamisega seotud kulud, mis olid 2019. aastal 76.7 miljonit eurot võrreldes 26.0 miljoni euroga 2018. aastal. Suurem osa, s.t 75% erakorralistest kuludest olid IT kulud, millele järgnesid personalikulud 10% ja ümberkorraldamisega seotud kulud 15%-ga.

10. MUUD TEGEVUSKULUD

Tuhandetes eurodes	2019	2018
Maksud (välja arvatud tulumaks ja mahaarvatav käibemaks)	-5 730	-5 925
Mitte mahaarvatav käibemaks	-4 070	-1 824
Kinnisvarainvesteeringute hooldus	-203	-1 180
Muud kindlustuskulud (pangarisk jne)	-894	-721
Muud juriidilised kulud (notari teenused, riigiasutuste väljastatud dokumendid jne)	-3 456	-615
Muud kulud	-3 536	-3 107
Kokku	-17 889	-13 372

11. MUUD TEGEVUSTULUD

Tuhandetes eurodes	2019	2018
Kasum/kahjum põhivara müügist	624	-220
Kasum/kahjum kinnisvarainvesteeringu müügist	959	702
Tulud kinnisvarainvesteeringu rendist	292	537
Kasum tütarettevõtete ja sidusettevõtete müügist *	8 962	0
Eelmise perioodi kulude sissenõudmine	1 026	262
Muud tegevustulud	5 886	3 250
Kokku	17 749	4 531

*1. veebruaril 2019 müüs Luminor oma tütarettevõtte, kinnisvarafirma Luminor büstas UAB (Leedu) Resolution Holding'ile. 3. juulil 2019, müüs Luminor oma tütarettevõtte, kinnisvaraga tegeleva valdusettevõtte SIA Skanstes 12 (Läti) investeerimisfirmale Colonna.

12. RAHA JA PANGAKONTOD KESKPANKADES

Tuhandetes eurodes	31. detsember 2019	31. detsember 2018
Kassa	140 518	178 440
Pangakontod keskpankades	2 783 501	3 095 653
Kokku	2 924 019	3 274 093
sh kohustusliku reservi nõue	112 800	109 027
Tähtajalised hoiused	0	18 997
Raha ja pangakontod keskpankades kokku	2 924 019	3 293 090

13. NÕUDED TEISTELE KREDIIDIASUTUSTELE

Tuhandetes eurodes	31. detsember 2019	31. detsember 2018
Nõudmise hoiused	141 596	145 451
Laenud	58	39 899
Kokku	141 654	185 350
Allahindlused	-9	-4
Kokku	141 645	185 346

14. TULETISINSTRUMENDID

Pank sõlmib tuletistehinguid eraklientidega. Need on peamiselt intressimäära swap-, collar- ja cap-lepingud.

Tuhandetes eurodes	Nominaalväärtused	Õiglased väärtused	
		Varad	Kohustised
31. detsember 2019			
Kauplemiseks hoitavad tuletisinstrumendid			
Intressimääraga seotud lepingud	2 958 510	11 599	11 254
Valuutaga seotud lepingud	1 419 244	47 128	46 740
Kaubaga seotud lepingud	18 726	490	310
Kokku	4 396 480	59 217	58 304
31. detsember 2018			
Kauplemiseks hoitavad tuletisinstrumendid			
Intressimääraga seotud lepingud	3 020 308	8 892	8 223
Valuutaga seotud lepingud	1 027 717	31 493	29 374
Kaubaga seotud lepingud	50 849	3 967	3 658
Kokku	4 098 874	44 352	41 255

RISKIMAANDAMISTEGEVUSED

Õiglase väärtuse riskimaandus

Luminor Holding AS on Luminor Bank AS-i emaettevõtte, mis on tema ainsaks äritegevuseks, seetõttu kirjeldab allolev jaotis Panga riskimaandamistegevust.

31. detsembril 2019 oli Pangal kolm intressimäära vahetuslepingut, millest kahe nominaalväärtus olid 200 miljonit eurot ja 150 miljonit eurot, mille alusel saab Pank 1.50%-list fikseeritud intressi ja mille tinglikult väärtuselt maksab ujuvat intressi 6 kuu EURIBOR + 1.478% ja 3 kuu EURIBOR + 1.526% ja intressimäära vahetusleping nominaalväärtusega 300 miljonit eurot, mille alusel saab Pank 1.375%-list fikseeritud intressi ja mille tinglikult väärtuselt maksab ujuvat intressi 3 kuu EURIBOR + 1.732%. Vahetuslepinguid kasutatakse fikseeritud intressimääraga tagamata eelisvõlakirjade õiglase väärtuse muutuse riskipositsiooni maandamiseks. Kahe esimese lepingu puhul oli tehingu kuupäev 10. oktoober 2019, jõustumise kuupäev 18. oktoober 2019 ja lõpptähtaeg 18. oktoober 2021. Kolmanda lepingu puhul on tehingu kuupäev 11. juuni 2019, jõustumise kuupäev 21. juuni 2019 ja lõpptähtaeg 21. oktoober 2022.

Maandatud kirje ja maandamisinstrumentide vahel on majanduslik suhe, kuna intressimäära vahetuslepingute tingimused vastavad fikseeritud intressimääraga laenu tingimustele (st eeldatav väärtus, saabunud tähtajaga makse ja korrigeerimise kuupäevad). Pank on kehtestanud maandamissuhete jaoks maandamissuhtarvu 1 : 1, kuna intressimäära vahetuslepingute alusrisk on maandatud riskikomponendiga identne. Maandamise efektiivsuse kontrollimiseks kasutab Pank hüpoteetilise tuletisinstrumenti meetodit ja võrdleb riskimaandamisinstrumenti õiglases väärtuses toimunud muutusi maandatava riskiga objekti õiglases väärtuses toimunud muutustega, mis tulenevad maandatavast riskist.

Maandamise ebaefektiivsus võib teoreetiliselt tuleneda järgmisest:

- ◆ maandatava riskiga objekti ja riskimaandamisinstrumenti allahindluseks kohaldatud erinev intressimäära kõver;
- ◆ erinevused maandatava riskiga objekti ja riskimaandamisinstrumenti rahavoogude ajastamises, sealhulgas erinev päevade arvestus;
- ◆ vastaspoolte krediidirisk mõjutas erinevalt liikumisi riskimaandamisinstrumenti ja maandatava riskiga objekti õiglases väärtuses.

31. detsember 2019	Nominaalväärtus tuhandetes eurodes	Bilansiline väärtus tuhandetes eurodes	Finantsseisundi aruande kirje
Intressimäära vahetusleping	650 000	1 898	Varad: Tuletisinstrumentid *

* Ebaefektiivsus oli perioodil 1. jaanuar 2019 kuni 31. detsember 2019 selgelt ebaoluline.

31. detsember 2018	Nominaalväärtus tuhandetes eurodes	Bilansiline väärtus tuhandetes eurodes	Finantsseisundi aruande kirje
Intressimäära vahetusleping	350 000	1 128	Varad: Tuletisinstrumentid *

* Ebaefektiivsus oli 2018. ja 2019. aastal selgelt ebaoluline.

15. LAENUD KLIENTIDELE

Tuhandetes eurodes	31. detsember 2019	31. detsember 2018
Finantsinstitutsioonid	29 378	48 369
Avalik sektor	174 732	219 615
Äriklendid	4 523 201	5 346 840
-Laenud	3 156 365	3 604 547
-Liising	1 088 325	1 409 012
-Faktooring	278 511	333 281
Erakliendid	5 680 911	6 061 896
-Hüpoteeklaenud	4 689 319	4 930 872
-Liising	533 611	622 393
-Tarbimis- ja kaardilaenud	132 862	147 012
-Muud laenud	325 119	361 619
Laenude allahindlused	-185 675	-204 582
Laenud klientidele kokku	10 222 547	11 472 138
Eestis, Lätis ja Leedus registreeritud klientide võlgnevused	9 957 570	11 178 321
ELis (v.a Eestis, Lätis ja Leedus) registreeritud klientide võlgnevus	200 921	221 384
Muudes riikides registreeritud klientide võlgnevused	64 056	72 433
Laenud klientidele kokku	10 222 547	11 472 138

Krediidikahjumite allahindluse ja klientidele antud laenude bilansiline jääkmaksumuse muutuste kokkuvõte (tuhandetes eurodes)

	Allahindlus					Bruto laenujääk				
	1. faas	2. faas	3. faas	POCI	Kokku	1. faas	2. faas	3. faas	POCI	Kokku
Seisuga 1. jaanuar 2018	-15 837	-37 291	-252 285	-16 529	-321 942	10 088 234	1 205 371	577 589	94 989	11 966 183
<i>Liikumised allahindluse mõjuga</i>										
Liikumised:										
- elueale (faasist 1 ja 3 faasi 2)	2 566	-6 290	3 724	0	0	-929 233	947 831	-18 598	0	0
- krediitkahjumiga laenuks (faasist 1 ja 2 faasi 3)	354	5 998	-6 352	0	0	-215 462	-89 822	305 284	0	0
- 12-kuulisele ECLile (faasist 2 ja 3 faasi 1)	-14 867	8 421	6 446	0	0	444 960	-412 932	-32 028	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	-4 707	0	0	0	-4 707	2 341 750	0	0	12 531	2 354 281
Tühistamine ja tagasimaksmine perioodi jooksul	1 110	2 139	8 740	459	12 448	-2 242 099	-105 197	-164 292	-21 109	-2 532 697
Muutused ECL mõõtmismudeli eeldustes	16 691	-5 919	-9 322	-2 878	-1 428					
Kokku aruande perioodi liikumised allahindluste mõjuga	1 147	4 349	3 236	-2 419	6 313	-600 084	339 880	90 366	-8 578	-178 416
<i>Liikumised ilma allahindluse mõjuta</i>										
Mahakandmised			97 121	13 926	111 047			-97 121	-13 926	-111 047
Seisuga 31. detsember 2018	-14 690	-32 942	-151 928	-5 022	-204 582	9 488 150	1 545 251	570 834	72 485	11 676 720

	Allahindlus					Bruto laenujääk				
	1. faas	2. faas	3. faas	POCI	Kokku	1. faas	2. faas	3. faas	POCI	Kokku
Seisuga 1. jaanuar 2019	-14 690	-32 942	-151 928	-5 022	-204 582	9 488 150	1 545 251	570 834	72 485	11 676 720
<i>Liikumised allahindluse mõjuga</i>										
Liikumised:										
- elueale (faasist 1 ja 3 faasi 2)	1 722	-5 939	4 217	0	0	-439 370	494 957	-55 587	0	0
- krediidikahjumiga laenuks (faasist 1 ja 2 faasi 3)	421	3 442	-3 863	0	0	-43 599	-66 901	110 500	0	0
- 12-kuulisele ECLile (faasist 2 ja 3 faasi 1)	-17 483	11 915	5 568	0	0	742 783	-700 897	-41 886	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	-3 424	0	0	0	-3 424	1 022 179	0	0	12 437	1 034 616
Tühistamine ja tagasimaksmine perioodi jooksul	2 762	2 882	20 338	1 317	27 299	-1 639 081	-426 305	-177 620	-17 186	-2 260 192
Muutused ECL mõõtmismudeli eeldustes	14 220	-5 254	-54 548	-2 308	-47 890	0	0	0	0	0
Kokku aruande perioodi liikumised allahindluse mõjuga	-1 782	7 046	-28 288	-991	-24 015	-357 088	-699 146	-164 593	-4 749	-1 225 576
<i>Liikumised ilma allahindluse mõjuta</i>										
Mahakandmised	0	0	41 298	1 624	42 922	0	0	-41 298	-1 624	-42 922
Seisuga 31. detsember 2019	-16 472	-25 896	-138 918	-4 389	-185 675	9 131 062	846 105	364 943	66 112	10 408 222

*Detailsem lisainfo 2019. aasta liikumiste kohta on esitatud Lisas 5

Selgitused

1. faas - 12 kuu ECL
2. faas - SICRI eluea ECL
3. faas - krediidikahjumiga positsioonide ECL

Kapitalirendi antud bruto - ja netoinvesteeringud

Tuhandetes eurodes	31. detsember 2019	31. detsember 2018
Brutoinvesteering	1 742 505	2 176 829
Kuni 1 aasta	577 459	650 582
2 aastat	489 593	630 938
3 aastat	348 935	449 673
4 aastat	225 889	291 103
5 aastat	80 959	104 332
Üle 5 aasta	19 670	50 201
Tulevane kapitalitulu kapitalirendilt	-73 548	-92 184
Kuni 1 aasta	-23 565	-33 150
2 aastat	-24 913	-29 180
3 aastat	-14 658	-17 170
4 aastat	-7 188	-8 420
5 aastat	-2 366	-2 771
Üle 5 aasta	-858	-1 493
Kapitalirendi netoinvesteering	1 668 957	2 084 645
Kuni 1 aasta	553 894	617 432
2 aastat	464 680	601 277
3 aastat	334 277	432 541
4 aastat	218 701	282 990
5 aastat	78 593	101 697
Üle 5 aasta	18 812	48 708

Riskipositsioonide kvantitatiivse riskianalüüsi tegemine (avalikustatud aastaaruande üldises riskijuhtimise poliitikas) jagatakse vastaspoolte vahel vastavalt finantsaruandluse (FINREP) põhimõtetele. Riskipositsioonide kogumaht on jäänud samaks.

16. FINANTSVARAD ÕIGLASES VÄÄRTUSES LÄBI KASUMIARUANDE

Tuhandetes eurodes	Õiglane väärtus 31. detsember 2019 seisuga	Õiglane väärtus 31. detsember 2018 seisuga
Võlakirjad		
Keskvalitsused	195 989	116 326
Finantsinstitutsioonid	15 023	23 076
Muud finantsettevõtted	12 851	0
Kokku võlakirjad	223 863	139 402
Hallatavate pensionifondide osakud	4 033	4 356
Kokku finantsvarad õiglases väärtuses läbi kasumiaruande	227 896	143 758

Likviidsuse tagamiseks hoitavad võlakirjad määratleti õiglases väärtuses läbi kasumiaruande kajastatavasse kategooriasse (õiglase väärtuse valikuvõimalus) arvestusliku mittevastavuse tõttu (saldo seisuga 31. detsember 2019: 211 012 tuhat eurot, 31. detsember 2018: 139 402 tuhat eurot). Kontsern ostab tuletisinstrumente (intressimäära swap-lepingud), et maandada säästlikult võlakirjade õiglase väärtuse riski. Kauplemiss portfelli sisaldab tuletisinstrumente, mille õiglase väärtuse muutused kajastatakse kasumiaruandes, et vältida või oluliselt vähendada arvestuslikku mittevastavust. Võlakirjade määratletakse õiglase väärtuse kategooriasse kasutades õiglase väärtuse valikuvõimalust (FVO).

Õiglases väärtuses läbi kasumiaruande määratletud võlakirjade krediidiriski positsioon on 211 012 tuhat eurot (31. detsember 2018: 139 402 tuhat eurot). Aasta jooksul krediidiriski muutuste tõttu toimunud õiglase väärtuse muutus on nullilähedane, kusjuures vastav kumulatiivne muutus on 271 tuhat eurot (2018: -242 tuhat eurot), mis määrati kindlaks eeldatavate krediidikahjumite mõõtmiseks kasutatava sarnase mudeli alusel.

17. MUUD VARAD

Tuhandetes eurodes	31. detsember 2019	31. detsember 2018
Maksud		
Tagasinõutav käibemaks	2 127	635
Muud maksud	377	0
	2 504	635
Viitlaekumised ja edasilükkunud kulud		
Nõuded ja viitlaekumised	10 955	43 939
Ettemakstud kulud	17 415	11 057
	28 370	54 996
Muud varad		
Ülevõetud varad*	2 845	5 210
Muud	10 496	3 397
	13 341	8 607
Muud finantsvarad		
Maksed teel	29 113	11 894
	29 113	11 894
Muud varad kokku	73 328	76 132

* Liisingulepingute lõpetamise tõttu konfiskeeritud varad realiseeritakse koostööpartnerite kaudu.

18. MÜÜGIOOTEL PÕHIVARAD JA MÜÜGIGRUPID

Tuhandetes eurodes	Maatükid		Ehitised					Kokku
	Muud Tase 2	Muud Tase 3	Kommerts- kinnisvara Tase 2	Elamu- kinnisvara Tase 2	Kommerts- kinnisvara Tase 3	Elamu- kinnisvara Tase 3	Muud Tase 3	
Arvestuslik väärtus 1. jaanuar 2018 seisuga	0	391	0	269	3 216	40	50	3 966
Ümberklassifitseerimised kinnisvarainvesteeringutest	23	3 168	0	127	168	524	0	4 010
Ümberklassifitseerimised materiaalsest põhivarast	0	0	0	0	22 567	0	0	22 567
Ümberklassifitseerimine teisele tasemele	2 176	-2 176	72	177	-72	-177	0	0
Mahakandmised (müügid)	-23	-1 382	0	-367	-3 110	-271	-50	-5 203
Neto tulu (kulu) õiglasel väärtusse hindamisel	0	-1	0	0	8	0	0	7
Arvestuslik väärtus 31. detsember 2018 seisuga	2 176	0	72	206	22 777	116	0	25 347
Mahakandmised (müügid)	-2 120	0	-72	-177	-22 777	-116	0	-25 262
Neto tulu (kulu) õiglasel väärtusse hindamisel	0	0	0	-14	0	0	0	-14
Arvestuslik väärtus 31. detsember 2019 seisuga	56	0	0	15	0	0	0	71

19. INVESTEERINGUD SIDUSETTEVÕTETESSE JA TÜTARETTEVÕTETESSE**19.1 INVESTEERINGUD LUMINOR BANK AS-I SIDUSETTEVÕTETESSE**

	2019	2018
Jääkmaksumus aasta alguses	6 256	6 110
Aruandeperioodi kasumiosa	1 066	860
Dividendid	-1 663	-408
Loovutamised	0	-236
Väärtuse langus	-20	-70
Jääkmaksumus aasta lõpus	5 639	6 256

2019	Riik	Aktsiate arv	% aktsiakapitalist	% hääleõigusest	Omakapital	Kasum (kahjum)	Arvestuslik väärtus
UAB ALD Automotive	LT	51	25	25	9 320	415	1 766
ALD Automotive Eesti AS	EE	25 606	25	25	6 085	292	1 639
SIA ALD Automotive	LV	950	25	25	8 875	360	2 164
SIA Kreditinginformācijas Birojs	LV	2 653	22.6	22.6	268	-33	70
							5 639

2018	Riik	Aktsiate arv	% aktsiakapitalist	% hääleõigusest	Omakapital	Kasum (kahjum)	Arvestuslik väärtus
UAB ALD Automotive	LT	51	25	25	6 327	336	1 734
ALD Automotive Eesti AS	EE	25 606	25	25	5 523	209	1 509
SIA ALD Automotive	LV	950	25	25	12 754	332	2 923
SIA Kreditinginformācijas Birojs	LV	2 653	22.6	22.6	836	-90	90
							6 256

19.2 INVESTEERINGUD LUMINOR HOLDING AS-I TÜTARETTEVÕTETESSE

Tuhandetes eurodes	Riik	Osalus 31. detsember 2019 seisuga	Osalus 31. detsember 2018 seisuga
Luminor Bank AS	Eesti	100%	0%

19.3 INVESTEERINGUD LUMINOR BANK AS-I TÜTARETTEVÕTETESSE

Tuhandetes eurodes	Riik	Osalus 31. detsember 2019 seisuga	Osalus 31. detsember 2018 seisuga
Luminor Kindlustusmaakler OÜ	Eesti	0%	100%
Luminor Liising AS	Eesti	100%	100%
Luminor Pensions Estonia AS	Eesti	100%	100%
Promano Est OÜ	Eesti	100%	100%
Uus-Sadama 11 OÜ	Eesti	0%	100%
Luminor Asset Management IPAS	Eesti	100%	100%
Luminor Finance SIA	Läti	100%	100%
Luminor Latvijas atklātais pensiju fonds AS	Läti	100%	100%
Luminor Līzings SIA	Läti	100%	100%
Luminor Līzings Latvija SIA	Läti	100%	100%
Promano Lat SIA	Läti	100%	100%
Realm SIA	Läti	100%	100%
Salvus SIA	Läti	100%	100%
Salvus 2 SIA	Läti	100%	100%
Salvus 3 SIA	Läti	100%	100%
Salvus 4 SIA	Läti	100%	100%
Salvus 6 SIA	Läti	100%	100%
Trioleta SIA	Läti	100%	100%
Baltic Īpašums SIA	Läti	100%	100%
SIA Skanstes 12	Läti	0%	100%
Luminor Investiciju Valdymas UAB	Leedu	100%	100%
Luminor Lizingas UAB	Leedu	100%	100%
Gēlužēs projektai UAB	Leedu	100%	100%
Industrius UAB	Leedu	100%	100%
Intractus UAB	Leedu	100%	100%
Promano Lit UAB	Leedu	100%	100%
Recurso UAB	Leedu	100%	100%
Luminor būstas UAB	Leedu	0%	100%

1. veebruaril 2019 müüs Luminor oma tütarettevõtte, kinnisvarafirma Luminor būstas UAB (Leedu) Resolution Holding'ile. 3. juulil 2019, müüs Luminor oma tütarettevõtte, kinnisvaravalidusettevõtte SIA Skanstes 12 (Läti) investeerimisfirmale Colonna.

Uus-Sadama 11 OÜ likvideeriti detsembris 2019.

Luminor Liising AS ühines Luminor Kindlustusmaakler OÜ-ga augustis 2019.

20. IMMATERIAALNE PÕHIVARA

Tuhandetes eurodes	Firmaväärtus	Muu immateriaalne põhivara	Kokku
Soetusmaksumus 31. detsember 2017 seisuga	351	29 963	30 314
Lisandumised	0	3 956	3 956
Mahakandmised	0	-4 589	-4 589
Soetusmaksumus 31. detsember 2018 seisuga	351	29 330	29 681
Lisandumised	0	3 666	3 666
Mahakandmised	0	-798	-798
Soetusmaksumus 31. detsember 2019 seisuga	351	32 198	32 549
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus 31. detsember 2017 seisuga	0	-21 057	-21 057
Lisandumised	0	-2 438	-2 438
Mahakandmised	0	3 565	3 565
Väärtuse langus	0	-2 337	-2 337
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus 31. detsember 2018 seisuga	0	-22 267	-22 267
Lisandumised	0	-2 159	-2 159
Mahakandmised	0	76	76
Väärtuse langus	0	0	0
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus 31. detsember 2019 seisuga	0	-24 350	-24 350
Jääkväärtus 31. detsember 2018 seisuga	351	7 063	7 414
Jääkväärtus 31. detsember 2019 seisuga	351	7 848	8 199

21. MATERIAALNE PÕHIVARA JA KASUTUSÕIGUSE VARA

Tuhandetes eurodes	Kinnisvara	Seadmed	Kasutusõiguse vara		Kokku kasutusõiguse vara	KOKKU
			Kinnisvara	Muud varad		
Soetusmaksumus 1. jaanuar 2018 seisuga	43 361	39 431	0	0	0	82 792
Lisandumised	548	4 445	0	0	0	4 993
Mahakandmised	-1 480	-7 794	0	0	0	-9 274
Ümberklassifitseerimine müügiootel varaks	-28 448	0	0	0	0	-28 448
Soetusmaksumus 31. detsember 2018 seisuga	13 981	36 082	0	0	0	50 063
Muutused seoses IFRS 16 rakendamisega 1. jaanuaril 2019 (Lisa 3)	0	0	30 529	164	30 693	30 693
Soetusmaksumus 1. jaanuar 2019 seisuga	13 981	36 082	30 529	164	30 693	80 756
Lisandumised	297	5 412	31 390	1	31 391	37 100
Mahakandmised	-10 094	-11 764	-1 968	-63	-2 031	-23 889
31. detsember 2019 seisuga	4 184	29 730	59 951	102	60 053	93 967
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus 31. detsember 2017 seisuga	-13 249	-29 061	0	0	0	-42 310
Amortisatsioonikulu	-1 350	-4 972	0	0	0	-6 322
Mahakandmised	1 308	7 791	0	0	0	9 099
Väärtuse langus	-8	-20	0	0	0	-28
Ümberklassifitseerimine müügiootel varaks	5 881	0	0	0	0	5 881
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus 31. detsember 2018 seisuga	-7 418	-26 262	0	0	0	-33 680
Amortisatsioonikulu	-642	-4 332	-5 989	-50	-6 039	-11 013
Mahakandmised	6 834	10 996	368	0	368	18 198
31. detsember 2019 seisuga	-1 226	-19 598	-5 621	-50	-5 671	-26 495
Jääkväärtus 31. detsember 2018 seisuga	6 563	9 820	0	0	0	16 383
Jääkväärtus 31. detsember 2019 seisuga	2 958	10 132	54 330	52	54 382	67 472

Alljärgnevas tabelis on toodud rendikohustiste jääkmaksumused ja liikumised aruandeperioodi jooksul:

Tuhandetes eurodes	2019
Seisuga 1. jaanuar 2019– IFRS 16 rakendamise mõju (Lisa 3)	33 207
Lisandumised	31 037
Intress	-1 228
Tagasimaksed	-5 965
31. detsember 2019 seisuga	57 051

Rendikohustiste analüüs järelejäänud tähtaja järgi on esitatud lisa 5 jaotises Likviidsusrisk.

22. KINNISVARAINVESTEERINGUD

Tuhandetes eurodes	31. detsember 2019	31. detsember 2018
Jääkmaksumus aasta algul	23 970	51 283
Omandamine	105	216
Ümberklassifitseerimine müügiootel varaks	0	-3 960
Tulu õiglase väärtuse korrigeerimistest	-1 653	-3 722
Mahakandmine (müük)	-19 995	-19 847
Jääkmaksumus perioodi lõpul	2 427	23 970

23. KREDIIDIASUTUSTE LAENUD JA HOIUSED

Tuhandetes eurodes	31. detsember 2019	31. detsember 2018
Tähtajalised hoiused	951 612	3 917 244
Nõudmiseni hoiused	29 080	22 152
Kokku	980 692	3 939 396

Tuhandetes eurodes	31. detsember 2019	31. detsember 2018
Võlgnevused Eestis, Lätis ja Leedus registreeritud krediitiasutustele	68 467	228 624
Võlgnevused EL-is (v.a. Eesti, Läti ja Leedu) registreeritud krediitiasutustele	458 953	1 856 280
Võlgnevused muudes riikides registreeritud krediitiasutustele	453 272	1 854 492
Kokku	980 692	3 939 396

Tuhandetes eurodes	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressi- määr	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg
	12 kuu jooksul	1-5 aastat	Kokku			
Seisuga 31. detsember 2019						
Seotud osapooled	910 398	0	910 398	0-(+1.5%)	EUR	2020
Keskpangad	45 000	0	45 000	<0%	EUR	2020
Muud krediitiasutused	23 975	0	23 975	-1%-(+2%)	EUR	2020
Kogunenud intress	1 319	0	1 319			
	980 692	0	980 692			
Seisuga 31. detsember 2018						
Seotud osapooled	2 758 280	957 000	3 715 280	0 - +1%	EUR	2019-2021
Keskpangad	0	199 500	199 500	<0%	EUR	2020
Muud krediitiasutused	23 863	0	23 863	0 - +1.3%	EUR	2019
Kogunenud intress	200	553	753			
	2 782 343	1 157 053	3 939 396			

24. KLIENTIDE HOIUSED

Tuhandetes eurodes	31. detsember 2019	31. detsember 2018
Tähtajalised hoiused	2 161 030	1 932 891
Nõudmiseni hoiused	8 074 389	7 136 994
	10 235 419	9 069 885
Võlgnevused klientidele kliendiliikide lõikes		
Võlgnevused juriidilistele isikutele	4 578 060	4 235 028
Võlgnevused avalikule sektorile	1 623 323	1 107 472
Võlgnevused eraisikutele	4 034 036	3 727 385
	10 235 419	9 069 885
Võlgnevused Eestis, Lätis ja Leedus registreeritud klientidele	9 825 510	8 693 043
Võlgnevused EL-is (v.a. Eesti, Läti ja Leedu) registreeritud klientidele	326 379	213 232
Võlgnevused muudes riikides registreeritud klientidele	83 530	163 610
	10 235 419	9 069 885

25. VÕLAKIRJADE EMITEERIMINE

LUMINO 1 1/2 18/10/21

2018. a. oktoobris emiteeris Luminor Bank AS esmakordselt väärtpabereid keskmise tähtajaga võlakirjaprogrammi (EMTN) raames. Ettevõtte emiteeris 350 miljoni euro väärtuses kolmeaastase tähtajaga (oktoobrini 2021) tagamata võlakirju, mille aastane kupongi- ja intressimäär on 1.50 % aastas. Väärtpaberite emiteerimiseks ei sõlmitud erilepinguid

LUMINO 1 3/8 21/10/22

2019. a. juunis emiteeris Luminor Bank AS väärtpabereid keskmise tähtajaga võlakirjaprogrammi (EMTN) raames. Ettevõtte emiteeris 300 miljoni euro väärtuses kolmeaastase tähtajaga (oktoobrini 2022) tagamata võlakirju, mille aastane kupongi- ja intressimäär on 1.375 % aastas. Väärtpaberite emiteerimiseks ei sõlmitud erilepinguid

Tuhandetes eurodes	31. detsember 2019	31. detsember 2018
LUMINO 1 1/2 18/10/21		
Nimiväärtus	350 000	350 000
Kontsernisisised tehingud	-1 000	0
Lepingutasud korrigeeritud soetusmaksumusest	-1 269	-1 998
Kogunenud intress	1 079	1 079
Riskimaandamisobjektist tulenev õiglase väärtuse muutus	2 982	2 154
Bilansiline väärtus	351 792	351 235
LUMINO 1 3/8 21/10/22		
Nimiväärtus	300 000	0
Kontsernisisised tehingud	0	0
Lepingutasud korrigeeritud soetusmaksumusest	-982	0
Kogunenud intress	814	0
Riskimaandamisobjektist tulenev õiglase väärtuse muutus	92	0
Bilansiline väärtus	299 924	0
Kokku	651 716	351 235

26. TULUMAKS

Tuhandetes eurodes	31. detsember 2019	31. detsember 2018
Aasta jooksev tulumaksukulu	-7 287	-14 138
Varasemate aastate jooksva tulumaksu korrigeerimine	-99	-1 479
Edasilükkunud tulumaks	2 078	-527
Edasilükkunud tulumaksu tühistamine	43	0
Aruandeaasta tulumaksukulu	-5 265	-16 144
Kasum enne maksustamist *	59 262	139 591
Seadusjärgne maksumäär 0% *	0	0
Kehtestatud maksu mõju Panga kasumile või kahjumile *	2 162	0
Välisriikide maksumäärade mõju	-8 138	-21 961
Tulumaks dividendidelt	481	7 005
Jooksva tulumaksu korrigeerimine	2	-1 479
Maha arvatavate kulude/mittemaksustatava tulu/ edasikantud maksustava kahjumi mõju	228	291
Aruandeaasta tulumaksukulu	-5 265	-16 144
Efektiivne määr	9%	12%
Edasilükkunud tulumaksu vara finantsseisundi aruandes		
Algsaldo, edasilükkunud tulumaksu vara	908	1 350
Kajastatud läbi muu koondkasumiaruande	-933	85
Kajastatud läbi kasumiaruande	901	-527
Edasikantud maksustatav kahjum	2 155	0
Lõppsaldo, edasilükkunud tulumaksu vara	3 031	908

*Eestis ja Lätis kuuluvad kasumi asemel maksustamisele netodividendid. Alates 2018. aasta teisest kvartalist on krediitdiasutused kohustatud Eestis maksma avansilist tulumaksu 14% kvartaalselt raamatupidamislikult kasumilt. Tasutud avansiline tulumaks ei ole tagasinõutav ja seega kajastatakse seda kui tulumaksukulu, kuid seda saab kasutada dividendidelt arvestatud tulumaksukohustise vähendamiseks. Leedus rakendatakse 2019 ja 2018. aastal maksustavale kasumile 15%-list tulumaksu. Vastavalt detsembris 2019 tehtud seadusemuudatustele, on krediitdiasutuste 2020. aasta kasumilt, mis on suurem kui 3 miljonit eurot, makstav tulumaksumäär Leedus 20%.

27. MUUD FINANTSKOHUSTISED

Tuhandetes eurodes	31. detsember 2019	31. detsember 2018
Transiidikontod	41 865	22 953
Muu	3 438	4 961
Kokku	45 303	27 914

28. MUUD KOHUSTISED

Tuhandetes eurodes	31. detsember 2019	31. detsember 2018
Viitvõlad		
Viitvõlad	32 178	14 856
Muud viitvõlad töövõtjatele	12 628	14 295
	44 806	29 151
Muud kohustised		
Liisingtoodete ettemaksed klientidelt	1 627	2 725
Võlgnevused	16 852	15 118
Muud kohustised	6 529	17 314
	25 008	35 157
Muud kohustised kokku	69 814	64 308

29. ERALDISED

Muutused eraldistes olid järgmised:

Tuhandetes eurodes	Laenukohustused ja garantiid	Juriidilised vaidlused	Restruktureerimine	Muu	Kokku
31. detsember 2018 seisuga	4 561	93	1 116	144	5 914
Aasta jooksul tekkinud	895	0	4 562	240	5 697
Muud liikumised*	-2 055	0	-5 128	-180	-7 363
31. detsember 2019 seisuga	3 401	93	550	204	4 248

Laenukohustused ja garantiid:

Tuhandetes eurodes	1. faas	2. faas	3. faas	Kokku
31. detsember 2018 seisuga	1 459	2 800	302	4 561
Aasta jooksul tekkinud	895	0	0	895
Muud liikumised*	-802	-2 435	1 182	-2 055
31. detsember 2019 seisuga	1 552	365	1 484	3 401

*Muud liikumised sisaldavad laenukohustusi ja garantiisid, eeldatavate krediitkahjumite mõõtmise mudeli eeldusi ja faaside muutuste tulemusi, kajastamise lõpetamist ja mahakandmisi.

Muutused eraldistes olid järgmised:

Tuhandetes eurodes	Laenukohustused ja garantiid	Juriidilised vaidlused	Restruktureerimine	Muu	Kokku
01. jaanuar 2018 seisuga	4 790	123	1 000	266	6 179
Aasta jooksul tekkinud	2 087	0	1 138	10	3 235
Muud liikumised *	-2 316	-30	-1 022	-132	-3 500
31. detsember 2018 seisuga	4 561	93	1 116	144	5 914

Laenukohustised ja garantiid:

Tuhandetes eurodes	1. faas	2. faas	3. faas	Kokku
01. jaanuar 2018 seisuga	3 531	443	816	4 790
Aasta jooksul tekkinud	2 087	0	0	2 087
Muud kohandused *	-4 159	2 357	-514	-2 316
31. detsember 2018 seisuga	1 459	2 800	302	4 561

*Muud liikumised sisaldavad laenukohustusi ja garantiisid, eeldatavate krediitkahjumite mõõtmise mudeli eeldusi ja faaside muutuste tulemusi, kajastamise lõpetamist ja mahakandmisi.

Laenukohustuste ja garantiide krediitkvaliteet:

31. detsember 2019

Tuhandetes eurodes	1. faas	2. faas	3. faas	POCI	Kokku
Madal risk	613 069	10 070	0	0	623 139
Mõõdukas risk	1 027 203	73 069	0	14	1 100 286
Kõrge risk	18 351	22 277	0	0	40 628
Maksejõuetus	0	0	24 758	5	24 763
Bilansiväline summa kokku	1 658 623	105 416	24 758	19	1 788 816
Miinus: eraldised	-1 552	-365	-1 484	0	-3 401
Neto	1 657 071	105 051	23 274	19	1 785 415

31. detsember 2018

Tuhandetes eurodes	1. faas	2. faas	3. faas	POCI	Kokku
Madal risk	747 005	100 208	0	0	847 213
Mõõdukas risk	886 510	201 012	0	0	1 087 522
Kõrge risk	18 901	20 478	0	0	39 379
Maksejõuetus	0	0	10 148	2	10 150
Bilansiväline summa kokku	1 652 416	321 698	10 148	2	1 984 264
Miinus: eraldised	-1 459	-2 800	-302	0	-4 561
Neto	1 650 957	318 898	9 846	2	1 979 703

30. EMITEERITUD KAPITAL

Tuhandetes eurodes	2019	2018
Aksiakapital	25	34 912
Aksiade arv	1	3 491 223
Aksia nimiväärtus	25	10

28. mail 2019 otsustasid Luminori aktsionärid viia läbi fondiemissooni, millele järgnes kapitali vähendamine, fondiemissoon põhineb panga vahearuandel seisuga 2. jaanuar 2019 ja sellega konverteeriti osaliselt aktsiate ülekurs summas 216 030 920 eurot aktsiakapitaliks. Fondiemissooni järgselt vähenes aktsiakapital sama summa võrra ja see maksti aktsionäridele välja 2019. aasta septembris.

Nagu on kirjeldatud lisas 1, asutati 2019. aasta mais uus valdusettevõtja Luminor Holding aktsiakapitaliga 25 000 eurot. 2019. aasta septembris sai ta emaettevõtteks pärast seda, kui Luminor Panga kõik aktsiad kanti Luminor Holding'i reservi (1 429 062 119 EUR) selle 100% emaettevõtja Luminor Group AB poolt.

Kuna ümberkorralduse kajastamisel on kasutatud eelkäija meetodit, on kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne Luminor Panga konsolideeritud finantsaruannete jätk. Seega on kontserni omakapitali struktuur kuni ümberkorralduseni sama, mis konsolideeriva üksuse Luminor Bank AS-i omakapital; alates ümberkorraldusest on omakapitali struktuur Luminor Holding AS-i, kontserni uue konsolideeriva majandusüksuse, omakapital.

31. TINGIMUSLIKUD VARAD JA KOHUSTISED NING LAENUKOHUSTISED

	31. detsember 2019	31. detsember 2018
Panditud varad		
Laenud*	1 999 895	132 138
Võlakirjad**	0	110 982
Kokku	1 999 895	243 120
Tingimuslikud kohustised		
Antud laenukohustused	1 134 434	1 304 189
Antud rahalised garantiid	110 655	265 707
Tulemusgarantiid	74 647	113 755
Muud võetud kohustused***	469 080	300 613
Kokku	1 788 816	1 984 264

* Panditud varad summas 1 928 900 tuhat eurot on panditud emattevõtte rahastamise tarbeks ning summas 70 900 tuhat eurot Keskpanga vastu.

** Seotud Läti Keskpanga deposiitidega

*** Muud kohustised sisaldavad erinevat tüüpi garantiisid (garantiid, makse- ja ettemaksugarantiid jne)

Maksuametil on õigus vaadata üle Kontserni kuni viie aasta vanuseid maksudokumente peale nende deklareerimist ning vigade leidmisel kehtestama lisa maksud, intressid või trahvid. Maksuamet ei ole teostanud maksuauditit Kontsernile perioodil 2018-2019. Kontserni juhtkonna hinnangul ei ole selliseid juhtumeid 2019 aastal, mille tulemusena maksuamet määraks olulisi lisamakse Kontsernile.

Panga jaotamata kasum seisuga 31 detsember 2019 oli 183 916 tuhat eurot (31 detsember 2018: 129 455 tuhat eurot). Dividendide väljamaksmisel rakendub tulumaksumäär 20/80, mis tasustatakse lisaks väljamakstavatele dividendidele. Seega, võttes arvesse regulatiivsed nõuded netovaradele ja kapitalile on võimalik raporteerimise päeval maksta välja aktsionäridele dividende summas 147 133 tuhat eurot ning sellest tulenevalt tulumaksu 36 783 tuhat eurot. 31 detsember 2018, võttes arvesse regulatiivsed nõuded neto varadele ja kapitalile on võimalik raporteerimise päeval maksta välja aktsionäridele dividende summas 103 564 tuhat eurot ning sellest tulenevalt tulumaksu 25 891 tuhat eurot. Palume võtta arvesse, et antud tulumaksu kalkulatsioon ei sisalda avansilist ettemaksu ja osalise maksuvabastuse alla kuuluvaid dividende. Lisainformatsioon lisas 5.

32. FINANTSVARADE- JA KOHUSTISTE ÕIGLANE VÄÄRTUS

Suurema osa Kontserni varade ja kohustiste bilansiline väärtus on ligilähedane nende õiglasele väärtusele. Kui finantsseisundi aruandes kajastatud finantsvarade ja -kohustiste õiglast väärtust ei ole võimalik aktiivsete turgude andmete põhjal tuletada, tehakse õiglane väärtus kindlaks mitmesuguste hindamistehnikate abil, kus kasutatakse erinevaid matemaatilisi mudeleid. Võimalusel põhinevad nende mudelite sisendid jälgitavatel turuandmetel, kuid nende puudumisel määratakse õiglane väärtus hinnanguliselt. Käesoleva raamatupidamise aastaaruande puhul mainitud meetodeid üldjuhul ei kasutatud, sest Kontserni finantsseisundi aruandes selliseid finantsvarasid ega -kohustisi ei ole.

FINANTSINSTRUMENTIDE ÕIGLANE VÄÄRTUS KORRIGEERITUD SOETUSMAKSUMUSES

Tuhandetes eurodes	Bilansiline väärtus 31. detsember 2019	Õiglane väärtus 31. detsember 2019	Bilansiline väärtus 31. detsember 2018	Õiglane väärtus 31. detsember 2018
Varad				
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses				
Raha saldod keskpankades	2 924 019	2 924 019	3 293 090	3 293 090
Nõuded teistele krediitdiasutustele	141 645	141 645	185 346	185 346
Laenud klientidele	10 222 547	10 324 772	11 472 138	11 484 286
Finantsvara kokku	13 288 211	13 390 436	14 950 574	14 962 722
Kohustised				
Finantskohustised korrigeeritud soetusmaksumuses				
Krediitdiasutuste laenud ja hoiused	980 692	980 692	3 939 396	3 906 454
Klientide hoiused	10 235 419	10 235 419	9 069 885	9 098 414
Väljastatud võlakirjad	651 716	653 967	351 235	351 235
Muud finantskohustised	45 303	45 303	27 914	27 914
Finantskohustised kokku	11 913 130	11 915 381	13 388 430	13 384 017

Järgnevas tabelis on toodud ära Kontserni finantsvarade ja -kohustiste õiglase väärtuse hindamise hierarhia. Finantsinstrumendid jagunevad 3 õiglase väärtuse taseme vahel:

- ◆ Tase 1 — noteeritud (korrigeerimata) turuhinnad aktiivsel turul identsetele varadele ja kohustistele, mis on ettevõttele mõõtmise kuupäeval kättesaadavad. Kõige usaldusväärsem tõend õiglase väärtuse kohta on noteeritud hind aktiivsel turul, mida saab kasutada ilma seda korrigeerimata õiglase väärtuse mõõtmiseks selle kättesaadavuse korral.
- ◆ Tase 2 — hindamistehnikad, mis sisaldavad vara või kohustise jälgimiseks muid sisendid kui 1. taseme noteeritud hinnad, ja seda kas otseselt või kaudselt. Kui varal või kohustisel on kindel (lepinguline) tähtaeg, peab 2. taseme sisend olema jälgitav suurema osa selle vara või kohustise eluea jooksul.
- ◆ Tase 3 — hindamistehnikad, mille puhul ei ole vara või kohustise sisendid jälgitavad. Mittejälgitavaid sisendeid kasutatakse õiglase väärtuse mõõtmiseks juhul, kui asjakohased jälgitavad sisendid ei ole kättesaadavad, võttes seega arvesse olukorrad, kus mõõtmiskuupäeval toimub vara või kohustise puhul vähene turutegevus või seda ei toimu üldse. Samas jääb õiglase väärtuse mõõtmise eesmärk samaks, s.t nt väljumishind mõõtmiskuupäeval sellise turuosalise seisukohast, kellele vara kuulub või kes on kohustise võlg. Seega kajastavad mittejälgitavad sisendid eeldusi, mida turuosalsed kasutaksid vara või kohustise hinna määramisel, sealhulgas eeldused riski kohta.

FINANTSINSTRUMENTIDE ÕIGLASE VÄÄRTUSE HIERARHIA

Finantsinstrumentide õiglase väärtuse mõõtmine 31. detsembri 2019 seisuga oli järgmine:

Õiglase väärtuse mõõtmine Tuhandetes eurodes	Noteeritud hind aktiivsel turul (Tase 1)	Märkimisväärne jälgitav sisend (Tase 2)	Märkimisväärne mittejälgitav sisend (Tase 3)	Kokku
Varad				
Varad, mille õiglane väärtus on avalikustatud				
Raha ja pangakontod keskpankades	2 924 019	0	0	2 924 019
Nõuded teistele krediitiasutustele	141 587	58	0	141 645
Laenud klientidele	0	0	10 324 772	10 324 772
Muud finantsvarad	0	0	29 113	29 113
Finantsvarad õiglases väärtuses				
Kauplemiseks hoitavad finantsvarad				
Võlakirjad	3 021	0	0	3 021
Finantsvarad õiglases väärtuses läbi kasumiaruande				
Omakapitaliinstrumendid	0	4 033	0	4 033
Võlakirjad				
Keskvalitsused	195 989	0	0	195 989
Finantsinstitutsioonid	15 023	0	0	15 023
Muud finantsasutused	0	0	12 851	12 851
Tuletisinstrumendid				
Tuletisinstrumendid	0	58 087	1 130	59 217
Finantsvarad õiglases väärtuses läbi muu koondkasumiaruande				
Omakapitaliinstrumendid	0	0	140	140
Võlakirjad	0	0	0	0
Kokku	3 279 639	62 178	10 368 006	13 709 823
Kohustised				
Kohustised, mille õiglane väärtus on avalikustatud				
Krediitiasutuste laenud ja hoiused	29 080	951 612	0	980 692
Klientide hoiused	0	8 074 386	2 161 033	10 235 419
Väljastatud võlakirjad	0	651 716	0	651 716
Rendikohustused	0	0	57 051	57 051
Muud finantskohustised	0	0	45 303	45 303
Finantskohustised õiglases väärtuses				
Tuletisinstrumendid				
Tuletisinstrumendid	0	56 042	2 262	58 304
Kokku	29 080	9 733 756	2 265 649	12 028 485

Finantsinstrumentide õiglase väärtuse mõõtmine 31. detsembri 2018 seisuga oli järgmine:

Õiglase väärtuse mõõtmine Tuhandetes eurodes	Noteeritud hind aktiivsel turul (Tase 1)	Märkimisväärne jälgitav sisend (Tase 2)	Märkimisväärne mittejälgitav sisend (Tase 3)	Kokku
Varad				
Varad, mille õiglase väärtus on avalikustatud				
Raha ja pangakontod keskpankades	3 293 090	0	0	3 293 090
Nõuded teistele krediitiasutustele	145 447	39 899	0	185 346
Laenud klientidele	0	0	11 484 286	11 484 286
Finantsvarad õiglases väärtuses				
Kauplemiseks hoitavad finantsvarad				
Võlakirjad	1 006	0	0	1 006
Finantsvarad õiglases väärtuses läbi kasumiaruande				
Omakapitaliinstrumendid	0	4 356	0	4 356
Võlakirjad				
Keskvalitsused	116 326	0	0	116 326
Finantsinstitutsioonid	23 076	0	0	23 076
Tuletisinstrumendid				
Tuletisinstrumendid	0	44 352	0	44 352
Finantsvarad õiglases väärtuses läbi muu koondkasumiaruande				
Omakapitaliinstrumendid	0	0	7 607	7 607
Võlakirjad	1 265	0	0	1 265
Kokku	3 580 210	88 607	11 491 893	15 160 710
Kohustised				
Kohustised, mille õiglase väärtus on avalikustatud				
Krediitiasutuste laenud ja hoiused	21 967	3 884 487	0	3 906 454
Klientide hoiused	0	7 159 443	1 938 971	9 098 414
Väljastatud võlakirjad	0	351 235	0	351 235
Muud finantskohustised	22 953	0	4 961	27 914
Finantskohustised õiglases väärtuses				
Tuletisinstrumendid				
Tuletisinstrumendid	0	41 255	0	41 255
Kokku	44 920	11 436 420	1 943 932	13 425 272

Finantsinstrumentide muutus tasemel 3:

	2019	2018
Algsaldo	7 607	5 830
Lisandumised	0	1 130
Aruandeperioodi lõpus hoitavate varade realiseerimata kasumid / kahjumid	5 244	647
Lõppsaldo	12 851	7 607

Õiglase väärtuse hindamiseks kasutati järgmisi meetodeid ja eeldusi:

Mittekaubeldavad finantsvarad, mida kajastatakse kohustuslikus korras õiglases väärtuses läbi kasumiaruande (pensionifondid) - väärtuspäeva meetodit kasutatakse Luminor Pensions Estonia AS hallatavate pensionifondide osakute omandamisel ja neid kajastatakse algselt soetusmaksumuses, milleks on nende eest makstud tasu õiglane väärtus. Pensionifondi osakud hinnatakse ümber aruandekuupäeva tegeliku puhaskasutuse alusel. Õiglase väärtuse hindamiseks kasutati järgnevaid eeldusi ja meetodeid:

- ◆ Raha ja sularaha jäägid keskpankades – bilansiline väärtus on sama, mis õiglane väärtus, sest varasid saab sama väärtusega realiseerida tavakorras.
- ◆ Nõuded muudele krediidasutustele - õiglane väärtus võrdub bilansilise väärtusega, kuna varasid saab korrapärase tehingus realiseerida sama hinnaga. Teiste krediidasutuste nõuded on nõudmiseni hoiused.
- ◆ Laenud klientidele - õiglast väärtust hinnatakse hinnanguliste tulevaste rahavoogude diskonteerimisega, kasutades panga baaskõverat (6-kuu Euribori kõver kui kõigi laenude keskmine) ning korrigeerides saadud tulemust krediidiriski faktoritega. 2018. aastal kasutati Luminoris erinevaid meetmeid õiglase väärtuse hindamiseks (pärandorganisatsioonidelt) ning Luminor on 2019. aastal töötanud selle nimel, et ühildada metodoloogiad erinevates riikides. Käesolev meetod on vastavuses õiglase väärtuse hindamise protseduuriga. Kõigile laenuklassidele rakendatakse sama hindamismeetodit ja vastavalt sellele liigitatakse kõik laenuklassid õiglase väärtuse 3. tasemele
- ◆ Finantsvarad õiglases väärtuses läbi kasumiaruande (võlakirjad):
 - Balti riikides emiteeritud võlainstrumentide puhul on prioriteediks kohalike (Balti) turutegijate noteeringud. Kohalikud turutegijad (tavaliselt pangad) avaldavad kauplemispakkumised hindade, tootluse või samaväärsete arvude kujul. Kui kohapeal on rohkem kui üks turutegija, kasutatakse pakkumise hindade keskmist, lähtudes Bloombergi andmetest. Kui võlainstrument on emiteeritud väljaspool Balti riiki või kui kohalike turuliidritelt konkreetse võlakirjaemissiooni kohta noteeringuid ei ole või kui kohalike turuliidrite noteeringud on selgelt valed või kunstlikud, tuleb konkreetsete võlakirjade hinnad tuletada likviidselt turult, kasutades selliseid allikaid nagu Bloomberg vms.
- ◆ Intressikandvate finantsinstrumentide õiglast väärtust hinnatakse diskonteeritud rahavoogude põhjal, kasutades intressimäärasid sarnaste tingimuste ja riskiomadustega kirjetele. Kohustise õiglast väärtust mõõdetakse eeldustega, mida turuosalisel kasutaksid kohustise hindamisel, eeldades, et turuosalisel tegutsevad oma parimates majanduslikes huvides.
- ◆ Finantsvarad õiglases väärtuses läbi kasumiaruande (aktsiad, võlakirjad):
 - Kohalike aktsiate eelisallikaks on kohalike (Balti) turutegijate noteeringud. Need on väärtpaberid, mille jaoks eksisteerib käibe põhjal aktiivne turg, mis tähendab noteeringute kättesaadavust, millega turuosalisel kohalikul aktsiaturul tehinguid teevad. Välismaiste aktsiate noteeringud võetakse Bloombergilt, eelistades esmaturgu, ja siis emitendi riiki, kui seal on aktiivne turg. Muul juhul kasutatakse hinnakujundusallikana suurima likviidsusega (käibega) turgu. Kui esmaste andmeallikate noteeringud on selgelt valed või kunstlikud, tuleb konkreetse aktsia hind tuletada likviidsustest turuandmetest, kasutades selliseid allikaid nagu Bloomberg vms. Ülakirjeldatud noteeringute õigsuse üle otsustab turu- ja likviidsusriski juhtimise osakonna liige koos panga turgude osakonna väärtpaberikauplejaga, kes vastutab aktsiatega kauplemise eest. Börsil noteerimata ettevõtete aktsiate puhul, mille jaoks aktiivset turgu ei eksisteeri, kasutatakse omakapitali hinnakujunduses olemasolevat usaldusväärset avalikku teavet hiljutiste tehingute kohta. Omakapitali hinna määramiseks tuleb alternatiivina kasutada dividendide allahindluse mudelit. Omakapitali hinnakujunduses tuleb kasutada muul kättesaadavatel turuandmetel põhinevat ekspertarvamust, kui eelnevalt kirjeldatud meetodid pole võimalikud.
 - Balti riikides emiteeritud võlainstrumentide puhul on prioriteediks kohalike (Balti) turutegijate noteeringud. Kohalikud turutegijad (tavaliselt pangad) avaldavad kauplemispakkumised hindade, tootluse või samaväärsete arvude kujul. Kui kohapeal on rohkem kui üks turutegija, kasutatakse pakkumise hindade keskmist, kasutades

Bloombergi andmeid. Kui võlainstrument on emiteeritud väljaspool Balti riike või kui kohalikelt turutegijatelt konkreetselt võlakirjaemissiooni kohta noteeringuid ei ole või kui kohalike turutegijate noteeringud on selgelt valed või kunstlikud, tuleb konkreetsete võlakirjade hinnad tuletada likviidselt turult andmeid kasutades selliseid allikaid nagu Bloomberg vms.

- ◆ Intressikandvate finantsinstrumentide õiglast väärtust hinnatakse diskonteeritud rahavoogude põhjal, kasutades sarnaste tingimuste ja riskiomadustega objektide intressimäärasid. Kohustuse õiglast väärtust mõõdetakse eeldustega, mida turuosalisel kasutaksid kohustuse hindamisel, eeldades, et turuosalisel tegutsevad oma parimates majanduslikes huvides.
- ◆ Tuletisinstrumendid - väärtuse arvutamiseks kasutatakse finantsandmete müüjate, elektrooniliste kauplemisplatvormide või kolmandate osapoolte tehtud turuanalüüsi. Tuletisinstrumendid on mittekompleksed tooted, mida hinnatakse üldtunnustatud mudelite järgi. Hindamissisendid tuletatakse turuandmetest.
- ◆ Krediidiasutuste laenud ja hoiused - Laenude õiglane väärtus võrdub nende bilansilise väärtusega. Krediidiasutustelt saadud laenude hinnastamine toimub turutingimustel. Pankade kohustiste eeldatavad rahavood diskonteeritakse samade intressimääradega nagu laenud. Krediidiasutuste laenud on pikaajalised. Krediidiasutuste hoiused on nõudmiseni hoiused. Hoiuste õiglane väärtus ei erine nende bilansilisest väärtusest. Krediidiasutuste hoiuste hinnad kehtivad turutingimustel.
- ◆ Klientide hoiused – õiglase väärtuse leidmiseks kasutatakse nõudmiseni hoiuste bilansilist brutomaksumust ligikaudse väärtusena väga lühikeste tähtaegade tõttu. 2018. aastal kasutati Luminoris erinevaid meetmeid õiglase väärtuse hindamiseks (pärandorganisatsioonidelt) ning Luminor on 2019. aastal töötanud selle nimel, et ühildada metodoloogiad erinevates riikides. Käesolev meetod on vastavuses õiglase väärtuse hindamise protseduuriga.
- ◆ Väljastatud võlakirjad – Kajastatakse algselt õiglases väärtuses, millest on maha arvatud tehingukulud, ja edaspidi kajastatakse neid korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära (EIR) meetodit. Õiglane väärtus arvutatakse tulevaste rahavoogude diskonteerimisega, kasutades turu intressimäära kõverat.

Õiglase väärtuse hierarhia käsitluses toimus kaks muutust võrreldes 2018. majandusaasta aruandega. Leedus ja Lätis ühtlustati võlakirjade käsitlemise metoodikat, mis tähendab, et kõik võlakirjad on nüüd liigitatud kui esimese taseme instrumendid. Tulenevalt 2019. aastal juurutatud õiglase väärtuse hierarhia protseduurijuhendist on lähenemised ühtlustatud Luminori üleselt. See tagab, et eelkirjeldatud olukorrad ei realiseeru ning kasutatakse õiget võlakirjade kajastamise meetodit õiglase väärtuse hierarhia kontekstis. Teine muudatus hõlmab osade tuletisinstrumentide – teatud intressimääraga optsoonide portfelli - eraldamist ja nende klassifitseerimist kolmanda taseme instrumentideks tulenevalt kolmanda osapoollega seotud ebakindlusest. Muid õiglase väärtuse hierarhia tasandite vahelist liikumist 2018. ja 2019. aastal ei toimunud.

33. SEOTUD OSAPOOLED

Seotud osapoolteks loetakse osapooli, kellest üks omab teise üle kontrolli või olulist mõju finants- ja äritegevust puudutavate otsuste tegemisel.

Seotud osapooled on omanikud, nõukogu ja juhatuse liikmed, juhtkonna võtmeisikud, nende lähisugulased ja enamusosalusega ettevõtted ning sidusettevõtted.

Luminor Holding AS-i emaettevõtja on Braavos BidCo Limited, mille üle on lõplik kontroll investimisfondil BCP VII, mida kontrollitakse Blackstone Group Inc. sidusettevõtja poolt. Teisi Luminor Holding AS aktsionäre - Nordea Bank Abp ja DNB BANK ASA - loetakse üksusteks, kellel on oluline mõju kontsernile. Ettevõtte tavapärase äritegevuse käigus tehakse seotud osapooltega mitmeid pangatehinguid. Need hõlmavad näiteks laenude andmist, hoiustamist, välisvaluutatehinguid ja finantsinstrumente. Kõik sellised tehingud toimuvad kommertstingimustel ja turuhindade alusel.

31. detsember 2019 ja 31. detsember 2018 seisuga pole ebatõeliselt laekuvaid seotud osapoolte nõudeid ega pole seotud osapoolte nõuetele tehtud allahindluseid.

Seotud osapooltega tehtud tehingute mahud, saldod aasta lõpu seisuga ning tehingutega seotud tulud ja kulud on aruandeaastal järgmised:

TEHINGUD SEOTUD OSAPOOLTEGA

Tuhandetes eurodes	31. detsember 2019	31. detsember 2018
Intressitulu		
Olulist kontrolli omavad ettevõtted	1 469	3 671
Intressikulu		
Olulist kontrolli omavad ettevõtted	-5 609	-10 251
Neto komisjoni- ja teenustasutulu		
Olulist kontrolli omavad ettevõtted	-21	-10
Netotulu tuletisinstrumentidest		
Olulist kontrolli omavad ettevõtted	4 267	13 453
Muud üldhalduskulud		
Olulist kontrolli omavad ettevõtted	-8 851	-8 359
Muud kulud		
Emaettevõtte	0	0
Olulist kontrolli omavad ettevõtted	833	908
Kokku	-7 912	-588
Laenud teistele krediitiasutustele		
Olulist kontrolli omavad ettevõtted	77 572	172 634
Laenud klientidele		
Juhtkonna võtmeisikud	697	0*
Tuletisinstrumentid		
Olulist kontrolli omavad ettevõtted	46 519	32 946
Muud varad		
Olulist kontrolli omavad ettevõtted	199	567
Kokku varad	124 987	206 147
Laenud krediitiasutustelt		
Olulist kontrolli omavad ettevõtted	912 807	3 714 129
Klientide hoiused		
Juhtkonna võtmeisikud	983	0*
Tuletisinstrumentid		
Olulist kontrolli omavad ettevõtted	19 849	16 851
Muud kohustised		
Olulist kontrolli omavad ettevõtted	1 345	2 447
Kokku kohustised	934 984	3 733 427

* Seoses 2. jaanuaril 2019 toimunud ühinemisega ei anna võrdlusandmed õiglast ülevaadet, sest juhtimisstruktuur on muutunud.

Luminor Holding AS-i kõrgema juhtkonna liikmetele ei tehtud 14. maist kuni 31. detsembrini 2019 väljamakseid.

Perioodil 1. jaanuar kuni 31. detsember Luminor Bank AS juhatusele makstud töötasu kogusumma oli 2 581 tuhat eurot. Muud pikaajalised hüvitised: preemiad ja edasilükkunud kompensatsioon, mis ei kuulu maksmisele 12 kuu jooksul, on kokku 635 tuhat eurot. Seoses 2. jaanuaril 2019 toimunud ühinemisega ei anna võrdlusandmed õiglast ülevaadet, sest juhtimisstruktuur on muutunud.

Luminor Holding AS-i juhatuse ja nõukogu liikmetele ei ole tehtud 2019. aastal väljamakseid.

Juhatusel ja teiste kõrgema juhtkonna liikmetele kehtib 6-12 kuuline konkurentsikeeld töösuhte lõpetamise korral. Lisaks riskiga korrigeeritud tulemustel põhinevale muutuvtasule ei maksta teisi lühiajalisi ega pikaajalisi hüvesid.

Seisuga 31. detsember 2019 moodustasid laenu ja ettemaksed ALD Automotive sidusettevõtetele (3 ettevõtet) 15 919 tuhat eurot (31. detsember 2018: 13 517 tuhat eurot), hoiused – 985 tuhat eurot (31. detsember 2018: 294 tuhat eurot), intressitulu perioodil 1. jaanuar kuni 31. detsember 2019 31 tuhat eurot (1. jaanuar kuni 31. detsember 2018 oli 32 tuhat eurot) ja intressikulud perioodil 1. jaanuar kuni 31. detsember 0 tuhat eurot (1. jaanuar kuni 31. detsember 2018: 2 tuhat eurot).

34. KOHTUVAIDLUSED JA NÕUDED

Oma tavapärase äritegevuse käigus on Pank olnud osaline mitmetes kohtumenetlustes eesmärgiga välja nõuda lepingupooltelt laekumata nõudeid ja säilitada tagatisi. Panga juhtkond on seisukohal, et 2018. aasta 31. detsembri seisuga pooleli olevate kohtumenetluste tulemusena ei kanna Pank märkimisväärsed kahjusid.

Luminor Holding AS ei ole seotud ühegi kohtuvaidlusega (hagejana ega kostjana).

35. SÜNDMUSED PÄRAST ARUANDLUSPERIOODI

13. jaanuaril andis Moody's Investors Service esialgse (P) Aa1 pikaajalise reitingu Luminor Bank ASi poolt välja antavatele hüpoteekpandikirjadele, mille suhtes kohaldatakse Eesti Pandikirjaseadust. Moody's arvestas muu hulgas pandikirju tagavate varade head krediitkvaliteeti, emitendi tegevust reguleerivat ja järelevalvet puudutavat õiguslikku raamistikku Eestis ning tagatisvara avatust tururiskile ja ületatuse määra.

4. märtsil 2020 emiteeris Luminor Bank oma esmased viie-aastased pandikirjad 500 miljoni euro väärtuses Euroopa keskpika tähtajaga võlakirjade (EMTN) ja pandikirjade programmi raames. Võlakirjad on noteeritud Iiri börsil.

COVID-19 puhang kujutab endast olulisi uusi riske kõikidele majandustele, sealhulgas Baltikumi riikidele. Luminor on asutanud spetsiaalse töörühma, kes jälgib arenguid igapäevaselt ning Panga tiptasemel eksperdid analüüsivad regulaarselt majandusväljavaateid, et tagada ettevõtte ettevalmistus erinevateks stsenaariumiteks. Viimase kuu jooksul rakendas Luminor ennetavaid meetmeid, et minimeerida potentsiaalset ohtu töötajatele ja klientidele, aga ka ärikatkestusele, juhul kui COVID-19 levib ulatuslikumalt kogu piirkonnas. Oleme vastu võtnud paindliku töökorralduse, mis võimaldab võimalikult suurel hulgal inimestel töötada distantsilt ning tagame kontorites töötajate sotsiaalse distantseerumise jätkamise. Klienditeeninduskeskustes töötavad nõustajad eemalt ja kliendid suunati võimaluse korral kaugteenuseid kasutama. Erilist tähelepanu pööratakse desinfitseerimisele ja ohutusele, regulaarselt teostatakse täiendavat puhastust ja desinfitseerimisvahendid on saadaval nii klientidele kui töötajatele. Töötajatele antakse kaitsetõkked, näokaitse, maskid ja kindad. Keskusesse lubatakse korraga ainult 5 klienti koos turvaturbega, et tagada selle nõude järgimine. Luminor on vastu võtnud ka uued tugimeetmed klientidele COVID-19 mõju käsitlemisel, sealhulgas hüpoteekide, laenude ja liisingumaksete järelmaksuvabade perioodide pakkumine ning Luminori e-kaubanduse makselahenduse tasuta kasutamise pakkumine, et toetada ettevõtteid nende äri veebipõhiseks viimisel. Praegust olukorda silmas pidades peab haldusnõukogu mõistlikuks mitte teha ettepanekut dividend välja maksta enne, kui majandus- ja rahandusväljavaated on paremini nähtavad.

Kontsern peab seda haiguspuhangut mittekorrigeerivaks bilansijärgseks sündmuseks. Kuna olukord on ebakindel ja kiiresti arenev, ei pea Luminor kontsern otstarbekaks anda kvantitatiivset hinnangut selle puhangu võimaliku mõju kohta kontsernile. Selle puhangu mõju makromajanduslikele prognoosidele võetakse arvesse kontserni prognoositavas oodatava krediitkajahu hindamisel 2020. aastal.

Märtsis teavitas EBA Panka COVID-19 tõttu oluliste pankade stresstesti edasilükkamisest.

24. märtsil 2020 teatas EKP Pangale, et pidades silmas COVID-19 epideemia arengut Euroopas, pannakse Panga varade kõikehõlmav hinnang (st nii varade kvaliteedi ülevaade kui ka stressitestimine) ootele kuni edasise teavitamiseni.

36. LUMINOR HOLDING AS-I ERALDISEISVAD KONSOLIDEERIMATA PÕHIARUANDED

Emaettevõtte konsolideerimata põhjaruanded on koostatud vastavalt Eesti raamatupidamise seadusele ning nende näol ei ole tegemist Luminor Holding AS-i konsolideerimata finantsaruannetega standardi IAS 27 «Konsolideerimata finantsaruanded» mõistes.

36.1 LUMINOR HOLDING AS-I KOONDKASUMIARUANNE 31. DETSEMBER 2019 LÕPPENUD MAJANDUSAASTA KOHTA

Tuhandetes eurodes	2019	2018
Palgad ja muu tööjõukulu	0	0
Muud üldhalduskulud	-35	0
Kasum enne maksustamist	-35	0
Tulumaksukulu	0	0
Aruandeperioodi kasum	-35	0
Muu koondkasum	0	0
Koondkasum kokku	-35	0

36.2 LUMINOR HOLDING AS-I FINANTSSEISUNDI ARUANNE SEISUGA 31. DETSEMBER 2019

Tuhandetes eurodes	31. detsember 2019	31. detsember 2018
Varad		
Sularaha ja nõuded keskpangale	24	0
Investeeringud tütar- ja sidusettevõtetesse	1 611 959	0
Varad kokku	1 611 983	0
Kohustised		
Muud kohustised	34	0
Kohustised kokku	34	0
Omakapital		
Aktiivkapital	25	0
Jaotamata kasum	182 862	0
Muud reservid	1 429 062	0
Panga aktsionäridele kuuluv omakapital kokku	1 611 949	0
Kohustised ja omakapital kokku	1 611 983	0

36.3 LUMINOR HOLDING AS-I OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE 31. DETSEMBER 2019 LÕPPENUD MAJANDUSAASTA KOHTA**Omistatav Holdingu aktsionäridele**

Tuhandetes eurodes	Aktiivkapital	Muud reservid	Jaotamata kasum	Omakapital kokku
Omakapital kokku seisuga 31. detsember 2018	0	0	0	0
Aruandeperioodi kasum (kahjum)	0	0	-35	-35
Koondkasum kokku	0	0	-35	-35
Aktiivkapitali suurendamine **	25	0	0	25
Vabatahtlik reserv**	0	1 429 062	0	1 429 062
Muu	0	0	182 897	182 862
Omakapital kokku seisuga 31. detsember 2019	25	1 429 062	182 862	1 611 949

	31. detsember 2019	31. detsember 2018
Emaettevõtte eraldiseisev omakapital	1 611 949	0
Tütarettevõtete bilansiline väärtus emaettevõtte eraldiseisvas finantsseisundi aruandes (miinus)	-1 611 959	0
Tütarettevõtete bilansiline väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	1 632 270	0
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital kokku	1 632 260	0

*Vaata lisa 1 Olulised arvestuspõhimõtte

**Vaata lisa 30 Aktsiakapital

36.4. LUMINOR HOLDING AS-I RAHAVOOGUDE ARUANNE 31. DETSEMBER 2019 LÕPPENUD MAJANDUSAASTA KOHTA

Tuhandetes eurodes	2019	2018
Äritegevuse rahavood		
Kasum enne tulumaksu	-35	0
Kirjete korrigeerimine:		
Muud korrigeerimised	34	0
Rahavood äritegevusest kokku	-1	0
Finantseerimistegevused		
Väljamakse aktsionärit	25	0
Rahavood finantseerimistegevusest kokku	25	0
Neto raha ja selle ekvivalentide muutus	24	0
Raha ja raha ekvivalendid aasta algul	0	0
Neto raha ja selle ekvivalentide muutus	24	0
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpul	24	0
Raha ja selle ekvivalendid koosnevad:		
Kassa	24	0
Kokku	24	0

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

Luminor Holding AS-i aktsionäridele

Meie arvamus

Meie arvates kajastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt Luminor Holding AS-i ja selle tütarettevõtte (koos Kontserni) konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2019 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Mida me auditeerisime

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- konsolideeritud koondkasumiaruannet 31. detsembril 2019 lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2019;
- konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad olulisi arvestuspõhimõtteid ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Sõltumatus

Oleme Kontsernist sõltumatud kooskõlas Rahvusvaheliste Arvestusekspertide Eetikakoodeksite Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (IESBA koodeks) ja Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduses sätestatud eetikanõuetega. Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile ja Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduse eetikanõuetele.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab aastaaruandes sisalduvat informatsiooni, sealhulgas üldine teave ja kontaktandmed ning tegevusaruanne (kuid ei hõlma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeaudiitori aruannet).

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei avalda muu informatsiooni kohta kindlustandvat arvamust.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi konsolideeritud raamatupidamise aruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud selle info oma aruandes välja tooma. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhatuse ja nende, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Kontserni jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb Kontserni likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Kontserni finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduure vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, vääresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;
- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Kontserni sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;

- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Kontserni jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Kontserni tegevuse jätkumise lõppemist;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis;
- hangime piisava asjakohase tõendusmaterjali Kontserni kuuluvate majandusüksuste või äritegevuste finantsinformatsiooni kohta, avaldamaks arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta. Me vastutame Kontserni auditi juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest ja oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

AS PricewaterhouseCoopers

Ago Vilu
Vandeaudiitor, litsents nr 325

17. aprill 2020
Tallinn, Eesti

KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK

Luminor Holding AS juhatus teeb ainuaktsionärile ettepaneku jaotada kasum järgmiselt:

Majandusaasta 2019 kasum	53 962 tuhat eurot
Kokku jaotamata kasumi jääk 31. detsembri 2019 seisuga	202 912 tuhat eurot

Juhatus teeb käesolevaga ettepaneku eraldada jaotamata kasumile 202 912 tuhat eurot.

JUHATUSE ALLKIRJAD 2019. MAJANDUSAASTA ARUANDELE

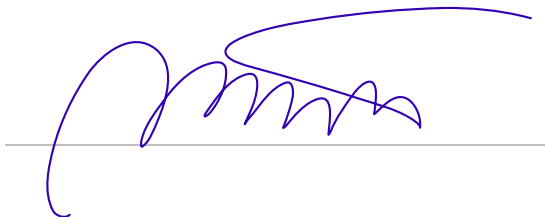
Ettevõtte juhatus on 2019. aasta tegevusaruande ja raamatupidamise aastaaruande heaks kiitnud.

Juhatuse koostatud aastaaruanne koosneb tegevusaruandest, raamatupidamise aastaaruandest, kasumi jaotamise ettepanekust ja sõltumatu vendeaudiitori aruandest. Ettevõtte nõukogu on aastaaruande läbi vaadanud ja aktsionäride üldkoosolekule esitamiseks heaks kiitnud.

17. aprillil 2020

Mari Möis

Juhatuse esimees

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 5207920
E-posti aadress	Mari.Mois@luminorgroup.com